

Centrum Onkologii
Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie

KRAJOWY REJESTR
NOWOTWORÓW

Joanna Didkowska, Urszula Wojciechowska, Witold Zatoński

NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W POLSCE W 2011 ROKU

CANCER IN POLAND IN 2011

Ministerstwo Zdrowia

Publikacja wydana w ramach zadania „Rejestracja nowotworów złośliwych”
Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych
*This report is published within the framework of the task „Cancer Registration”
by the National Cancer Control Programme*

ISSN 0867–8251

Warszawa 2013

Krajowy Rejestr Nowotworów
Zakład Epidemiologii i Prewencji Nowotworów
Polish National Cancer Registry
Department of Epidemiology and Cancer Prevention

Prof. dr hab. med. Witold Zatoński
Dr n. med. Joanna Didkowska
Dr n. med. Urszula Wojciechowska

canepid@coi.waw.pl
didkowskaj@coi.waw.pl
wojciechowskau@coi.waw.pl

Adres:
ul. W.K.Roentgena 5,
02-781 Warszawa, Polska
tel. 22 546 20 81
tel./fax: 22 643 92 34
e-mail: canepid@coi.waw.pl
<http://epid.coi.waw.pl/krn>
www.onkologia.org.pl

Address:
W.K.Roentgena St. 5,
02-781 Warszawa, Poland
tel. (48) 22 543 20 81
tel./fax: (48) 22 643 92 34
e-mail: canepid@coi.waw.pl
<http://epid.coi.waw.pl/krn>
www.onkologia.org.pl

Tłumaczenie na język angielski: Bauer Translations – Aleksandra Bauer-Kazior

Projekt graficzny, skład i druk: Studio Mediana ul. Lendziona 5b/7a, 80-264 Gdańsk – www.studiomediana.pl

ISSN 0867-8251
WARSZAWA 2013

Spis treści

Słowo wstępne	1
Streszczenie	3
Rozdział 1. Materiał i metoda	5
Rozdział 2. Nowotwory złośliwe ogółem	13
Rozdział 3. Analiza wojewódzka	25
Rozdział 4. Analiza przeżyć pacjentów zdiagnozowanych w latach 2003–2005	33
Rozdział 5. Częstość potwierdzeń histologicznych w zbiorze Krajowego Rejestru Nowotworów w latach 1980–2011	37
Rozdział 6. Zachorowania na nowotwory złośliwe – tabele i rysunki	43
Rozdział 7. Zgony na nowotwory złośliwe – tabele i rysunki	81
Piśmiennictwo	101
Lista rejestrów współpracujących	102
Karta zgłoszenia nowotworu złośliwego MZ/N-1A	103

Contents

Foreword	1
Abstract	3
Chapter 1 Material and method	9
Chapter 2 Malignant neoplasms	22
Chapter 3 Voivodeship analysis	30
Chapter 4. Analysis of survival rates among patients with cancer diagnosed in 2003–2005	36
Chapter 5 The frequency of histological confirmation in the dataset of the National Cancer Registry in 1980–2011	41
Chapter 6 Cancer incidence – tables and figures	43
Chapter 7 Cancer mortality – tables and figures	81
Bibliography	101
The list of contributing registries	102
Cancer Registration Form	103

Słowo wstępne

Biuletyn „Nowotwory złośliwe w Polsce” jest cykliczną publikacją adresowaną do wszystkich osób zainteresowanych występowaniem nowotworów złośliwych w Polsce.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w obecnej edycji poświęconej danym za 2011 rok zawarte zostały najważniejsze informacje na temat zachorowań i zgonów na nowotwory. Wydanie to zostało uzupełnione o krótkoterminową prognozę zachorowań i zgonów dotyczącą najczęstszych lokalizacji nowotworowych.

Zachęcamy wszystkich Czytelników do odwiedzania nowej strony internetowej Krajowego Rejestru Nowotworów (www.onkologia.org.pl), gdzie można znaleźć wszystkie informacje zawarte w niniejszej edycji, jak również tworzyć własne przekroje danych za lata 1999–2011. Portal oferuje również dostęp do archiwalnych wydań biuletynu.

*Joanna Didkowska
Urszula Wojciechowska
Witold Zatoński*

Foreword

The “Cancer in Poland” bulletin is a periodical publication for all people interested in data on malignant cancer in Poland.

In the current edition, as it was in the previous years, the most important information on cancer incidence and mortality in Poland in 2011 have been included. This edition has been supplemented by a short-term forecast of incidence and mortality for the most common tumor locations.

We would like to encourage all readers to visit the new website of the National Cancer Registry (www.onkologia.org.pl) where the complete information included in the current edition can be found. You can also create your own cross-sectional analyses of data for the period 1999–2011. The website provides access to previous editions of the bulletin.

*Joanna Didkowska
Urszula Wojciechowska
Witold Zatoński*

Streszczenie

W Polsce w 2011 roku do rejestrów nowotworów złośliwych wpłynęły informacje o ponad 144,3 tys. nowych zachorowaniach i stwierdzono ponad 92,5 tys. zgonów z tego powodu. W 2011 roku nastąpił wzrost zachorowań (o około 3,7 tys. nowych przypadków), natomiast liczba zgonów ponownie zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku. Szacujemy (biorąc pod uwagę kompletność rejestracji), że w Polsce w 2011 roku u około 154 tys. osób rozpoznano chorobę nowotworową i ponad 320 tys. osób żyło z diagnozą nowotworową postawioną w ciągu poprzedzających 5 lat.

Nowotwory złośliwe stanowią drugą przyczynę zgonów w Polsce, powodując w 2011 roku ponad 26% zgonów wśród mężczyzn i 23% zgonów wśród kobiet. Nowotwory złośliwe stanowią istotny problem nie tylko w starszych grupach wieku, ale także są główną przyczyną przedwczesnej umieralności (przed 65. rokiem życia). Zjawisko to jest szczególnie widoczne w populacji kobiet – nowotwory przed 65. rokiem życia już od kilku lat są najczęstszą przyczyną zgonów i stanowią 32% zgonów w grupie młodych kobiet i ponad 48% wśród kobiet w średnim wieku. Obserwowane od wielu lat tendencje częstości występowania zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce są przede wszystkim wypadkową zmian w zachorowaniach i zgonach na nowotwory złośliwe związane z ekspozycją na czynniki rakotwórcze dymu tytoniowego (palenie papierosów). Szczególnie widoczne jest to zjawisko w populacji kobiet – w 2011 roku po raz kolejny liczba kobiet, które zmarły w wyniku raka płuca, przekroczyła liczbę kobiet, które zmarły z powodu raka piersi.

W populacji mężczyzn w ostatnich dekadach nastąpiły korzystne zmiany polegające na zmniejszeniu odsetka palących, co przełożyło się na utrzymujący się od prawie 15 lat spadek częstości zachorowań (a co za tym idzie i zgonów) na nowotwory płuca. Nadal jednak nowotwory złośliwe płuca są najczęstszym i dominującym nowotworem złośliwym u mężczyzn, stanowiącym około jedną piątą zachorowań i jedną

Abstract

In 2011, the malignant cancer registries in Poland received information on over 144,300 new cases and more than 92,500 deaths were ascertained as due to cancer. In 2011, there was an increase in the incidence of cancer (by about 3,700 new cases), however the number of deaths decreased in comparison to the previous year. We estimate (taking into consideration the completeness of the registry) that in 2011 in Poland around 154,000 patients had been diagnosed with cancer and over 320,000 patients had lived with cancer diagnosed during the preceding 5 years.

Malignant cancer is the second leading cause of death in Poland, which in 2011 caused 26% of deaths among men and 23% deaths among women. It is worth mentioning that cancer is a significant problem, not only in the older age groups, but it is a leading cause of premature mortality (before the age of 65). This phenomenon is especially visible in the female population – cancer has already been the leading cause of deaths in the recent years for women before the age of 65. It accounts for 32% of deaths among young women and almost 48% among middle-aged women. The cancer incidence and mortality trends observed for many years in Poland are the resultants of changes of incidence and mortality rates due to cancer associated with the exposure to tobacco smoke carcinogens (active smoking). It is especially applicable to female population – in 2011 again the number of deaths among women caused by lung cancer exceeded the number of women who died due to breast cancer.

In male population certain favourable changes occurred in the recent decades. The changes were related to the decrease of the percentage share of smokers, what resulted in the decrease of lung cancer incidence rates (and what follows – mortality rates) which persisted for almost 15 years. However, lung cancer is still the most frequent and dominant cancer among men constituting around one fifth of cancer incidence and one third of cancer mortality cases. The disease with the highest growth dynamics in terms of

trzecią zgonów z powodu nowotworów. Schorzeniem o największej dynamice wzrostu zachorowalności (przy utrzymującym się plateau umieralności) są nowotwory gruczołu krokowego. Drugim co do częstości występowania jest nowotwór jelita grubego (okrężnica i odbytnica). Nowotwory jelita grubego charakteryzują się rosnącą tendencją zarówno zachorowalności jak i umieralności.

W populacji kobiet wiodącymi umiejscowieniami nowotworów są: piersć, płuco i jelito grube (okrężnica i odbytnica). Wzrost zagrożenia nowotworami płuca u kobiet wynika z faktu, że w wiek zwiększonego ryzyka choroby nowotworowej wchodzi kohorta kobiet urodzonych w latach 1940–1960, które charakteryzowały się najwyższym poziomem ekspozycji na czynnik ryzyka, jakim jest palenie papierosów. Nowotwory płuca są pierwszą nowotworową przyczyną zgonów wśród kobiet (15,4% zgonów), wyprzedzając nowotwór piersi (13,4% zgonów). Dominujące wśród kobiet nowotwory piersi od początku ubiegłej dekady wykazują niewielki spadek umieralności przy stale rosnącej zachorowalności, co prawdopodobnie jest pierwszym symptomem skuteczności profilaktyki wtórnej raka piersi w Polsce. Na trzeciej pozycji w ostatnich pięciu lat utrzymują się zgony na nowotwory złośliwe jelita grubego.

Polska jest krajem, w którym na poziom umieralności z powodu nowotworów złośliwych mają wpływ dwa zjawiska: wielkość ekspozycji na czynniki ryzyka, przede wszystkim dym tytoniowy, oraz opóźnienie w stosunku do innych krajów europejskich we wprowadzaniu populacyjnych programów wczesnej diagnostyki i leczenia nowotworów szyjki macicy, piersi i jelita grubego, a także ich niska skuteczność populacyjna, wynikająca z ograniczonego uczestnictwa grup, do których są skierowane.

incidence (with a maintaining plateau of mortality) is the prostate cancer and the second most frequently occurring is the colorectal cancer (colon and rectum). Colorectal cancer shows a growing tendency in incidence and in mortality.

In female population the most frequently diagnosed cancer diseases include such locations as breast, lung and large intestine (colon and rectum) cancers. The increase of lung cancer risk among women arises from the fact that the age of increased cancer risk is entered by cohorts of female born in 1940–1960, who were characterized by the highest level of the tobacco smoke exposure – *i.e.* active smoking. Lung cancer is the first cancer-related cause of death among women (15.4% of deaths) – even before breast cancer (13.4% of deaths). Breast cancer, predominating among women since the beginning of the last decade, shows plateau in mortality with constantly growing incidence rates, what is probably the first symptom of efficient secondary prevention in Poland. The third place among cancers with the highest mortality for the last five years has been occupied by colorectal cancer.

Poland is a country where two phenomena influence the mortality rate due to cancer: the size of the risk factors exposure, mostly tobacco smoke, and the delay in the introduction and implementation (in comparison to other European countries) of the population programmes of early diagnosis and treatment of cervical cancer, breast cancer and colorectal cancer, as well as low efficacy of these programmes resulting from a limited participation of groups of persons to whom they are addressed.

ROZDZIAŁ 1

Material i metoda

Niniejsza publikacja zawiera dane dotyczące zarejestrowanych zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych w Polsce w 2011 roku.

1.1. Struktura Krajowego Rejestru Nowotworów

Zasady gromadzenia danych oraz instytucje odpowiedzialne za rejestrację nowotworów w Polsce określają dwa przepisy prawa: Ustawa o statystyce publicznej (Dz. U. nr 88 poz. 439 z 1995 roku i corocznie wydawane Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie badań statystycznych statystyki publicznej*) oraz Ustawa o systemie informacji w ochronie zdrowia z dnia 18 kwietnia 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. nr 113 poz. 657) obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. i wydane na jej podstawie rozporządzenie (Dz.U.2012.0.1497).

W 2013 roku struktura Krajowego Rejestru Nowotworów uległa zmianie w wyniku rozporządzenia ministra właściwego do spraw zdrowia (Dz.U.12.1497 z dnia 28 grudnia 2012 r.). Na podstawie rozporządzenia powołano Krajowy Rejestr Nowotworów, którego podmiotem prowadzącym oraz odpowiedzialnym za funkcjonowanie systemu teleinformatycznego jest Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie z siedzibą w Warszawie. Jednostką właściwą do prowadzenia rejestru jest Krajowe Biuro Rejestracji Nowotworów będące wyodrębnioną komórką organizacyjną Centrum Onkologii-Instytut. Ze względów historycznych Krajowe Biuro Rejestracji Nowotworów pozostało przy nazwie Krajowy Rejestr Nowotworów.

Zgodnie z Ustawą o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz wyżej wymienionym rozporządzeniem dane dotyczące zachorowań gromadzone są w scentralizowanej bazie danych Krajowego Rejestru Nowotworów. System rejestracji obejmuje również woje-

wódzkie biura rejestracji, których siedzibę w każdym z województw również określa rozporządzenie:

1. Dolnośląskie – Dolnośląskie Centrum Onkologii we Wrocławiu;
2. Kujawsko-pomorskie – Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy;
3. Lubelskie – Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Lublinie;
4. Lubuskie – Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim;
5. Łódzkie – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Kopernika w Łodzi;
6. Małopolskie – Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Krakowie;
7. Mazowieckie – Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie z siedzibą w Warszawie;
8. Opolskie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Opolskie Centrum Onkologii im. prof. T. Koszarowskiego z siedzibą w Opolu;
9. Podkarpackie – Podkarpackie Centrum Onkologii – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Fryderyka Chopina z siedzibą w Rzeszowie;
10. Podlaskie – Białostockie Centrum Onkologii im. M. Skłodowskiej-Curie w Białymstoku;
11. Pomorskie – Wojewódzkie Centrum Onkologii z siedzibą w Gdańsku;
12. Śląskie – Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach;
13. Świętokrzyskie – Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach;
14. Warmińsko-mazurskie – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw

*Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2011 (Dz. U. Nr 239, poz. 1594).

Wewnętrznych z Warmińsko-Mazurskim Centrum Onkologii w Olsztynie;

15. Wielkopolskie – Wielkopolskie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie z siedzibą w Poznaniu;
16. Zachodniopomorskie – Zachodniopomorskie Centrum Onkologii z siedzibą w Szczecinie.

1.2. Materiał

Struktura ludności Polski według płci i 5-letnich grup wieku została przedstawiona na podstawie danych otrzymanych z Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 30 czerwca 2011 roku według stałego miejsca zamieszkania (tab. 6.1, rysunek 6.1).

Przypadki zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce są gromadzone na podstawie zgłoszeń kart zgłoszenia nowotworów złośliwych (druk MZ/N-1a – str. 105). Wojewódzkie biura rejestracji wprowadzają dane do wspólnej bazy Krajowego Rejestru Nowotworów. Podczas wprowadzania odbywają się podstawowe walidacje danych w oparciu o słowniki i reguły walidacji zaimplementowane w systemie. Zbiór roczny powstaje zgodnie ze stanem na dzień 31 czerwca 2013 roku.

Ocena umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku została opracowana na podstawie danych pochodzących ze świadectw zgonów gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny.

W przedstawionych historycznych danych (od 1963 roku) brakuje danych za lata 1997–1998, co jest spowodowane załamaniem statystyki zgonów i zachorowań w Polsce, wynikającym ze strajków lekarzy w tym okresie (utrata informacji o przyczynie zgonu ponad 155,9 tys. osób [GUS 1999]).

Historyczne opisy sytuacji epidemiologicznej w Polsce, dotyczące zarówno zachorowalności, jak i umieralności, zostały dotychczas opublikowane w licznych opracowaniach monograficznych [Koszarowski, Gadomska i in. 1977, 1987; Staszewski 1976; Zatoński, Becker i wsp. 1988; Zatoński, Tyczyński 1990; Zatoński, Pukkala, Didkowska i in. 1993; Zatoński, Smans, Tyczyński, Boyle i wsp. 1996; Zatoński, Tyczyński 1997; Tyczyński, Wojciechowska, Didkowska i in. 1998; Pukkala, Soderman, Zatoński, Didkowska i in. 2001]. Centrum Onkologii w Warszawie od 1979 roku publikuje dane o zachorowalności i umieralności na nowotwory złośliwe dla całej Polski w postaci corocznych biuletynów.

Dane o zachorowaniach i zgonach na nowotwory złośliwe w Polsce są dostępne od połowy lat sześćdziesiątych. Dane dotyczące zachorowalności w wybranych regionach Polski są także regularnie publikowane w kolejnych tomach Cancer Incidence in Five Continents [Doll, Muir i in. 1970, Muir, Waterhouse i in. 1976, Waterhouse, Shanmugaratnam i in. 1982, Muir, Waterhouse i in. 1987, Parkin i in. 1992, Parkin i in. 1997]. Od kilku lat dzięki wsparciu Narodowego Programu Zwal-

czania Chorób Nowotworowych regionalne rejestry nowotworowe (obecnie wojewódzkie biura rejestracji nowotworów) publikują oddzielne raporty dla poszczególnych województw.

1.3. Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych, Rewizja Dziesiąta

W Polsce obowiązuje X Rewizja Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych zgodnie z Komunikatem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wprowadzenia X Rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (Dz. Urz. MZiOŚ z 1996 r. nr 13 poz. 35). Wszystkie podmioty prowadzące badania statystyczne w ramach programu badań statystyki publicznej zobowiązane są do stosowania tej klasyfikacji [CSIOZ 2012].

Integralną część rozdziału poświęconego nowotworom (rozdział II) Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja) stanowi klasyfikacja morfologiczna załączona jako osobny rozdział publikacji, a dodatkowo rozpoznania histopatologiczne wprowadzono jako klucz identyfikujący niektóre nowotwory pod określonym numerem kodowym, przez co klasyfikacja topograficzna stała się klasyfikacją topograficzno-morfologiczną.

1.4. Metody statystyczne

W niniejszym opracowaniu zastosowano podstawowe wskaźniki statystyczne: liczby bezwzględne, odsetki, współczynniki surowe, współczynniki standaryzowane według wieku.

Bezwzględna liczba przypadków zachorowań lub zgonów z powodu nowotworów występujących w danej populacji w określonym przedziale czasu (tu w 2011 roku) zależy zarówno od wielkości tej populacji, jak i jej struktury wieku.

Odsetek jest ilorazem bezwzględnej liczby zarejestrowanych zdarzeń (zachorowań lub zgonów) występujących w poszczególnych nowotworowych jednostkach chorobowych i całkowitej liczby zdarzeń (odpowiednio zachorowań lub zgonów) przedstawionym w procentach.

Współczynnik „surowy” zachorowalności (umieralności) określa liczbę zachorowań (zgonów) na 100 tys. badanej populacji.

Cząstkowy współczynnik zachorowalności (umieralności) określa częstość występowania danego schorzenia w określonej grupie wieku (także wyrażony na 100 tys. populacji w danej grupie wieku).

Zachorowalność lub umieralność na choroby przewlekłe (do których należą nowotwory złośliwe) zależy

w znacznym stopniu od struktury wieku badanej populacji. Zależność częstości występowania zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe od wieku ilustrują rysunki (rys. 6.3, 6.4, 7.3, 7.4).

Standaryzowany wg wieku współczynnik zachorowalności (umieralności) określa, ile zachorowań (zgonów) wystąpiłoby w badanej populacji, gdyby struktura wieku tej populacji była taka sama jak struktura wieku populacji przyjętej za standard. Jako populację standardową przyjęto „standardową populację świata” (tab. 6.1) [Parkin, Whelan, Ferlay i in. 1997].

Standaryzowany współczynnik zachorowalności (umieralności) – SR oblicza się według następującego wzoru:

$$SR = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{k_i}{p_i} w_i}{\sum_{i=1}^N w_i}$$

gdzie:

k_i jest liczbą zachorowań (zgonów) w i -tej grupie wieku,

p_i jest liczebnością populacji w i -tej grupie wieku,

i jest numerem grupy wieku ($i = 1, \dots, N$),

N jest liczbą grup wieku (w przypadku 5-letnich grup wieku $N = 18$),

w_i jest wagą przypisaną i -tej grupie wieku, wynikającą z rozkładu standardowej populacji świata.

Odsetek potwierdzeń histopatologicznych określa frakcję pierwszorazowych zgłoszeń nowotworów złośliwych z wpisanym rozpoznaniem histopatologicznym.

Prognoza (oszacowanie) liczby i współczynników zachorowań dla lat 2012 i 2013 przedstawiona w rozdziale 2 została przygotowana na podstawie modelu AP (*age-period*) [Clayton, Schifflers 1987]. Przedstawione w rozdziale 2 liczby zgonów dla 2012 roku pochodzą z danych Głównego Urzędu Statystycznego. Liczba zgonów dla 2013 roku została oszacowana na podstawie modelu AP. W obliczeniach wykorzystano rzeczywistą populację Polski dla tych lat opublikowaną przez Główny Urząd Statystyczny [GUS 2012].

Mapy

W niniejszej pracy przedstawiono mapy obrazujące rozkład umieralności z powodu nowotworów złośliwych

w Polsce w 2011 roku według obowiązującego podziału administracyjnego kraju. Mapy zostały przygotowane za pomocą programu MapInfo®. Jeśli nie zaznaczono inaczej, zastosowany został podział naturalny (maksymalizacja wariancji pomiędzy grupami i minimalizacja wewnątrz grup).

1.5. Kompletność rejestracji

W naszym opracowaniu zamiast terminu „zachorowalność” używa się zwykle terminu „zarejestrowana zachorowalność” w celu podkreślenia, że opisywane dane o zachorowalności obciążone są nadal pewnym niedorejestrowaniem, które zmienia się zarówno w czasie, jak i w obrębie województw.

Jako najprostszą miarę kompletności rejestracji nowotworów złośliwych w poszczególnych województwach zastosowano **wskaźnik zachorowania/zgony**, który jest ilorazem liczby nowo zarejestrowanych nowotworów złośliwych ogółem i liczby zgonów z powodu nowotworów złośliwych w tym samym okresie.

$$W_{Z/Z}^W = \frac{Z_{zachorowania}}{Z_{zgony}}$$

Za standard, na podstawie którego obliczono kompletność rejestracji, uznano wskaźnik zachorowania/zgony obserwowany w krajach o podobnym zagrożeniu nowotworami jak w Polsce (Słowenia, Czechy, Słowacja). Wydaje się, że nie tylko poziom zagrożenia nowotworami, ale również poziom opieki onkologicznej w tych krajach zbliżony jest do charakterystycznego dla Polski. Szacunkowy odsetek zarejestrowanych nowotworów złośliwych nazywany **kompletnością** rejestracji obliczono na podstawie następującego wzoru:

$$K = \begin{cases} 100\%, & \text{jeśli } K_R \geq 100 \\ K\%, & \text{jeśli } K_R < 100 \end{cases}$$

$$K_R = \frac{W_{Z/Z}^W}{W_{Z/Z}^S} \times 100$$

gdzie: $W_{Z/Z}^S$ jest wskaźnikiem zachorowania/zgony uznanym za standard.

Tabela 1.1. Kompletność rejestracji nowotworów złośliwych według województw, Polska 2011 r.
Table 1.1. Completeness of cancer registration by voivodeships, Poland 2011

Lp. No	Województwo Voivodeship	Liczba zgonów Number of deaths	Liczba zachorowań Number of new cases	Wskaźnik zachorowania/zgony Incidence / deaths ratio	Sacunkowa kompletność rejestracji Completeness of registration
1	Dolnośląskie	7578	12389	1,63	98%
2	Kujawsko-pomorskie	5206	8592	1,65	99%
3	Lubelskie	4784	8043	1,68	100%
4	Lubuskie	2480	3514	1,42	85%
5	Łódzkie	6808	10221	1,50	90%
6	Małopolskie	7354	12063	1,64	98%
7	Mazowieckie	12929	17478	1,35	81%
8	Opolskie	2320	3986	1,72	100%
9	Podkarpackie	3921	7263	1,85	100%
10	Podlaskie	2821	3786	1,34	80%
11	Pomorskie	5583	9475	1,70	100%
12	Śląskie	11647	17872	1,53	92%
13	Świętokrzyskie	3006	5182	1,72	100%
14	Warmińsko-mazurskie	3311	5173	1,56	94%
15	Wielkopolskie	8181	13816	1,69	100%
16	Zachodniopomorskie	4269	5483	1,28	77%
	Polska/Poland	92198	144336	1,57	94%

CHAPTER 1

Material and method

This publication contains data on registered deaths due to cancer and cancer morbidity in Poland in 2011.

1.1. Structure of the National Cancer Registry

Data collecting principles and institutions responsible for cancer registries in Poland are specified in two Acts: the Act on Public Statistics (Dz. U. [Journal of Laws] No. 88, item 439, of 1995 and the annual Ordinance of the Council of Ministers on statistical research on public statistics*) and the Act on health care information system of April 18, 2011 (Dz. U. [Journal of Laws] of 2011, No. 113, item 657) effective as of January 1, 2012 with an ordinance issued on the basis of the said Act (Dz. U. [Journal of Laws] 2012.0.1497).

In 2013, the structure of the National Cancer Registry was changed by the ordinance of the minister in charge of health care (Dz. U. [Journal of Laws] 12.1497 of December 28, 2012). On the basis of the said ordinance the National Cancer Registry was established, for which the Maria Skłodowska-Curie Memorial Cancer Centre – Institute of Oncology, with their registered seat in Warsaw, was appointed the managing entity responsible for the functioning of the IT system. The unit responsible for the registry is the National Cancer Registration Office, which is an organisational unit of the Cancer Centre – Institute of Oncology. Due to historical reasons, the National Cancer Registration Office kept the name of the former registry – the National Cancer Registry.

According to the Act on the information system in health care and the above mentioned ordinance, the data on incidence are collected in the central database of the National Cancer Registry. The registration system covers also the voivodeship registration offices.

The official seats of those institutions are also determined in the mentioned ordinance:

1. Lower Silesian voivodeship – Lower Silesian Oncology Centre in Wrocław;
2. Kuyavian-Pomeranian voivodeship – Franciszek Łukaszczyk Oncology Centre in Bydgoszcz;
3. Lublin voivodeship – St. John's Cancer Centre, Independent Local Outpatient Clinic in Lublin;
4. Lubusz voivodeship – Independent Public Voivodeship Hospital in Gorzów Wielkopolski;
5. Łódź voivodeship – Nicolaus Copernicus Voivodeship Specialist Hospital in Łódź;
6. Lesser Poland voivodeship – Maria Skłodowska-Curie Memorial Cancer Centre – Institute of Oncology, Branch in Cracow.
7. Masovian voivodeship – Maria Skłodowska-Curie Memorial Cancer Centre – Institute of Oncology in Warsaw;
8. Opole voivodeship – Independent Local Outpatient Clinic, Prof. T. Koszarowski Opole Oncology Centre in Opole;
9. Subcarpathian voivodeship – Subcarpathian Oncology Centre – Fryderyk Chopin Voivodeship Specialist Hospital in Rzeszów;
10. Podlachian voivodeship – Maria Skłodowska-Curie Białystok Oncology Centre in Białystok;
11. Pomeranian voivodeship – Voivodeship Oncology Centre in Gdańsk;
12. Silesian voivodeship – Maria Skłodowska-Curie Memorial Cancer Centre Institute of Oncology – Branch in Gliwice;
13. Świętokrzyskie voivodeship – Świętokrzyskie Oncology Centre in Kielce;

*The Ordinance of the Council of Ministers of November 9, 2010 on the programme for statistical research on public statistics for the year 2011 (Dz. U. [Journal of Laws] No. 239, item 1594).

14. Warmian-Masurian voivodeship – Independent Local Outpatient Clinic of the Ministry of Interior with Warmian-Masurian Oncology Centre in Olsztyn;
15. Greater Poland voivodeship – Maria Skłodowska-Curie Greater Poland Oncology Centre in Poznań;
16. West Pomeranian voivodeship – West Pomeranian Oncology Centre in Szczecin;

1.2. Material

The structure of the Polish population by sex and by 5-years age groups was presented on the basis of data received from the Central Statistical Office on the June 30, 2011, according to permanent domicile (Tab. 6.1, Fig. 6.1).

The new cases of cancer in Poland are collected on the basis of the cancer registration forms (MZ/N-1a form – attached). Voivodeship registration offices enter data to the common database of the National Cancer Registry. During data entering, basic validation of data takes place, based on the dictionaries and rules of validation implemented into the system. The annual dataset is published in accordance with the status of data as of June 31, 2013.

The assessment of cancer mortality in Poland in 2011 was elaborated on the basis of data from death certificates collected by the Central Statistical Office.

In the presented historical data (since 1963) there are gaps for the years 1997–1998, which are caused by the breakdown of incidence and mortality statistics resulting from strikes of doctors in that period (loss of information on causes of deaths for more than 155,900 people [according to the Central Statistical Office, 1999]). Historical descriptions of epidemiological situation in Poland, concerning both incidence and mortality, were published in numerous monographs [Koszarowski, Gadowska et al. 1977, 1987; Staszewski 1976; Zatoński, Becker et al. 1988; Zatoński, Tyczyński 1990; Zatoński, Pukkala, Didkowska et al. 1993; Zatoński, Smans, Tyczyński, Boyle et al. 1996; Zatoński, Tyczyński 1997; Tyczyński, Wojciechowska, Didkowska et al. 1998; Pukkala, Soderman, Zatoński, Didkowska et al. 2001]. The Cancer Centre in Warsaw publishes data on cancer incidence and mortality for the whole Poland since 1979 in the annual bulletins.

Data on cancer incidence and mortality in Poland are available since the mid-1960s. Data on incidence in chosen regions of Poland are also published regularly in successive volumes of the Cancer Incidence in Five Continents [Doll, Muir et al. 1970, Muir, Waterhouse et al. 1976, Waterhouse, Shanmugaratnam et al. 1982, Muir, Waterhouse et al. 1987, Parkin et al. 1992, Parkin et al. 1997]. For several years, thanks to the support of the National Cancer Control Programme, the regional cancer registries (currently voivodeship offices for can-

cer registration) publish separate reports for particular voivodeships.

1.3. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems – the Tenth Revision

In Poland, the 10th Revision of the International Classification of Diseases (1994) is currently in force, according to the Announcement of the Minister of Health and Social Care of October 28, 1996 on the introduction of the 10th Revision of the International Classification of Diseases (Dz. Urz. [Official Journal of the Minister of Health and Social Care] of 1996, No. 13, item 35). All subjects carrying out the statistical research within the framework of the public statistics program are obliged to apply this classification [International Classification of Diseases, 2012].

The morphological classification (attached as a separate chapter of this publication) constitutes an integral part of chapter II dedicated to cancer in the 10th Revision of International Classification of Diseases. Additionally, the histopathological diagnosis was introduced as a key to identify cancer under a given code. Therefore, the topographic classification became a topographic and morphological one.

1.4. Statistical methods

In the presented publication, the basic statistical indicators have been applied: absolute numbers, percentages, crude rates and age-standardized rates.

The **absolute number of cancer cases or deaths** due to cancers in given population in particular period of time (here in the year 2011) depends on both the population size and its age structure.

The **percentage** is a quotient of the absolute number of registered cases (incidence cases or deaths) of particular cancers and the total number of cases (incidence cases or deaths, respectively) expressed as a percentage value.

The **“crude” cancer incidence (mortality) rate** gives the number of cases (deaths) per 100,000 of studied population.

The **age adjusted incidence (mortality) rate** shows the frequency of occurrence of a given disease in a particular age group (expressed also per 100,000 people in a given age group).

Incidence or mortality due to chronic diseases (which include cancer) depend substantially on the age structure of the studied population. The dependence of cancer incidence and mortality on age is illustrated by the graphics (Fig. 6.3, 6.4, 7.3, 7.4).

The **standardized incidence (mortality) rates** indicate how many cases (deaths) would occur in the studied

population, if the age structure in this population was the same as the one in the standard population. The “standard world population” was applied as a standard population (Tab. 6.1) [Parkin, Whelan, Ferlay et al. 1997]. The standardised incidence (mortality) rate – SR is calculated according to the following formula:

$$SR = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{k_i}{p_i} w_i}{\sum_{i=1}^N w_i}$$

where:

k_i is the number of cases (deaths) in i 'th age group,

p_i is the population size in i 'th age group,

i is the group's number ($i = 1, \dots, N$),

N is the number of age groups (in case of 5-year age groups $N = 18$),

w_i is the weight attributed to i 'th age group, coming from the distribution in the standard world population.

Percentage of histopathologically confirmed cancer cases shows the fraction of first records of malignant cancer cases with histopathological diagnosis.

Prediction (estimation) of the number of incidence (death) cases and ratios for years 2012 and 2013 is given in Chapter 2. It was prepared on the basis of the AP (age-period) model [Clayton, Schifflers 1987]. The number of deaths presented in chapter 2 for 2012 was taken from the data provide by the Central Statistical Office. Number of deaths in 2013 was estimated on the basis of the AP model. Actual Polish population in those years published by the Central Statistical Office was used for the calculations [Central Statistical Office, 2012].

Maps

In the presented publication, maps have been included, showing distribution of cancer deaths in Poland in 2011, according to the current administrative division of the

country. The maps were prepared using the MapInfo® software. Unless otherwise indicated, natural division has been applied (maximization of variance between the groups and minimization within the groups).

1.5. Completeness of the registration

In our bulletin, instead of the term “incidence” usually “registered incidence” is used to draw attention to the fact that the described incidence data are still biased to a certain extent by under-registration.

As the simplest completeness measure of cancer registration in particular voivodeships we applied the **incidence/deaths ratio**, which is a quotient of the number of new cancer cases and the number of deaths for all cancers combined in the same time period.

$$R_{I/D}^W = \frac{I_{incidence}}{D_{deaths}}$$

As a standard, basing on which the completeness of registration was calculated, we took the incidence/deaths ratio observed in cancer risk countries similar to Poland (Slovenia, the Czech Republic, Slovakia). It seems that not only the cancer risk, but also the quality of oncological care in those countries is similar to the one in Poland.

The estimated percentage of registered cancers, called **completeness** of the registration, is calculated according to the following formula:

$$C = \begin{cases} 100\%, & \text{if } C_R \geq 100 \\ K\%, & \text{if } C_R < 100 \end{cases}$$

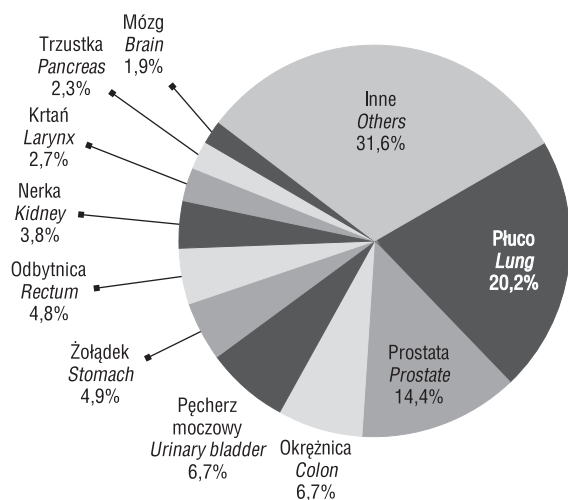
$$C_R = \frac{R_{I/D}^W}{I_{I/D}^S} \times 100$$

where $R_{I/D}^S$, is the incidence/deaths ratio considered as standard.

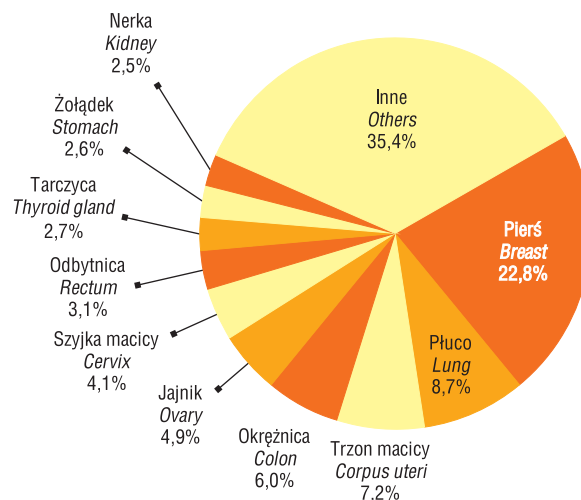
ROZDZIAŁ 2

Nowotwory złośliwe ogółem

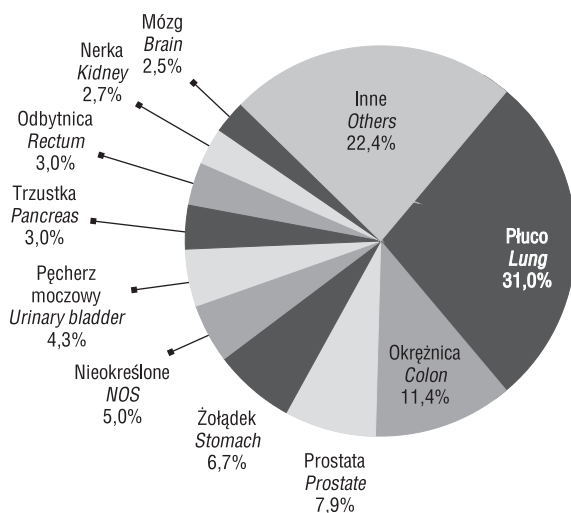
Rysunek 2.1. Struktura zachorowań u mężczyzn
Figure 2.1. The structure of incidence, males

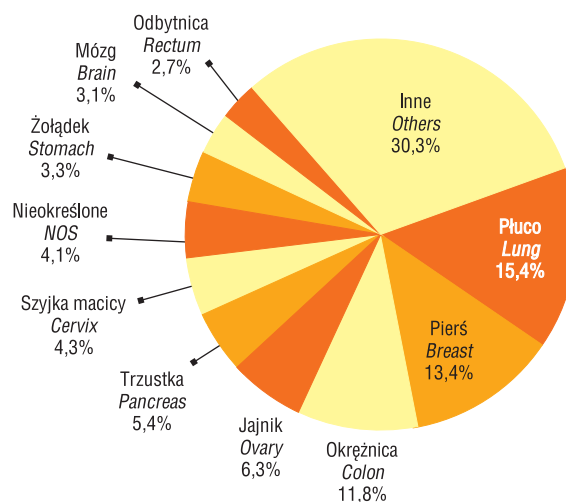
Rysunek 2.2. Struktura zachorowań u kobiet
Figure 2.2. The structure of incidence, females

Rysunek 2.3. Struktura zgonów u mężczyzn
Figure 2.3. The structure of deaths, males

Rysunek 2.4. Struktura zgonów u kobiet
Figure 2.4. The structure of deaths, females

Nowotwory złośliwe stanowią narastający problem zdrowotny, społeczny i ekonomiczny polskiego społeczeństwa. Liczby, takie jak około 154 tys. nowych zachorowań*, ponad 92,5 tys. zgonów rocznie i ponad 320 tys. osób z chorobą nowotworową w początku drugiej dekady XXI wieku, pokazują wielkość tego problemu. Szacuje się, że na każde 100 tys. osób w polskiej populacji w 2011 roku u ponad 375 z nich zdiagnozowano nowotwór, a około 850 żyło z chorobą nowotworową.

W 2011 roku Krajowy Rejestr Nowotworów otrzymał informacje o 71786 pierwszorazowych zgłoszeniach nowotworów złośliwych u mężczyzn i 72550 u kobiet (łącznie 144336 nowych zachorowań). Standaryzowane współczynniki zachorowalności ogółem w 2011 roku wynosiły $252/10^5$ u mężczyzn i $207/10^5$ u kobiet (tab. 2.1). Na każde 100 tys. osób polskiej populacji przypada 375 zachorowań z powodu nowotworów złośliwych.

W 2011 roku wystawiono w Polsce 51554 świadectwa zgonów z powodu nowotworów złośliwych u mężczyzn i 40644 u kobiet, łącznie 92198 aktów zgonu. Poziom standaryzowanych współczynników umieralności ogółem w 2011 roku wynosił $174/10^5$ u mężczyzn i $98/10^5$ u kobiet (tab. 2.1). Na każde 100 tys. osób polskiej populacji przypada 239 zgonów z powodu nowotworów złośliwych.

W Polsce w okresie powojennym nastąpiły znaczne zmiany w strukturze wieku ludności prowadzące do wzrostu udziału osób starszych w populacji (por. tab. 6.2). Jednocześnie częstość występowania nowotworów jest silnie zależna od wieku. Współczynniki zachorowalności i umieralności u obu płci wykazują wykładniczą zależność od wieku (rys. 6.3 i 6.4, rys. 7.3 i 7.4).

Liczba zachorowań i zgonów (rys. 2.5, 2.6), chociaż również uzależniona od wielkości populacji w danej grupie wieku, pokazuje bezwzględną skalę problemu.

U mężczyzn najwięcej zachorowań notuje się między 55. a 79. rokiem życia. U kobiet najwięcej zachorowań przypada na grupę wieku 50–79 lat. Warto zwrócić uwagę na przewagę liczby zachorowań u młodych i w średnim wieku kobiet w porównaniu do mężczyzn. W grupie wiekowej 25–54 lat współczynniki zachorowalności są wyższe u kobiet niż u mężczyzn nawet 1,2–2,1 razy (rys. 2.7). Liczba zgonów jest najwyższa w ósmej dekadzie życia u obu płci.

Struktury zachorowań i zgonów są podobne, z tym, że w przypadku zgonów większy udział mają nowotwory o złym rokowaniu, co szczególnie jest widoczne w populacji kobiet, gdzie częstość zgonów z powodu nowotworów złośliwych płuca (15,4%) jest od kilku lat wyższa niż z powodu nowotworów piersi (13,4%), podczas gdy wśród zachorowań udział nowotworów piersi (22,8%) jest ponad dwukrotnie wyższy niż nowotworów płuca (8,7%).

Nowotworami złośliwymi najczęściej rejestrowanymi w 2011 roku u mężczyzn były nowotwory złośliwe płuca – 20,3%, gruczołu krokowego – 14,4% i okrężnicy – 6,7%. W dalszej kolejności zgłaszane były nowotwory złośliwe pęcherza moczowego – 6,7% i żołądka – 4,9% (rys. 2.1). Standaryzowane współczynniki zachorowalności w 2011 roku wynosiły dla nowotworów złośliwych płuca $50,0/10^5$, gruczołu krokowego $35,1/10^5$, okrężnicy $16,3/10^5$, pęcherza moczowego $16,0/10^5$ i nowotworów złośliwych żołądka $12,0/10^5$ (rys. 6.5, tab. 6.4).

U kobiet w 2011 roku najczęściej rejestrowany był nowotwór złośliwy piersi – 22,8%, płuca – 8,7%, trzonu macicy – 7,2%, okrężnicy – 6,0%, jajnika – 4,9% i szyjki macicy – 4,1% (rys. 2.2). Zachorowalność na nowotwory złośliwe piersi w 2011 roku wynosiła $51,8/10^5$, na nowotwory złośliwe płuca $17,2/10^5$, trzonu macicy $14,9/10^5$, okrężnicy $10,8/10^5$, jajnika $10,9/10^5$ oraz na nowotwory złośliwe szyjki macicy $9,8/10^5$ (rys. 6.6, tab. 6.5).

U mężczyzn w 2011 roku największy odsetek zgonów nowotworowych stanowiły zgon z powodu nowotworów złośliwych płuca – 31,0%, okrężnicy – 7,9%, gruczołu krokowego – 7,1%, w dalszej kolejności znajdowały się nowotwory złośliwe żołądka – 6,7% oraz pęcherza moczowego – 5,0% (rys. 2.3).

Standaryzowane współczynniki umieralności dla mężczyzn w Polsce wynosiły dla nowotworów złośliwych płuca $54,1/10^5$, gruczołu krokowego $12,5/10^5$, okrężnicy $11,9/10^5$, żołądka $11,6/10^5$ i pęcherza moczowego $8,2/10^5$ (tab. 7.2).

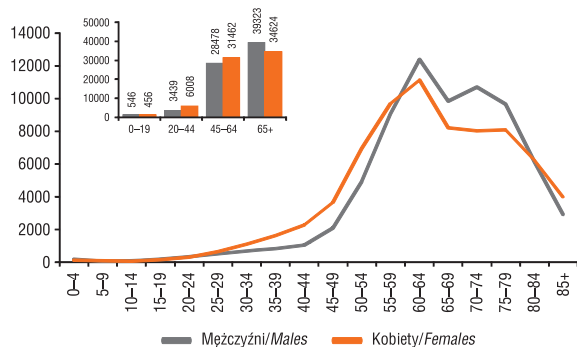
Wśród kobiet w 2011 roku po raz kolejny największy odsetek zgonów nowotworowych stanowiły zgon z powodu nowotworu złośliwego płuca – 15,4%, drugą pozycję zajmowały nowotwory złośliwe sutka – 13,4%,

Tabela 2.1. Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku

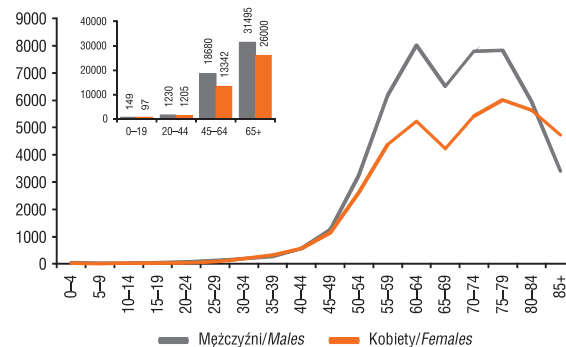
	Liczba	Współczynnik	
		surowy	standaryzowany
Zachorowania			
Mężczyźni	71786	384,9	251,5
Kobiety	72550	365,0	207,3
Ogółem	144336	374,6	222,2
Zgony			
Mężczyźni	51554	276,4	173,5
Kobiety	40644	204,5	97,6
Ogółem	92198	239,3	128,6

*Ze względu na utrzymujące się niedorejestrowanie zachorowań rzeczywista liczba zachorowań została oszacowana na podstawie wskaźnika kompletności rejestracji.

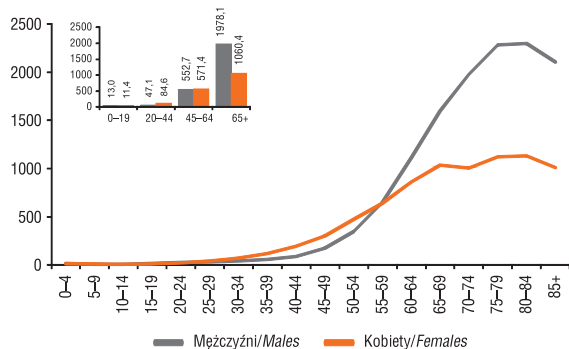
Rysunek 2.5. Liczba zachorowań w grupach wieku
Figure 2.5. Number of new cases by age

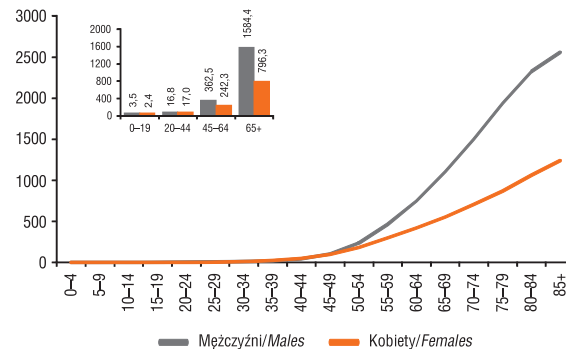
Rysunek 2.6. Liczba zgonów w grupach wieku
Figure 2.6. Number of deaths by age

Rysunek 2.7. Zachorowania na 100 000 populacji
Figure 2.7. Incidence per 100 000 of population

Rysunek 2.8. Zgony na 100 000 populacji
Figure 2.8. Deaths per 100 000 of population

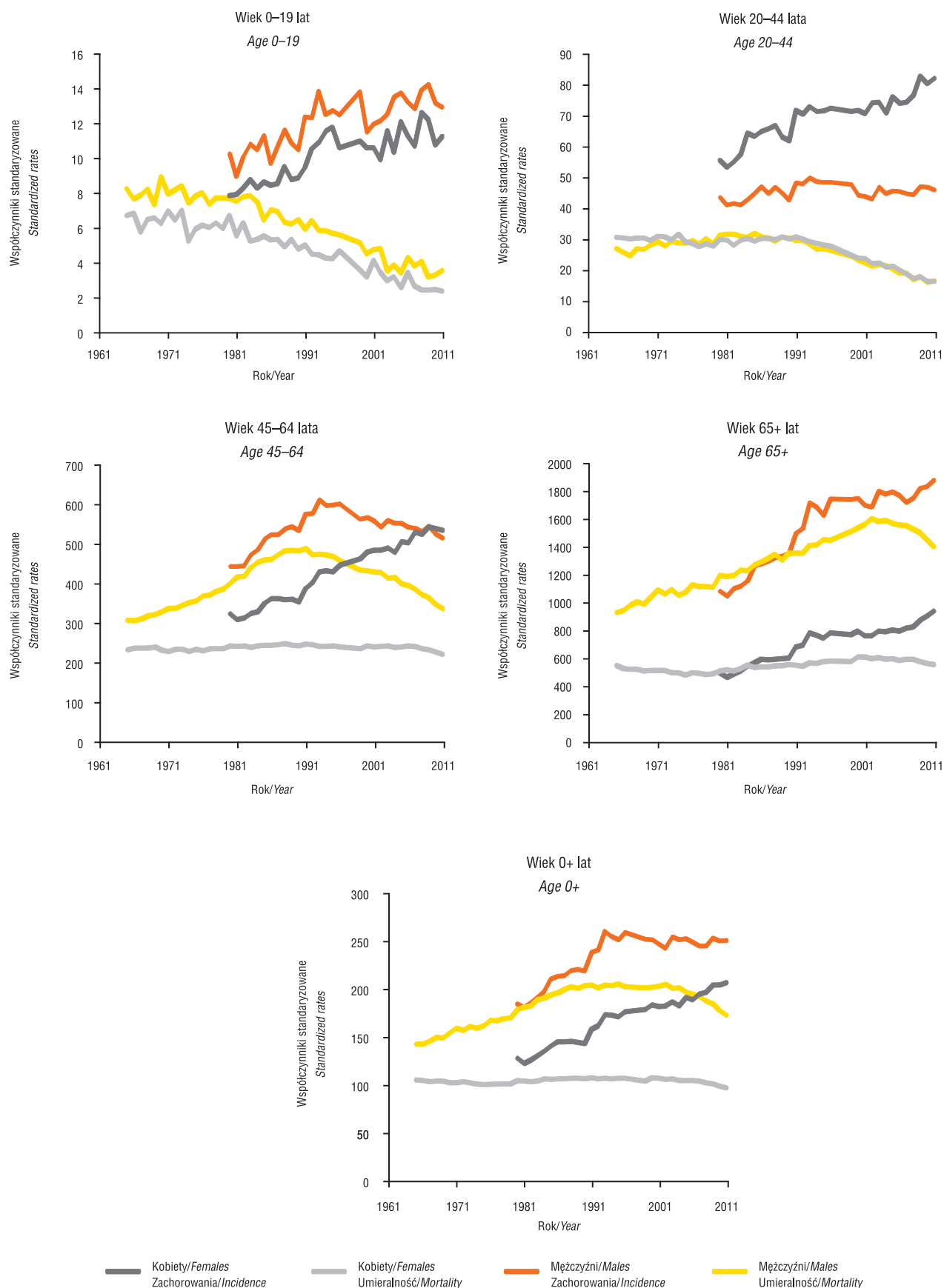
w następnej kolejności znajdowały się nowotwory złośliwe okrężnicy – 7,9%, jajnika – 6,3%, trzustki – 5,4%, żołądka – 4,3% i szyjki macicy – 4,1% (rys. 2.4). Standaryzowane współczynniki umieralności wynosiły dla nowotworów złośliwych płuca – $16,2/10^5$, sutka – $14,2/10^5$, jajnika – $6,9/10^5$, okrężnicy – $6,8/10^5$, trzustki – $4,9/10^5$, szyjki macicy – $4,9/10^5$ oraz żołądka – $3,8/10^5$ (tab. 7.3). W ciągu ostatnich trzech dekad liczba zachorowań i zgonów gwałtownie rosła: wśród mężczyzn nastąpił wzrost o prawie 38 tys. zachorowań, wśród kobiet o prawie 42 tys. zachorowań, co oznacza, że liczba zachorowań wzrosła u obu płci ponad dwukrotnie (rys. 6.8). Wzrostowi zachorowań towarzyszył także wzrost liczby zgonów nowotworowych (w analogicznym okresie o ponad 18 tys. wśród mężczyzn i ponad 14 tys. wśród kobiet) (rys. 7.5). Mimo wzrostu bezwzględnej liczby zgonów u mężczyzn początek lat 90. przyniósł zmniejszenie tempa wzrostu współczynników umieralności, a od początku XXI wieku zauważalny spadek (rys. 7.6). Wzrost zagrożenia nowotworami w Polsce w ostatnich 40 latach można przypisać przede wszystkim zmianom struktury wieku populacji (tab. 6.2, rys. 6.2). Zmiany zachorowalności na nowotwory złośliwe aż do połowy lat 80. były związane w znacznym stopniu

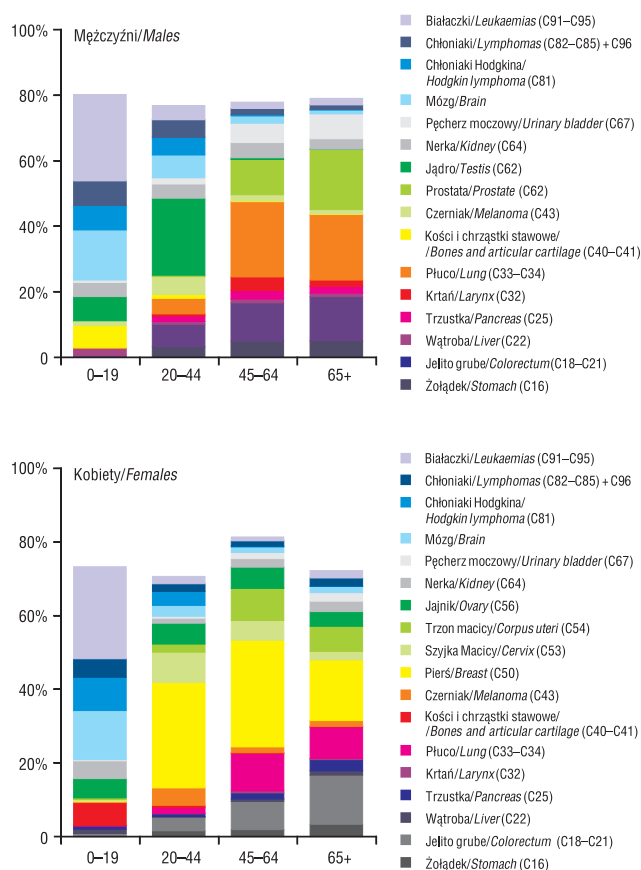
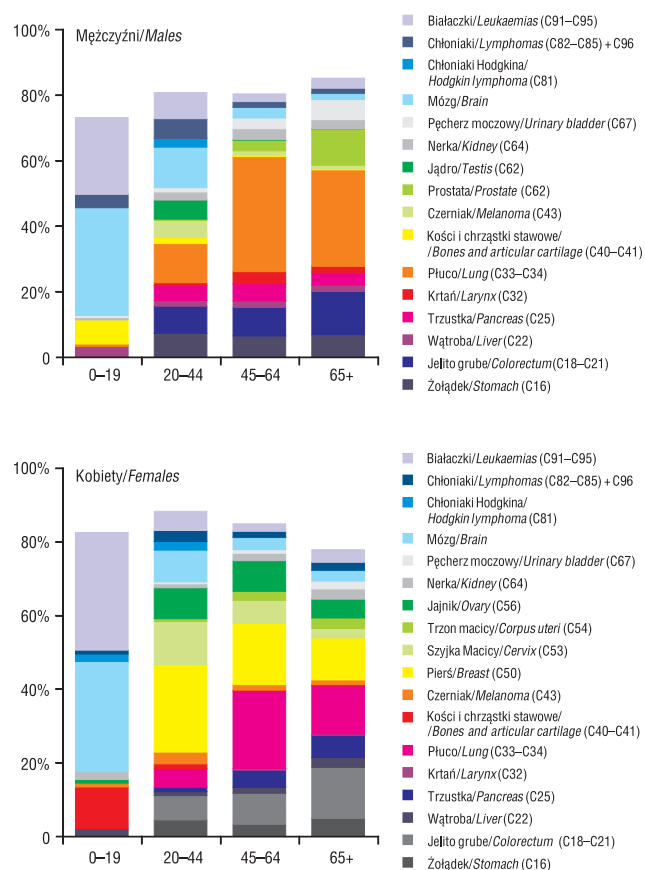
z poprawą kompletności rejestracji [Koszarowski i wsp. 1987, Wojciechowska i wsp. 2005]. W populacji mężczyzn od początku lat 80. do początku lat 90. utrzymywała się rosnąca tendencja zachorowalności, po czym nastąpiło zahamowanie i w ostatniej dekadzie utrzymuje się plateau. W populacji kobiet zachorowalność nadal wzrasta (rys. 6.9).

Umieralność z powodu nowotworów złośliwych ogółem wśród mężczyzn powiela trendy charakterystyczne dla zachorowalności (co wynika z wyjątkowo dużego udziału jednej lokalizacji – nowotworów płuca). Wśród kobiet w ciągu ostatnich pięciu dekad umieralność utrzymywała się na stałym poziomie (rys. 7.6). Trendy czasowe zachorowalności i umieralności z powodu chorób nowotworowych w ostatnich dziesięcioleciach wykazują różne wzorce w zależności od wieku chorych. Choroby nowotworowe u dzieci (0–19 lat) są stosunkowo rzadką przyczyną zgonu (w 2011 roku 6,5% zgonów ogółem wśród chłopców i 6,7% wśród dziewcząt – rys. 7.2). Umieralność z powodu nowotworów zmniejsza się od około 40 lat przy utrzymującym się wzroście zachorowalności, co wskazuje na postęp w leczeniu nowotworów wieku dziecięcego (rys. 2.9). Struktura zachorowań na nowotwory w tej grupie wiekowej zdecy-

Rysunek 2.9. Trendy zachorowalności vs umieralności na nowotwory złośliwe ogółem w Polsce w latach 1965–2011 według płci i wieku

Figure 2.9. Incidence vs mortality trends for cancers (all sites) in Poland in 1965–2011 by sex and age

Rysunek 2.10 Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe według płci i wieku**Figure 2.10.** Cancer incidence structure by sex and age**Rysunek 2.11.** Struktura zgonów na nowotwory złośliwe według płci i wieku**Figure 2.11.** Cancer deaths structure by sex and age

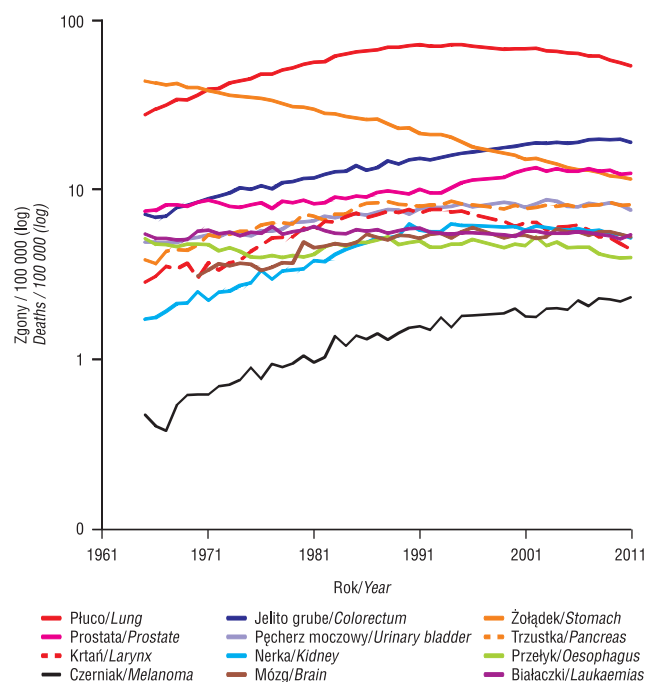
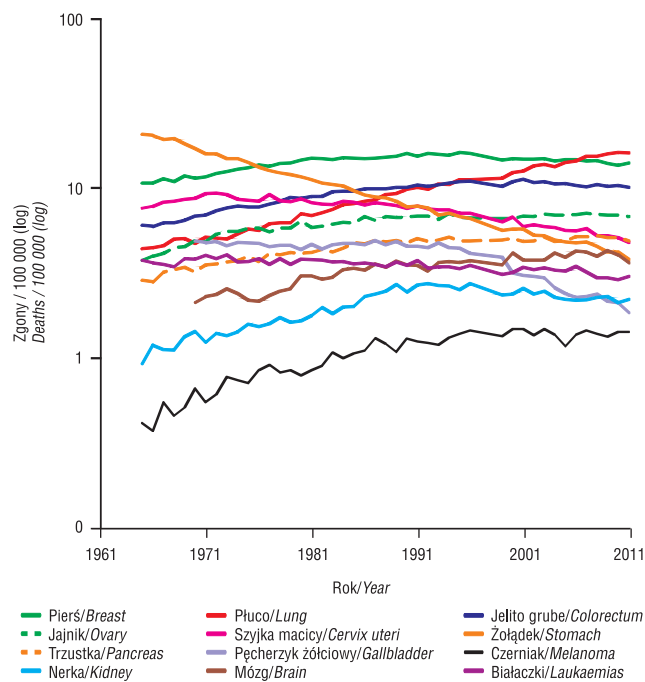
dowanie odbiega od obserwowanej wśród dorosłych. Wśród nowotworów wieku dziecięcego najczęściej notowano w Polsce białaczki, chłoniaki i nowotwory mózgu (łącznie około 60% zachorowań i prawie 70% zgonów) (rys. 2.10, 2.11).

Wśród młodych dorosłych (44–20 lat) współczynniki zachorowalności u kobiet są prawie dwukrotnie wyższe niż u mężczyzn i różnica ta powiększa się od początku lat 80. Zachorowalność wśród kobiet nieznacznie wzrosła od początku lat 90., jednak w ostatniej dekadzie wzrost ten uległ przyspieszeniu. Wśród mężczyzn zachorowalność utrzymuje się na stałym poziomie. W grupie młodych mężczyzn umieralność z powodu nowotworów złośliwych ogółem wzrosła do połowy lat 80., po czym nastąpił istotny spadek wartości współczynników umieralności (rys. 2.9). U młodych kobiet poziom współczynników umieralności utrzymywał się na stałym, podobnym jak u mężczyzn, poziomie do lat 90., a od początku lat 90. wykazuje istotny spadek (rys. 2.9). U młodych mężczyzn najczęściej występowały nowotwory jądra (24% zachorowań, 6% zgonów), mózgu (7% zachorowań, 12% zgonów), jelita grubego (7% zachorowań, 8% zgonów), czerniak (6% zachorowań, 5% zgonów), chłoniaki (11% zachorowań, 9% zgonów)

i białaczki (4,5% zachorowań, 8% zgonów) (rys. 2.10, 2.11). W populacji młodych kobiet najczęstsze nowotwory to nowotwory piersi (29% zachorowań, 24% zgonów), szyjki macicy (8% zachorowań, 12% zgonów), jajnika (6% zachorowań, 8% zgonów), jelita grubego (4% zachorowań, 7% zgonów), chłoniaki (6% zachorowań i 5% zgonów) i mózgu (3% zachorowań, 9% zgonów) (rys. 2.10, 2.11).

Zachorowalność na nowotwory złośliwe u mężczyzn w średnim wieku (45–64 lat) po okresie szybkiego wzrostu (do początku lat 90.) zaczęła zmniejszać się. Bardzo szybko rosnący trend umieralności z powodu nowotworów złośliwych charakteryzował populację mężczyzn w średnim wieku do początku lat 90. (300/10⁵ na początku lat 60. vs 490/10⁵ w 1991 roku). Po 1991 roku umieralność dalej nie rosła, można natomiast obserwować tendencję spadkową (do 337/10⁵ w 2011 roku). W grupie wieku 45–64 lat nowotwory są od ponad trzydziestu lat, po chorobach układu krążenia, drugą przyczyną zgonów wśród mężczyzn (rys. 2.9).

Wśród kobiet w średnim wieku nowotwory są przyczyną prawie co drugiego zgonu (w 2011 roku 48% zgonów). W populacji kobiet początek lat 90. przyniósł zwiększone tempo wzrostu zachorowalności przy utrzymującym

Rysunek 2.12. Trendy umieralności na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce**Figure 2.12.** Mortality trends for most frequent cancers in male population in Poland**Rysunek 2.13.** Trendy umieralności na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce**Figure 2.13.** Mortality trends for most frequent cancers in female population in Poland

się długoletnim plateau współczynników umieralności. W populacji kobiet umieralność utrzymuje się na stałym poziomie od 5 dekad (rys. 2.9).

Wśród mężczyzn w średnim wieku najczęściej występowały nowotwory płuca (23% zachorowań, 35% zgonów), jelita grubego (12% zachorowań, 9% zgonów), gruczołu krokowego (11% zachorowań, 3% zgonów), pęcherza moczowego (6% zachorowań, 3% zgonów) i żołądka (5% zachorowań, 7% zgonów) (rys. 2.10, 2.11). W populacji kobiet w średnim wieku najczęstsze nowotwory to nowotwory piersi (29% zachorowań, 17% zgonów), płuca (10% zachorowań, 21% zgonów), jelita grubego (8% zachorowań, 8% zgonów), jajnika (6% zachorowań, 8% zgonów), szyjki macicy (5% zachorowań, 6% zgonów) i trzonu macicy (9% zachorowań, 2% zgonów) (rys. 2.10, 2.11).

W najstarszej grupie wieku (powyżej 65. roku życia) obserwowany do początku lat 90. XX wieku wzrost zachorowalności został zatrzymany w ostatniej dekadzie ubiegłego wieku, szczególnie u mężczyzn. W przypadku umieralności już prawie dekadę utrzymuje się systematyczny spadek współczynników, silniej zaznaczony u mężczyzn (rys. 2.9). Wśród mężczyzn w najstarszej grupie wiekowej najczęściej występowały nowotwory płuca (20% zachorowań, 29% zgonów), jelita grubego (14% zachorowań, 13% zgonów), gruczołu krokowego (18% zachorowań, 11% zgonów), żołądka (5% zachorowań, 7% zgonów) i pęcherza moczowego (8% zachorowań, 6% zgonów) (rys. 2.10, 2.11). W populacji

kobiet po 65. roku życia zachorowalność wzrasta przy stabilnym poziomie umieralności. W najstarszej grupie wiekowej kobiet najczęstsze nowotwory to nowotwory piersi (17% zachorowań, 11% zgonów), jelita grubego (13% zachorowań, 14% zgonów) i płuca (9% zachorowań, 13% zgonów), trzonu macicy (7% zachorowań, 3% zgonów) i jajnika (4% zachorowań, 5% zgonów) (rys. 2.10 2.11).

W populacji polskich mężczyzn w drugiej połowie XX wieku najszybciej rośnie zagrożenie nowotworem płuca i zdominował on obraz nowotworów u mężczyzn (rys. 2.12). W ostatnich dwóch dekadach wzrost ten został zahamowany i odwrócony (zmniejszenie częstości palenia papierosów). Zachorowania i umieralność z powodu raka płuca u dorosłych młodych i w średnim wieku spadły o 30% (Didkowska i wsp. 2005). Schorzeniem o największej dynamice wzrostu i drugim co do częstości występowania jest nowotwór jelita grubego. Kolejnym schorzeniem nowotworowym u mężczyzn jest nowotwór gruczołu krokowego, dla którego obserwuje się w ostatniej dekadzie przyspieszenie tempa wzrostu zachorowalności (Wojciechowska i wsp. 2007), przy stabilizacji umieralności i znaczącej poprawie wskaźników przeżyć w ostatniej dekadzie (Wojciechowska, Didkowska 2013). Warto zwrócić uwagę, że czwarty po względem częstości występowania rak żołądka, którego spadek zachorowalności i umieralności stale obserwuje się przez ostatnie pół wieku, jest jedyną lokalizacją u mężczyzn o długoletniej tendencji spadkowej.

W populacji kobiet najczęstszą nowotworową przyczyną zgonów od połowy lat 70. był rak piersi, chociaż od początku lat 80. nastąpiła stabilizacja umieralności (przy stałe utrzymującym się wzroście zachorowalności – Didkowska, Wojciechowska 2013), a ostatnia dekada przyniosła nawet niewielki spadek współczynników, który w połączeniu z gwałtownym przyrostem zachorowań i zgonów z powodu raka płuca spowodował, że od 2007 roku rak piersi jest drugą nowotworową przyczyną zgonu (rys. 2.13). Obserwowany w ostatnich dwóch dekadach szybki przyrost liczby zgonów z powodu nowotworów złośliwych płuca sprawił, że frakcja nowotworów płuca przekroczyła frakcję nowotworów piersi i rak płuca stał się po raz kolejny główną nowotworową przyczyną zgonów u kobiet. Po okresie szybkiego wzrostu umieralności z powodu raka jelita grubego od początku XXI wieku rozpoczęła się wyraźna tendencja spadkowa. Umieralność z powodu nowotworów żołądka wykazuje systematyczny spadek, stając się z najczęstszego nowotworu jeszcze w połowie lat 70. nowotworem rzadkim (4-krotny spadek umieralności). Umieralność z powodu nowotworów szyjki macicy wykazuje od połowy siódmej dekady ubiegłego wieku systematyczną tendencję malejącą.

Ze względu na duże zainteresowanie jak najnowszymi danymi w tabeli 2.2 i 2.3 zamieszczono dane dotyczące lat 2012 i 2013. Dane dotyczące zgonów za 2012 rok są danymi rzeczywistymi (pochodzącymi z GUS), natomiast dane dotyczące zachorowań zostały ekstrapolowane na podstawie dotychczasowych tendencji. Zakładając utrzymanie obserwowanych trendów zachorowalności i umieralności, oszacowano liczbę zachorowań i zgonów oraz współczynniki surowe i standaryzowane dla najczęstszych nowotworów złośliwych (tab. 2.2 i 2.3). Przewidywana liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w 2012 roku wynosi prawie 145 tys., natomiast w 2013 roku 150 tys. Struktura zachorowań w prognozowanych latach nie ulegnie zmianom. Nadal najczęstszym nowotworem u mężczyzn pozostanie rak płuca (około 14 tys. zachorowań), gruczołu krokowego (ponad 10,5 tys. zachorowań) oraz jelita grubego (ponad 9 tys. zachorowań). U kobiet przewiduje się najwięcej zachorowań na raka piersi (ponad 17 tys.), jelita grubego (ponad 7 tys.), raka płuca (ponad 6,5 tys. zachorowań) i raka trzonu macicy (około 5,5 tys.). Nowotwory złośliwe w 2012 roku były przyczyną ponad 91 tys. zgonów i w 2013 roku spowodują około 90,5 tys. zgonów.

Tabela 2.2. Oszacowane liczby zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 2012* i 2013*
Table 2.2. Estimated number of cancer cases in Poland in 2012* and 2013*

Nowotwór <i>Cancer</i>	ICD-10	2012			2013		
		Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>	Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>
Mężczyźni <i>Males</i>							
Ogółem <i>All cancers</i>	C00–C96	72500	394,5	251,2	74000	402,3	251,3
Żołądek <i>Stomach</i>	C16	3300	18,2	11,4	3300	18,1	11,1
Jelito grube <i>Large bowel</i>	C81–C21	9200	50,1	31,0	9500	51,6	31,3
Krtąń <i>Larynx</i>	C32	1900	10,5	6,7	1900	10,3	6,4
Płuco <i>Lung</i>	C33–C34	14200	77,4	47,5	14000	76,6	45,7
Czerniak skóry <i>Skin melanoma</i>	C43	1300	7,1	4,7	1400	7,4	4,8
Gruczoł krokowy <i>Prostate</i>	C61	10500	56,8	34,8	11000	60,5	36,2
Nerka <i>Kidney</i>	C64	2800	15,0	9,9	2800	15,4	9,9
Pęcherz moczowy <i>Urinary bladder</i>	C67	5000	27,2	16,5	5100	28,0	16,6
Chłoniaki nieziarnicze <i>Non-Hodgkin lymphomas</i>	C82–C85+C96	1500	7,9	5,4	1500	8,1	5,4
Białaczki <i>Leukeamias</i>	C91–C95	1600	8,9	6,9	1700	9,1	6,9
Kobiety <i>Females</i>							
Ogółem <i>All cancers</i>	C00–C96	74100	375,8	210,3	76000	385,3	213,1
Żołądek <i>Stomach</i>	C16	1800	8,9	4,4	1700	8,8	4,3
Jelito grube <i>Large bowel</i>	C81–C21	7400	37,3	18,0	7500	38,1	18,2
Krtąń <i>Larynx</i>	C32	280	1,4	0,8	300	1,4	0,8
Płuco <i>Lung</i>	C33–C34	6500	32,8	17,0	6700	34,1	17,4
Czerniak skóry <i>Skin melanoma</i>	C43	1400	7,3	4,4	1500	7,5	4,5
Piers <i>Breast</i>	C50	17200	87,3	52,9	17900	90,7	54,2
Szyjka macicy <i>Cervix uteri</i>	C53	3000	15,0	9,6	2900	14,7	9,3
Trzon macicy <i>Corpus uteri</i>	C54	5500	28,0	15,5	5700	28,9	15,7
Jajnik <i>Ovary</i>	C56	3500	17,7	10,8	3500	17,9	10,7
Nerka <i>Kidney</i>	C64	1900	9,7	5,3	2000	10,0	5,4
Pęcherz moczowy <i>Urinary bladder</i>	C67	1500	7,4	3,6	1500	7,7	3,7
Chłoniaki nieziarnicze <i>Non-Hodgkin lymphomas</i>	C82–C85+C96	1450	7,4	4,1	1500	7,6	4,2
Białaczki <i>Leukeamias</i>	C91–C95	1400	6,9	4,5	1400	7,0	4,5

*Oszacowanie oparte na trendzie z lat 2007–2011 / *Estimation based on 2007–2011 time trend*

Tabela 2.3. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 2012 i 2013*
Table 2.3. Number of cancer deaths in Poland in 2012 and 2013*

Nowotwór <i>Cancer</i>	ICD-10	2012			2013*		
		Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>	Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>
Mężczyźni <i>Males</i>							
Ogółem <i>All cancers</i>	C00–C96	50741	276,4	167,5	50300	274,1	162,9
Żołądek <i>Stomach</i>	C16	3370	18,4	11,1	3300	18,1	10,7
Jelito grube <i>Large bowel</i>	C81–C21	5906	32,2	18,9	6000	32,6	18,7
Krtąń <i>Larynx</i>	C32	1222	6,7	4,2	1150	6,3	3,9
Płuco <i>Lung</i>	C33–C34	15747	85,8	52,4	15500	84,3	50,3
Czerniak skóry <i>Skin melanoma</i>	C43	650	3,5	2,2	700	3,8	2,3
Gruczoł krokowy <i>Prostate</i>	C61	4045	22,0	11,9	4050	22,0	11,8
Nerka <i>Kidney</i>	C64	1537	8,4	5,2	1500	8,4	5,0
Pęcherz moczowy <i>Urinary bladder</i>	C67	2434	13,3	7,6	2500	13,8	7,7
Chłoniaki nieziarnicze <i>Non-Hodgkin lymphomas</i>	C82–C85+C96	774	4,2	2,6	750	4,0	2,5
Białaczki <i>Leukeamias</i>	C91–C95	1430	7,8	4,9	1450	7,9	5,0
Kobiety <i>Females</i>							
Ogółem <i>All cancers</i>	C00–C96	40470	205,3	94,8	40200	204,2	93,4
Żołądek <i>Stomach</i>	C16	1785	9,1	3,9	1670	8,4	3,6
Jelito grube <i>Large bowel</i>	C81–C21	4957	25,2	10,3	4920	25,0	10,1
Krtąń <i>Larynx</i>	C32	167	0,8	0,5	160	0,8	0,4
Płuco <i>Lung</i>	C33–C34	6265	31,8	15,9	6550	33,2	16,4
Czerniak skóry <i>Skin melanoma</i>	C43	598	3,0	1,4	600	3,0	1,4
Pierś <i>Breast</i>	C50	5350	27,1	13,5	5300	27,1	13,4
Szyjka macicy <i>Cervix uteri</i>	C53	1594	8,1	4,6	1500	7,7	4,4
Trzon macicy <i>Corpus uteri</i>	C54	1065	5,4	2,4	1200	5,9	2,6
Jajnik <i>Ovary</i>	C56	2360	12,0	6,2	2400	12,4	6,4
Nerka <i>Kidney</i>	C64	962	4,9	2,0	1000	5,0	2,1
Pęcherz moczowy <i>Urinary bladder</i>	C67	656	3,3	1,3	670	3,4	1,3
Chłoniaki nieziarnicze <i>Non-Hodgkin lymphomas</i>	C82–C85+C96	764	3,9	1,8	780	4,0	1,8
Białaczki <i>Leukeamias</i>	C91–C95	1164	5,9	2,6	1200	6,0	2,7

*Oszacowanie oparte na trendzie z lat 2007–2011 / *Estimation based on 2007–2011 time trend*

CHAPTER 2

Malignant cancers

Cancer is a growing health, social and economic problem of the Polish society. Such numbers as around 154,000¹ of new cancer cases registered, almost 92,500 deaths per annum and around 320,000 people with cancer diagnosis at the beginning of the 21st century show the actual size of this problem. It is estimated that per each 100,00 people in the Polish population in 2011 cancer was diagnosed for more than 375 people and around 850 people lived with cancer diagnosis.

In 2011, the National Cancer Registry received information about 71,786 primary cancer registrations among men and 72,550 among women (altogether 144,336 new cancer cases registered). Standardized incidence rates in 2011 for all cancers combined reached 252/10⁵ for men and 207/10⁵ for women (Tab. 2.1). Per every 100,000 people of the Polish population there are 375 malignant cancer incidence cases.

In 2011, 51,554 death certificates were issued in Poland, with cancer stated as the cause of death among men and 40,644 among women; altogether 92,198 death certificates referring to cancer-related death causes. The level of the standardized mortality rates in 2011 for all cancers combined was 174/10⁵ for men and 98/10⁵ for women (Tab. 2.1). Per every 100,000 people of the Pol-

ish population there are 239 deaths due to malignant cancer.

In Poland, during the post-war period there were significant changes in the age structure of the population leading to the increase of the share of older people in the entire population (vide Tab. 6.2). The frequency of occurrence of cancer diseases depends strongly on age. The incidence and mortality rates for both sexes show an exponential dependence on the age (Fig. 6.3 and 6.4, Fig. 7.3 and 7.4).

The absolute number of cancer cases and deaths (Fig. 2.5, 2.6), although obviously dependent on the population size in the given age group, shows us the scale of the problem. Among males the majority of incidence falls onto the age 55–79. For females the majority of cases occur in the age between 50 and 79. Worth highlighting is the predominance of the number of incidence cases among young and middle-aged women in relation to male population. In the 25–54 age group the incidence rates are 1.2–2.1 times higher for women than for men (Fig. 2.7). The number of deaths is the highest between 75th and 79th year of life for both sexes. The structures of incidence and mortality rates are similar. However, in the case of deaths, cancer with bad prognosis constitutes a greater percentage share, what is mostly observed in female population, where the rate of death due to lung cancer (15.4%) has been higher for the last several years than the mortality rate for breast cancer (13.4%), whereas the percentage of breast cancer incidence (22.8%) is more than twice the value of lung cancer (8.7%).

The most frequently registered malignant cancers in 2011 among males were: lung cancer – 20.3%, prostate cancer – 14.4% and colorectal cancer – 6.7%. Further there were: bladder cancer – 6.7% and stomach cancer – 4.9% (Fig. 2.1). The standardized incidence rates in 2011 for males were 50.0/10⁵ for lung cancer,

Table 2.1. *Cancer incidence and deaths in Poland in 2011*

	Number	Crude rate	Stand. rate
Incidence			
Males	71,786	384.9	251.5
Females	72,550	365.0	207.3
Total	144,336	374.6	222.2
Mortality			
Males	51,554	276.4	173.5
Females	40,644	204.5	97.6
Total	92,198	239.3	128.6

¹The numbers of registered cases do not reflect the real cancer incidence in Poland because of the remaining under-registration of cases. The real cancer incidence has been estimated on the basis of the completeness of the registration.

35.1/10⁵ for prostate cancer, 16.3/10⁵ for colorectal cancer, 16.0/10⁵ for bladder cancer, and 12.0/10⁵ for stomach cancer (Fig. 6.5, Tab. 6.4).

Among females in 2011 the most frequently registered cancer was breast cancer – 22.8%, lung cancer – 8.7%, corpus uteri cancer – 7.2%, colorectal cancer – 6.0%, ovarian cancer – 4.9% and cervical cancer – 4.1% (Fig. 2.2). The malignant breast cancer incidence in 2011 reached the level of 51.8/10⁵, malignant lung cancer 17.2/10⁵, corpus uteri cancer 14.9/10⁵, colorectal cancer 10.8/10⁵, ovarian cancer 10.9/10⁵ and cervical cancer 9.8/10⁵ (Fig. 6.6, Tab. 6.5)

Among males the highest percentage of cancer deaths in 2011 concerned lung cancer (31.0%), colorectal cancer (7.9%), prostate cancer (7.1%), and further – stomach (6.7%) and bladder cancer (5.0%) (Fig. 2.3).

The standardized mortality rates for men in Poland were: for lung cancer 54.1/10⁵, prostate cancer 12.5/10⁵, colorectal cancer 11.9/10⁵, stomach cancer 11.6/10⁵ and bladder cancer 8.2/10⁵ (Tab. 7.2).

Among females the highest percentage of cancer deaths in 2011 was attributed to malignant lung cancer (15.4%), the second position was taken by breast (nipple) cancer (13.4%), and next were the colorectal cancer (7.9%), ovarian cancer (6.3%), pancreatic cancer (5.4%), stomach (4.3%), and cervical cancer (4.1%) (Fig. 2.4). The standardized mortality rates were: 16.2/10⁵ for lung cancer, 14.2/10⁵ for breast (nipple) cancer, 6.8/10⁵ for colorectal cancer, 6.9/10⁵ for ovarian cancer, 4.9/10⁵ for pancreatic cancer, 4.9/10⁵ for cervical cancer and 3.8/10⁵ for stomach cancer (Tab. 7.3).

During the last three decades, the numbers of incidence cases and deaths were rapidly growing: for men there was an increase by 38,000 cases, for women 42,000 cases, what means that cancer incidence has increased twice for both sexes (Fig. 6.8). This increase in incidence was accompanied by the increase of cancer deaths (by 18,000 for men and 14,000 for women during the analogical period) (Fig. 7.5). Despite the increase of cancer deaths, at the beginning of 1990s the rate of increase of cancer deaths for men diminished and since the beginning of the 21st century we have been observing a noticeable drop (Fig. 7.6). The increase in cancer risk for the Polish population for last 40 years can be attributed mainly to changes in its age structure (Tab. 6.2, Fig. 6.2).

The changes that occurred up to mid-1980s in the cancer incidence were associated mostly with the improvement of the completeness of cancer registration [Koszarowski et al. 1987, Wojciechowska et al. 2005]. In the male population, since the beginning of 1980s until the beginning of 1990s, an increasing trend was ob-

served and afterwards there was a levelling off. In the last decade incidence is observed to be at a constant level. Among females the incidence rate still increases (Fig 6.9).

Cancer mortality for men duplicates trends characteristic for incidence rates (what arises especially from high percentage share of one particular location – lung cancer). Among females for the last five decades mortality has been observed to stay at a constant level (Fig 7.6). Cancer incidence and mortality rates' time trends in the last decades show diversified patterns depending on the age of patients.

Cancer among children (0–19 years) is relatively a rare cause of death (in 2011 there were 6.5% deaths caused by cancer among boys and 6.7% deaths among girls – Fig.7.2). Mortality due to cancer has been decreasing for the last 40 years, with a stable incidence level. It shows the progress in children cancer treatment (Fig. 2.9). The structure of cancer incidence in this age group is definitely different than the incidence among adults. Among children, the most frequently noted cancers in Poland were leukaemias, lymphomas and brain cancer (over 60% of cases and almost 70% of deaths) (Fig. 2.10, 2.11).

Only among young adults (20–44 age group) we noted almost two times higher incidence rates for women than for men and this difference is constantly increasing since the beginning of 1980s. Incidence among women has been slightly increasing since the beginning of 1990s, but in the last decade this increase has accelerated. Among men the incidence rate is constant. Among young men mortality due to all cancers combined was increasing until the mid-1980s, afterwards there was a significant decrease in mortality rates (Fig. 2.9). For young women the mortality rates were observed at constant, similar to men level until the 1990s and since the beginning of 1990s a significant decrease has been observed (Fig. 2.9). Among young males the most common cancers were testicular cancer (24% cases, 6% deaths), brain cancer (7% cases, 12% deaths), colorectal cancer (7% cases, 8% deaths), melanoma (6% cases, 5% deaths), lymphomas (11% cases, 9% deaths) and leukaemias (4.5% cases, 8% deaths) (Fig. 2.10, 2.11). For young females the most common cancers were breast cancer (29% cases, 24% deaths), cervical cancer (8% cases, 12% deaths), ovarian cancer (6% cases, 8% deaths) colorectal cancer (4% cases, 7% deaths), lymphomas (6% cases, 5% deaths) and brain cancer (3% cases, 9% deaths) (Fig. 2.10, 2.11).

Cancer incidence for the middle-aged males (45–64) after the period of a rapid increase (since the beginning of 1990s) began to decline. Rapidly increasing trend in

²Due to difficulties with the classification of the starting point for this cancer it is common to treat cancers in larger intestine area altogether, combining four codes of 10th Revision of International Classification of Diseases: C18 (malignant neoplasm of colon), C19 (malignant neoplasm of rectosigmoid junction), C20 (malignant neoplasm of rectum), C21 (malignant neoplasm of anus and anal canal).

cancer mortality characterised the middle-aged male population until the beginning of the 1990s. ($300/10^5$ at the beginning of the 1960. vs. $490/10^5$ in 1991). After 1991 mortality was rising and we could observe the first symptoms of decreasing tendency (to $337/10^5$ in 2011). In the 45–64 age group, cancer has been for more than 30 years, after cardiovascular circulation diseases, the second leading death cause among men (Fig. 2.9).

Cancer causes almost every second death for women in this age group (in 2011 it reached the value of 48% of deaths). In the female population, the beginning of 1990s brought an intensified rate of incidence growth along with a long-time plateau of death indicators. In the female population mortality rates have been at the same level for the last four decades (Fig. 2.9).

Among the middle-aged males the most common cancers were lung cancer (23% cases, 35% deaths), colorectal cancer (12% cases, 9% deaths), prostate cancer (11% cases, 3% deaths), bladder cancer (6% cases, 3% deaths) and stomach cancer (5% cases, 7% deaths) (Fig. 2.10, 2.11). In the population of middle-aged females the most common cancers were breast cancer (29% cases, 17% deaths), lung cancer (10% cases, 21% deaths), colorectal cancer (8% cases, 8% deaths), ovarian cancer (6% cases, 8% deaths), cervical cancer (5% cases, 6% deaths) and endometrial cancer (9% cases, 2% deaths) (Fig. 2.10, 2.11).

In the oldest age group (above the age of 65) increase in incidence rates since the beginning of 1990s has been stopped in the recent decade of the previous century, especially among men. In case of mortality, a systematic decrease in the rates has been observed for almost a decade now – more visible in the male population (Fig. 2.9). Among the oldest males, the most common cancers were lung cancer (20% cases, 29% deaths), colorectal cancer (14% cases, 13% deaths), prostate cancer (18% cases, 11% deaths) stomach cancer (5% cases, 7% deaths) and bladder cancer (8% cases, 6% deaths) (Fig. 2.10, 2.11). Among women over the age of 65, the incidence is increasing against the stable mortality trend. In the population of females aged 65+ the most common cancers were breast cancer (17% cases, 11% deaths), colorectal cancer (13% cases, 14% deaths), lung cancer (9% cases, 12% deaths), corpus uteri (7% cases, 3% deaths) and ovarian cancer (4% cases, 5% deaths) (Fig. 2.10, 2.11).

In the population of Polish males, in the second half of the 20th century, the risk of lung cancer grew most rapidly and this cancer dominated the picture of cancer among men (Fig. 2.12). In the last two decades, this increase has been stopped and reversed (decrease of tobacco smoking). Incidence and mortality due to lung cancer among young and middle-aged adults decreased by 30% (Didkowska et al. 2005). A disease with the highest growth dynamics and the second most frequent

is colorectal cancer. Another type of cancer among men is the prostate cancer for which in the last decade we observed an acceleration of growth of the incidence rate (Wojciechowska et al. 2007), while the mortality rates stabilised and the survival rates improved (Wojciechowska, Didkowska 2013). It is worth mentioning that the fourth most frequent cancer – stomach cancer, for which for the last 50 years we constantly observe the decrease of incidence and mortality, is the only cancer location among men with constant declining tendency.

In the female population, the leading cause of deaths since the mid 1970s was breast cancer, although at the beginning of 1980s the mortality stabilised (accompanied by a constant increase of incidence – Didkowska, Wojciechowska, 2013) and the last decade brought even a slight decline of the rates. This slight decline and a rapid increase of lung cancer mortality and incidence caused that since 2007 breast cancer has been the second cancer-related cause of death (Fig. 2.13). The rapid increase of lung cancer mortality resulted in the situation that the fraction of lung cancer exceeded the fraction of breast cancer and lung cancer has again reached the first position among cancer-related death causes among women. After an intense increase of colorectal cancer mortality, since the beginning of the 21st century, a significant decreasing tendency has started. Stomach cancer mortality shows a systematic decline switching from being the most frequent still in the mid 1970s to being a rare cancer location (mortality declined four times). Death rates for cervical cancer have been showing a systematic declining tendency since the second half of the seventh decade of the last century.

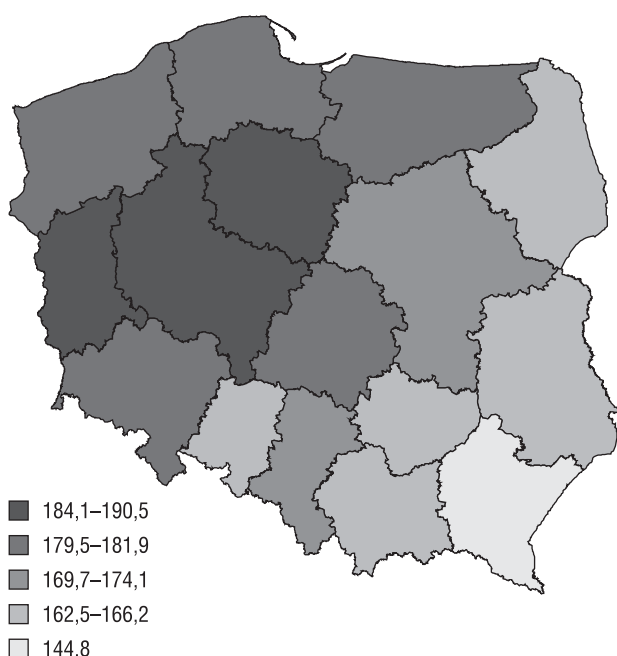
Due to an increased interest in the latest data, we presented the results for 2012 and 2013 in Table 2.2 and 2.3. Data on mortality rates for 2012 are actual data provided by the Central Statistical Office and the incidence rates were extrapolated on the basis of the current data. Assuming the maintenance of the observed trends in incidence and mortality, we estimated the number of incidence cases, deaths and the crude and standardized rates for the most frequent cancers (Tab. 2.2 and 2.3). Anticipated number of cancer incidence cases for 2012 reached almost 145,000 and 150,000 for 2013. The structure of incidence should not change in those years. The most frequently diagnosed cancer among men will still be lung cancer (around 14,000 incidence cases), prostate cancer (almost 10,500 cases) and colorectal cancer (over 9,000 incidence cases). Among women the breast cancer is predicted to be the most frequently diagnosed (over 7,000 incidence cases), lung cancer (over 6,500) and endometrial cancer (around 5,500 incidence cases). Malignant cancers were the cause of 91,000 deaths in 2012 and in 2013 it will cause around 90,500 deaths.

ROZDZIAŁ 3

Analiza wojewódzka

Mapa 3.1. Rozkład geograficzny umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w Polsce w 2011 roku

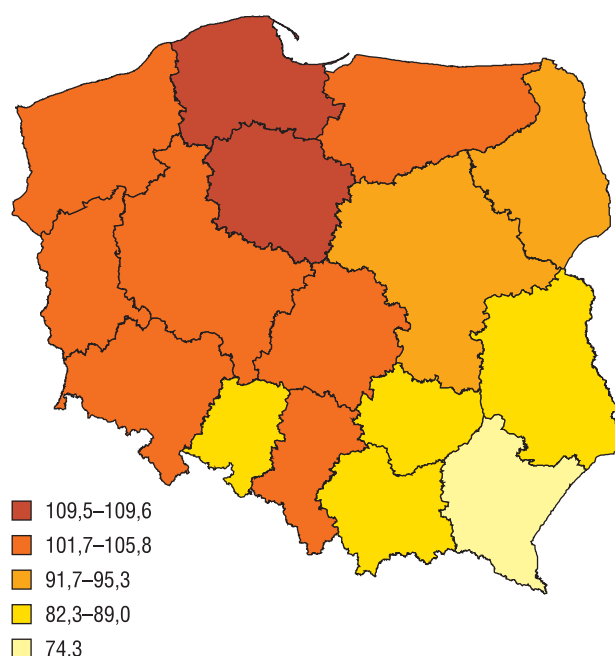
Map 3.1. Geographical distribution of total cancer mortality in Poland 2011, males

Zróźnicowanie regionalne zagrożenia chorobami nowotworowymi od lat było przedmiotem zainteresowania polskich epidemiologów (Staszewski 1979, Zatoński, Becker 1988, Zatoński i wsp. 1989, Zatoński i wsp. 1993, Tyczyński i wsp. 1998, Zemła i wsp. 1999, Pukala i wsp. 2001, Kołosza i wsp. 2002). Obecny obraz geograficznych różnic w zachorowalności i umieralności jest nadal kontynuacją wzorca, jaki obserwowany był w Polsce od ponad trzech dekad. Zmianie ulegają przede wszystkim wartości współczynników i wielkość różnicy między ekstremami. Analiza geograficzna pozwala także na zwrócenie uwagi na nowe zjawiska, na przykład zdecydowanie wyższe współczynniki umieralności z powodu raka płuca wśród kobiet mieszkanek wielkich aglomeracji miejskich niż w otaczających je regionach (Pukala i wsp. 2001). Rozkład geogra-

Mapa 3.2. Rozkład geograficzny umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w Polsce w 2011 roku

Map 3.2. Geographical distribution of total cancer mortality in Poland 2011, females

ficzny umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku nadal powiela obraz, jaki obserwuje się w Polsce od połowy lat 70. [Staszewski 1979].

Standaryzowane współczynniki zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn dla poszczególnych województw mieszczą się w przedziale od $205/10^5$ do $297/10^5$ (tab. 3.1). Najwyższe wartości współczynniki te przyjmują w województwach: pomorskim, kujawsko-pomorskim i wielkopolskim. Standaryzowane współczynniki zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet wahają się od $176/10^5$ (województwo podlaskie) do $235/10^5$ (województwo wielkopolskie) (tab. 3.1).

Surowe współczynniki zachorowalności obrazujące rzeczywiste zagrożenie populacji nowotworami wahają się w populacji mężczyzn między $308/10^5$ w wojewódz-

twie zachodniopomorskim a 437/10⁵ w województwie pomorskim. Obraz zróżnicowania zachorowalności według województw przedstawia raczej różnice w kompletności rejestracji niż rzeczywiste różnice ryzyka zachorowania (w rejestrach o najwyższej kompletności rejestracji obserwuje się najwyższe współczynniki zachorowalności – por. tab. 1.1) (tab. 3.1).

Zakres współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem dla kobiet w poszczególnych województwach wynosił od 176/10⁵ (województwo podlaskie – 80% kompletności) do 235/10⁵ (województwo wielkopolskie – 100% kompletności) (tab. 3.1). W populacji kobiet najniższe wartości standaryzowanych współczynników zachorowalności obserwowano w województwach o najniższej kompletności rejestracji: podlaskim (80% kompletności), mazowieckim (83% kompletności) i zachodniopomorskim (79% kompletności). Surowe współczynniki zachorowalności mieściły się w przedziale 305–419/10⁵. Uzyskany obraz zróżnicowania zachorowalności u kobiet, podobnie jak u mężczyzn, odzwierciedla głównie różnice w kompletności rejestracji, a nie rzeczywiste różnice ryzyka zachorowania (rejestry o najwyższej kompletności rejestracji mają najwyższe współczynniki zachorowalności – por. tab. 1.1) (tab. 3.1).

U mężczyzn najwyższe ryzyko zgonu z powodu nowotworów notuje się w województwach północnych i zachodnich (lubuskie 191/10⁵, wielkopolskie 185/10⁵, kujawsko-pomorskie 184/10⁵), a najniższe w województwach południowo-wschodnich (podkarpackie 145/10⁵, podlaskie 163/10⁵). Takie zróżnicowanie jest zdeterminowane częstością zgonów z powodu nowotworów płuca, stanowiących 1/3 zgonów nowotworowych wśród mężczyzn. W populacji kobiet najwyższe ryzyko zgonu zanotowano w pasie województw zachodnio-środkowej części kraju, z najwyższymi współczynnikami w województwach: kujawsko-pomorskim (110/10⁵), warmińsko-mazurskim (109/10⁵) i zachodniopomorskim (106/10⁵), natomiast najniższe w województwach południowo-wschodnich (podkarpackie 74/10⁵, lubelskie 82/10⁵, świętokrzyskie 85/10⁵) (tab. 3.2).

Standaryzowane współczynniki umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w poszczególnych województwach mieszczą się w zakresie od 145/10⁵ (w województwie podkarpackim) do 190/10⁵ (województwo kujawsko-pomorskie). W województwach: lubuskim, wielkopolskim, kujawsko-pomorskim współczynniki te przyjmują najwyższe wartości, podczas gdy w województwach: podkarpackim, podlaskim i opolskim – najniższe (mapa 1, tab. 3.2).

Tabela 3.1. Zachorowalność na nowotwory złośliwe ogółem w Polsce w 2011 roku według województw
Table 3.1. Cancer incidence for all sites in Poland in 2011. Absolute numbers by voivodeships

Województwo Voivodeship	Mężczyźni Males			Kobiety Females		
	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate Per 100 000	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate Per 100 000	Współczynnik standaryzowany Standardized rate
Dolnośląskie	6044	430,9	276,2	6345	419,3	226,6
Kujawsko-pomorskie	4388	431,5	290,8	4204	388,8	227,5
Lubelskie	4200	398,3	257,3	3843	343,0	193,3
Lubuskie	1671	335,4	234,1	1843	351,2	205,8
Łódzkie	5091	420,8	255,4	5130	386,4	201,3
Małopolskie	5926	365,5	244,8	6137	356,9	210,3
Mazowieckie	8420	333,5	212,4	9058	329,4	185,2
Opolskie	1962	399,6	252,7	2024	385,8	209,8
Podkarpackie	3810	365,8	251,3	3453	317,9	189,1
Podlaskie	1905	324,7	213,5	1881	305,7	176,1
Pomorskie	4866	437,7	296,9	4609	394,7	235,1
Śląskie	8948	400,2	246,8	8924	372,7	206,1
Świętokrzyskie	2617	418,6	259,0	2565	391,7	211,8
Warmińsko-mazurskie	2502	351,5	254,7	2671	360,3	215,0
Wielkopolskie	6850	408,1	285,2	6966	393,1	235,2
Zachodniopomorskie	2586	308,0	205,4	2897	328,0	187,3
Polska/Poland	71786	384,9	251,5	72550	365,0	207,3

Tabela 3.2. Umieralność na nowotwory złośliwe ogółem w Polsce w 2011 roku według województw
Table 3.2. Cancer mortality for all sites in Poland in 2011. Absolute numbers by voivodeships

Województwo Voivodeship	Mężczyźni Males			Kobiety Females		
	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate Per 100 000	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate Per 100 000	Współczynnik standaryzowany Standardized rate
Dolnośląskie	4139	295,1	181,4	3439	227,3	102,3
Kujawsko-pomorskie	2881	283,3	184,1	2325	215,0	109,6
Lubelskie	2829	268,3	165,1	1955	174,5	82,3
Lubuskie	1385	278,0	190,5	1095	208,6	105,1
Łódzkie	3695	305,4	179,5	3113	234,4	103,7
Małopolskie	4213	259,8	166,0	3141	182,7	89,0
Mazowieckie	7153	283,3	169,7	5776	210,1	95,3
Opolskie	1326	270,1	163,3	994	189,5	88,1
Podkarpackie	2288	219,7	144,8	1633	150,3	74,3
Podlaskie	1581	269,5	162,5	1240	201,5	91,7
Pomorskie	3071	276,3	181,9	2512	215,1	109,5
Śląskie	6485	290,0	174,1	5162	215,6	101,7
Świętokrzyskie	1775	283,9	166,2	1231	188,0	85,0
Warmińsko-mazurskie	1845	259,2	181,5	1466	197,8	101,7
Wielkopolskie	4545	270,8	185,0	3636	205,2	104,8
Zachodniopomorskie	2343	279,0	180,0	1926	218,0	105,8
Polska/Poland	51554	276,4	173,5	40644	204,5	97,6

Standaryzowane współczynniki umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w poszczególnych województwach mieszczą się w zakresie $74/10^5$ (w województwie podkarpackim) do $110/10^5$ (województwo kujawsko-pomorskie). W województwach: kujawsko-pomorskim, pomorskim i zachodniopomorskim współczynniki te przyjmują najwyższe wartości, podczas gdy w województwach: podkarpackim, lubelskim i świętokrzyskim – najniższe (mapa 2, tab. 3.2).

Zakładając, że niedorejestrowanie wewnątrz województw rozkłada się równomiernie pomiędzy wszystkie jednostki chorobowe, można przyjąć, że struktura zachorowań w województwach może być pewnym przybliżeniem faktycznego zagrożenia poszczególnymi typami nowotworów.

Struktura zachorowań z powodu nowotworów złośliwych u mężczyzn w poszczególnych województwach jest podobna (rys. 6.7): we wszystkich województwach pierwsze miejsce zajmuje nowotwór złośliwy płuca z udziałem od 17,7% (województwo podkarpackie) do 26,1% (województwo warmińsko-mazurskie). Następne miejsca zajmują nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (10,5–19,4%), jelita grubego (10,7–15,0%), pęcherza moczowego (5,5–8,2%) i żołądka (z udziałem 4,0–6,0%).

Struktura zachorowań z powodu nowotworów złośliwych u kobiet w poszczególnych województwach w za-

sadzie powiela jeden wzorec (rys. 6.7): we wszystkich województwach pierwsze miejsce zajmuje nowotwór złośliwy sutka z udziałem od 18,4% (województwo świętokrzyskie) do 27,9% (województwo zachodniopomorskie). Następne miejsca zajmują nowotwory jelita grubego (8,7–11,6%), nowotwory płuca, które w trzech województwach zajmują drugą pozycję (z udziałem 6,2–11,3%), złośliwe trzonu macicy (z udziałem 5,3–10,0%) oraz nowotwory jajnika i szyjki macicy.

Struktura zgonów z powodu nowotworów złośliwych w poszczególnych województwach również charakteryzuje się pewnym stałym wzorcem (rys. 7.11): we wszystkich województwach pierwsze miejsce u mężczyzn zajmuje nowotwór złośliwy płuca z udziałem od 26,7% (województwo podkarpackie) do 35,2% (województwo warmińsko-mazurskie). Następne miejsca zajmują nowotwory złośliwe jelita grubego (10,0–15,1%), gruczołu krokowego (6,9–9,6%), żołądka (z udziałem 5,6–7,7%).

Rak płuca stał się pierwszą nowotworową przyczyną zgonu wśród kobiet w większości województw. W czterech województwach nowotwory złośliwe płuca są najczęstszą przyczyną zgonów nowotworowych wśród kobiet (9,7–18,9%). W pozostałych województwach najczęstszą przyczyną zgonu są nowotwory złośliwe piersi (11,8–14,9%). Kolejną, trzecią nowotworową przyczy-

na zgonu są nowotwory jelita grubego z udziałem od 10,3% do 13,6% (rys. 7.11).

Zróznicowanie umieralności w województwach przedstawiono w formie tabel dla najczęstszych nowotworów złośliwych: żołądka, płuca, jelita grubego, prostaty, piersi i szyjki macicy (tab. 7.12–7.17).

Najwyższą umieralność z powodu raka żołądka notowano w województwie śląskim: wśród mężczyzn ponad $13/10^5$; wśród kobiet ponad $4,5/10^5$. Najniższe współczynniki umieralności notowano wśród mężczyzn w województwie mazowieckim ($9,6/10^5$) i lubelskim ($9,1/10^5$); wśród kobiet w województwach lubelskim i podkarpackim (poniżej $3/10^5$) – tab. 7.14.

Najwyższe współczynniki umieralności z powodu nowotworów jelita grubego w populacji mężczyzn obserwowano w województwie opolskim i lubuskim (ponad $23/10^5$); w populacji kobiet największe zagrożenie zgonem z powodu tego nowotworu notowano w województwie lubuskim (ponad $12/10^5$). Najniższe wartości współczynników umieralności z powodu nowotworów jelita grubego notowano wśród mężczyzn w województwie mazowieckim, podlaskim i podkarpackim (poniżej $18/10^5$), wśród kobiet w lubelskim i podkarpackim (poniżej $9/10^5$) (tab. 7.14).

Województwa: warmińsko-mazurskie i lubuskie wśród mężczyzn oraz pomorskie i warmińsko-mazurskie wśród kobiet charakteryzowały się najwyższymi współczynnikami umieralności z powodu nowotworów złośliwych płuca (mężczyźni ponad $60/10^5$, kobiety ponad $20/10^5$). Wśród województw o najniższym zagrożeniu wśród mężczyzn (współczynniki umieralności poniżej $50/10^5$) znalazły się województwa: małopolskie, opolskie i podkarpackie; wśród kobiet jedynie w województwie podkarpackim umieralność osiągnęła wartość $8/10^5$ (tab. 7.15).

Najwyższe wartości współczynników umieralności z powodu nowotworów piersi u kobiet notowano w województwie pomorskim, śląskim i lubuskim (powyżej $15/10^5$). Najniższe zagrożenie nowotworami piersi stwierdzono w województwach: świętokrzyskim, lubelskim i podkarpackim (poniżej $12/10^5$) (tab. 7.16).

Najwyższą umieralność z powodu nowotworów szyjki macicy obserwowano w województwach: lubuskim, łódzkim i pomorskim (powyżej $5,5/10^5$). Najniższe współczynniki umieralności z powodu nowotworów szyjki macicy notuje się w województwach: opolskim, lubelskim i podkarpackim – wartość współczynników umieralności w tych województwach nie przekracza $4,4/10^5$ (tab. 7.16).

Nowotworem gruczołu krokowego najbardziej zagrożeni byli mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego (ponad $14,5/10^5$). Najniższe wartości współczynników umieralności notowano w województwie świętokrzyskim i łódzkim (poniżej $11,5/10^5$) (tab. 7.17).

Ocena kompletności i jakości rejestracji

Warunkiem prawidłowej oceny stanu zagrożenia nowotworami złośliwymi jest wysoka wiarygodność danych, a zatem konieczna jest jak najwyższa kompletność rejestracji nowotworów w badanej populacji.

Historycznie obserwuje się znaczącą poprawę kompletności rejestracji nowotworów złośliwych w Polsce. W początkach lat 80. prof. T. Koszarowski oszacował niedorejestrowanie w Polsce na około 30% [Koszarowski i in. 1984]. W następnych latach odsetek ten systematycznie obniżał się: do 20% w 1990 roku, a następnie do 5% w 1996 roku (Zatoński, Tyczyński 1999). W latach 1997 i 1998 z powodu akcji protestacyjnej lekarzy utracono informacje o przyczynie zgonu w aktach zgonu oraz o zachorowaniach na nowotwory, co doprowadziło do obniżenia kompletności rejestracji (GUS 1999). Zmiany w diagnostyce i leczeniu nowotworów oraz rodzaj wskaźnika zachorowania/zgonu przyjętego za standard mogą mieć wpływ na wskaźnik kompletności rejestracji w Polsce. W 2011 roku kompletność rejestracji wynosiła 94% (niedorejestrowanie w skali kraju wynosi 6%).

Znaczący wpływ na kompletność i jakość danych ma również fakt, że w niektórych lokalizacjach nowotworowych rejestruje się mniej zachorowań niż zgonów (por. tab. 6.21). Większość lokalizacji, dla których wskaźnik zachorowania/zgonu nie przekracza jedności, to stosunkowo mało liczne lokalizacje określone jako „inne i nieokreślone” lub „nieokreślone” umiejscowienia w obrębie narządu: jama ustna i gardło (C14), narządy trawienne (C23, C24), narządy w obrębie klatki piersiowej (C38, C39), narządy płciowe żeńskie (C55, C57), układ moczowy (C68), chłoniaki (C85). Drugą, znacznie liczniejszą grupą nowotworów, dla których utrzymuje się taka sytuacja, są nowotwory o złym rokowaniu, których umiejscowienie jest jednocześnie miejscem przerzutów: nowotwory wątroby (C25), płuca (C34) i kości (C41). Kolejne dwie grupy schorzeń to nowotwory narządów trawiennych (pęcherzyk żółciowy – C23, trzustka – C25) oraz nowotwory układu krwiotwórczego (chłoniaki – C85 oraz białaczki C92–95).

Obliczony dla całej Polski w roku 2011 wskaźnik Z/Z wyniósł 1,57, przy czym dla mężczyzn wynosił 1,39, a dla kobiet 1,79. We wszystkich rejestrach w Polsce od lat utrzymuje się znaczna różnica wartości wskaźnika Z/Z między płciami – jego wartość jest wyższa w populacji kobiet, co należy tłumaczyć faktem, że w populacji mężczyzn dominuje źle rokujący nowotwór złośliwy płuca (stanowiący $1/4$ zachorowań i $1/3$ zgonów).

Wskaźnik Z/Z wykazuje w Polsce duże zróżnicowanie w poszczególnych województwach (patrz tabela 1.1): od 1,28 w województwie zachodniopomorskim (pogor-

szenie w stosunku do 2010 roku) do 1,85 w województwie podkarpackim.

Kompletność rejestracji nowotworów złośliwych w Polsce w 2011 roku wynosząca 94% wzrosła o 3 punkty procentowe w stosunku do 2010 roku. Jest ona wypadkową wysokiej kompletności rejestracji (ponad 95%) w najlepszych rejestrach (dolnośląskim, lubelskim, małopolskim, opolskim, podkarpackim, pomorskim, śląskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim) i bardzo niskiej (poniżej 85%) w kilku rejestrach (mazowieckim, podlaskim i zachodniopomorskim). Podkreślić należy, że w 11 rejestrach kompletność rejestracji wynosi prawie 90% i więcej.

W 2011 roku zarejestrowano w Polsce 71,7 tys. zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn i 72,5 tys. zachorowań u kobiet. Liczby te nie odzwierciedlają rzeczywistej liczby zachorowań w Polsce. Na podstawie wskaźników kompletności szacujemy, że

w 2011 roku liczba nowych zachorowań wynosiła ponad 152 tys., po około 77,4 tys. zachorowań u mężczyzn i kobiet.

Pośrednią miarą jakości danych w rejestrze może być odsetek zachorowań z rozpoznaniem: nowotwór bliżej nieokreślony (C80–BNO). W 2011 roku odsetek zachorowań BNO wahał się wśród mężczyzn od 1% (w województwie podlaskim) do 2,5% (w województwie podkarpackim), a wśród kobiet od 0,9% (w województwie podlaskim) do 2,8% (w województwie podkarpackim) (rys. 6.7).

W wielu województwach zmniejszył się odsetek zgonów z powodu nowotworu złośliwego bez określenia jego umiejscowienia (BNO – C80). Do wyjątków należą województwa, w których odsetek ten osiąga 10% lub więcej (11,0% wśród mężczyzn w województwie zachodniopomorskim i wśród kobiet w województwie dolnośląskim, pomorskim i zachodniopomorskim) (rys. 7.11).

CHAPTER 3

Voivodeship analysis

The regional morbidity and mortality diversity in Poland has been the subject of concern of Polish epidemiologists for many years (Staszewski 1979, Zatoński, Becker 1988, Zatoński et al. 1989, Zatoński et al. 1993, Tyczyński et al. 1998, Zemła et al. 1999, Pukkala et al. 2001, Kołosza et al. 2002). The current geographic picture of morbidity and mortality differences is the continuation of the pattern, which has been observed in Poland for over three decades. Predominantly, the values of the rates and the size of the difference between the extremes undergo changes. Geographical analysis allows to pay attention to new phenomena, e.g. considerably higher mortality rates related to lung cancer for women, inhabitants of big urban agglomerations than for their counterparts in the surrounding regions (2001, Pukkala et al.). The geographical distribution of malignant cancer mortality in Poland in 2011 duplicates the picture that has been observed in Poland since the mid-1970s. [Staszewski 1979].

Standardized morbidity concerning all malignant cancer locations for men altogether in particular voivodeships range from $205/10^5$ to $297/10^5$ (Tab. 3.1). In Pomeranian, Kuyavian-Pomeranian and Greater Poland voivodeships these rates take the highest values. Standardized morbidity rates concerning all malignant cancer locations for women altogether range from $176/10^5$ (Podlachian voivodeship) to $235/10^5$ (Greater Poland voivodeship) (Tab. 3.1).

Crude morbidity rates, which show the actual cancer risk for the population, fluctuate for the male population between $308/10^5$ in West Pomeranian voivodeship and $437/10^5$ in Pomeranian voivodeship. Picture of diversity of morbidity by voivodeships shows the differences between the completeness of the registration rather than the differences in risks of incidence (in the registries with the highest registration completeness, the highest morbidity rates are also to be seen – vide Tab. 1.1) (Tab. 3.1).

The range of morbidity rates referring to all malignant cancer locations for women altogether in par-

ticular voivodeships ranged from $176/10^5$ (Podlachian voivodeship – 80% completeness) to $235/10^5$ (Greater Poland voivodeship – 100% completeness) (Tab. 3.1). In female population, the lowest value of standardized morbidity rates were seen in the voivodeships with the lowest completeness of registration: Podlachian (80% completeness), Masovian (83% completeness) and West Pomeranian voivodeships (79% completeness). The crude morbidity rates were in the range $305\text{--}419/10^5$. The obtained picture of diversity of morbidity for women, similarly as for men, reflects mainly the differences in the completeness of registration, but not the actual differences in morbidity risk (the registries with the highest registration completeness have the highest morbidity rate – vide Tab.1.1). (Tab. 3.1).

Among men, the highest cancer mortality risk is observed in the northern and western voivodeships (Lubusz $191/10^5$, Greater Poland $185/10^5$ and Kuyavian-Pomeranian voivodeships – $184/10^5$), and the lowest in the south-eastern voivodeships (Subcarpathian – $145/10^5$ and Podlachian voivodeships – $163/10^5$). Such diversity is determined by the frequency of deaths due to lung cancer, which constitute one third of all cancer mortality cases for men. In female population, the highest mortality risk has been recorded for the voivodeships in the northern and central part of the country with the highest rates obtained for Kuyavian-Pomeranian voivodeship ($110/10^5$), Warmian-Masurian voivodeship ($109/10^5$) and West Pomeranian voivodeship ($106/10^5$), whereas the lowest were in south-eastern voivodeships (Subcarpathian $74/10^5$, Lublin $82/10^5$, Świętokrzyskie voivodeship $85/10^5$) (Tab. 3.2).

The standardized mortality rates due to all types of malignant cancer locations for men altogether in particular voivodeships are within the range from $145/10^5$ (in Subcarpathian voivodeship) to $190/10^5$ (Kuyavian-Pomeranian voivodeship). In Lubusz, Greater Poland and Kuyavian-Pomeranian voivodeships the rates take the highest values, while in Subcarpathian, Podlachian and

Opole voivodeships – the values are the lowest (Map 1, Tab. 3.2).

The standardized mortality rates referring to all types of malignant cancer locations for all women in particular voivodeships are within the range from 74/10⁵ (in Subcarpathian voivodeship) to 110/10⁵ (Kuyavian-Pomeranian voivodeship). In Kuyavian-Pomeranian, Pomeranian and West Pomeranian voivodeships the rates take the highest values, while in Subcarpathian, Lublin and Świętokrzyskie voivodeships – those values are the lowest (Map 2, Tab. 3.2).

Assuming that the under-registration in the voivodeships' framework is distributed equally among all the disease cases, one can accept the fact that the structure of incidence cases in voivodeships can be viewed as an approximation of the actual risk of particular types of cancer locations.

The structure of morbidity among men due to malignant cancer locations in particular voivodeships is similar (Fig. 6.7): lung cancer takes the first place in all voivodeships with a share ranging from 17.7% (Subcarpathian voivodeship) up to 26.1% (in Warmian-Masurian voivodeship). The subsequent places are taken by prostate cancer (10.5–19.4%), colorectal cancer (10.7–15.0%), bladder cancer (5.5–8.2%) and stomach cancer (4.0–6.0%).

The structure of malignant cancer morbidity among women in particular voivodeships duplicates the same pattern (Fig. 6.7): in all the voivodeships breast cancer takes the first place with a share from 18.4% (Świętokrzyskie voivodeship) up to 27.9% (in West Pomeranian voivodeship). The subsequent places are taken by colorectal cancer (8.7–11.6%), lung cancer – which occupies the second position in three voivodeships – (with the share ranging from 6.2 to 11.3%), malignant endometrial cancer (with the share ranging from 5.3 to 10.0%) and ovarian and cervical cancer.

The structure of deaths due to malignant cancer in particular voivodeships is also characterized by a certain constant pattern (Fig. 7.11): in all voivodeships the first place among men is taken by lung cancer with a share ranging from 26.7% (Podlachian voivodeship) to 35.2% (in Warmian-Masurian voivodeship). The subsequent places are taken by colorectal cancer (10.0–15.1%), prostate cancer (6.9–9.6%) and stomach cancer (5.6–7.7%).

Lung cancer became the number one cancer-related cause of death for women in most voivodeships. In fourteen voivodeships lung cancer is the most frequent cause of death related to cancer among women (9.7–18.9%). In other voivodeships the most frequent cause of death is the malignant breast cancer (11.8–14.9%). The third most frequent cause of cancer-related death is the colorectal cancer with the share ranging from 10.3% to 13.6% (Fig. 7.11).

The mortality variability in voivodeships is given in a table-form presenting the most common malignant cancers: stomach, lung, colorectal, prostate, breast and cervical cancer (Tab. 7.12–7.17).

The highest mortality rates due to stomach cancer were observed in Silesian voivodeship – among men 13/10⁵; among women 4.5/10⁵. The lowest mortality rates among men were observed in Masovian voivodeship (9.6/10⁵) and Lublin voivodeship (9.1/10⁵); among women the lowest values were obtained in Lublin and Subcarpathian voivodeships (3/10⁵) – tab. 7.14.

The highest mortality rates related to colorectal cancer for male population were observed in Opole and Lubusz voivodeships (over 23/10⁵); for female population, the highest risk of death due to that type of cancer was also observed in Lubusz voivodeship (over 12/10⁵). The lowest values of mortality rates for men due to colorectal cancer were registered in Masovian, Podlachian and Subcarpathian voivodeships – below 18/10⁵, and for women in Lublin and Subcarpathian voivodeships – below 9/10⁵ (Tab. 7.14).

Warmian-Masurian and Lubusz voivodeships for men and Pomeranian and Warmian-Masurian voivodeships for women were characterised by the highest mortality rates due to lung cancer (among men over 60/10⁵, and for women over 20/10⁵). Among the voivodeships with the smallest risk for men (mortality rates below 50/10⁵) there were: Lesser Poland, Opole and Subcarpathian voivodeships; for women only in Subcarpathian Voivodeship the mortality rate reached 8/10⁵ (Tab. 7.15).

The highest mortality rates due to breast cancer among women were recorded in Pomeranian, Silesian and Lubusz voivodeships (over 15/10⁵). The lowest risk of breast cancer was found in Świętokrzyskie, Lublin and Subcarpathian voivodeships (below 12/10⁵) (Tab. 7.16). Mortality rates due to cervical cancer were the highest in Lubusz, Łódź and Pomeranian voivodeships (over 5.5/10⁵). The lowest mortality rates due to cervical cancer were observed in Opole, Lublin and Subcarpathian voivodeships – mortality rates did not exceed 4.4/10⁵ (Tab. 7.16).

The risk of prostate cancer was the highest in Kuyavian-Pomeranian and Greater Poland voivodeships (over 14.5/10⁵). The lowest values of mortality rates were recorded in Świętokrzyskie and Łódź voivodeships (below 11.5/10⁵) (Tab. 7.17).

Assessment of completeness and quality of the registration

The correct assessment of the cancer risk is conditional on the high credibility of data, which are the basis for the assessment, and hence the highest completeness of cancer registration in the studied population is needed.

Historically, substantial improvement of the malignant cancer registration completeness in Poland has been observed. At the beginning of 1980s Professor T. Koszarowski estimated the under-registration in Poland at about 30% (Koszarowski et al. 1984). In the following years this percentage was systematically decreasing: to 20% in 1990, and then to 5% in 1996 (Zatonski, Tyczyński 1999). In 1997–1998 due to protest actions of doctors the information on cause of death in death certificates and on cancer incidence were lost, what lead to the deterioration of the completeness of registries (Central Statistical Office, 1999).

The change in diagnosis and cancer treatment, as well as the type of standard incidence/death ratio may have an influence on the rate of registration completeness in Poland. In 2011, the registration completeness reached 94% (under-registration on the country scale was 6%). Significant impact on the quality and completeness of the data has the fact that in some cases of cancer locations less morbidity than death is recorded (vide Tab. 6.21). Most of the locations for which the rate of incidence/mortality does not exceed the unity number, these are relatively small in number locations identified as “other and unspecified” or “unspecified” locations within the organ: oral cavity and pharynx (C14), digestive organs (C23, C24) organs within the chest (C38, C39), female sex organs (C55, C57), urinary system (C68), lymphomas (C85). The second, much larger (in number) group of cancer locations, for which this situation remains unchanged, are cancer locations with poor prognosis, which location is also the site of metastases: liver cancer (C25), lung cancer (C34) and bone cancer (C41). Another two groups of diseases include cancer of digestive organs (gall bladder – C23, pancreas – C25) and hematological malignancies (lymphomas – C85 and leukaemias 92–95).

The I/D ratio calculated for the entire Poland in 2011 was 1.57, where for men it was 1.39 and for women 1.79. In all registries in Poland for many years there has been a big difference in the I/D ratio between the

sexes – its value is higher for women, what should be explained by the fact that in male population lung cancer with bad prognosis dominates (it constitutes $\frac{1}{4}$ of all incidence cases and $\frac{1}{3}$ of deaths).

The I/D ratio shows huge diversity in particular voivodeships in Poland (vide Table 1.1): from 1.28 in West Pomeranian voivodeship (it worsened in comparison to 2010) to 1.85 in Subcarpathian voivodeship.

Completeness of cancer registration in Poland in 2011 at the level of 94% has increased in comparison to 2010, by two points. It is a resultant of high registration completeness (over 95%) in best registries (Lower Silesian, Lublin, Lesser Poland, Opole, Subcarpathian, Silesian, Świętokrzyskie, Warmian-Masurian and Greater Poland voivodeships). In Masovian, Podlachian and West Pomeranian voivodeships the completeness is lower (below 85%). It should be noted that in 11 registries the completeness is close to 90% or even more.

In 2011, there were 71,700 new malignant cancer cases in Poland registered among males and 72,500 among females. These numbers do not reflect the real number of cancer cases in Poland. Basing on the completeness indicators, we estimate that in 2011 the number of new cases reached ca. 152,000, where 77,400 cases were among both men and women.

The indirect measure of data quality in registry can be given by the percentage of cases with diagnosis: malignant neoplasm without the specification of location (C80 – NOS). In 2011, the percentage of cancer NOS cases oscillated for men from 1% (in Podlachian voivodeship) to 2.5% (in Subcarpathian voivodeship), and for women from 0.9% (in Podlachian voivodeship) to 2.8% (in Subcarpathian voivodeship) (Fig. 6.7).

In many voivodeships the percentage of deaths due to unspecified cancer location (NOS–C80) decreased. The only exceptions are those voivodeships, where this percentage rate exceeds 10% (11.0% among men in West Pomeranian voivodeship and among women in Lower Silesian, Pomeranian and West Pomeranian voivodeships) (Fig. 7.11).

Analiza przeżyć pacjentów zdiagnozowanych w latach 2003–2005

Analizę przeżyć przeprowadzono w oparciu o zbiór zachorowań na nowotwory zgłoszonych do Krajowego Rejestru Nowotworów. Do analizy włączono 341241 pacjentów w wieku 15–99 lat, u których nowotwór złośliwy rozpoznano w latach 2003–2005. Oszacowane wskaźniki przeżyć względnych wyliczone zostały metodą Hakulinena przy użyciu programu SURV3.

Wskaźnik 5-letnich przeżyć względnych oszacowany dla chorych na nowotwory złośliwe ogółem, zdiagnozowanych w latach 2003–2005 w Polsce wynosił 45,5%. Wartości wskaźników przeżycia chorych na nowotwory ogółem znacząco różniły się w zależności od płci. Ich wartość była niższa u mężczyzn (37,3%) niż u kobiet (53,5%).

Najwyższe wskaźniki przeżyć w populacji mężczyzn zanotowano u chorych na nowotwory: jądra (87,6%), tarczycy (84,4), chłoniaki Hodgkina (77,8%), gruczołu krokowego (76,4%) oraz pęcherza moczowego (61,4%).

Najniższe wskaźniki zaobserwowano w przypadku nowotworów: przełyku (7,1%), płuca (11,9%) oraz żołądka (16,4%) – tab. 4.1.

W populacji kobiet najwyższe wskaźniki przeżyć zarejestrowano u chorych z nowotworami: tarczycy (93,3%), chłoniakami Hodgkina (82,7%), trzonu macicy (78,7%), piersi (77,2%) oraz czerniakiem skóry (71,3%). Najgorsze rokowania notowano u pacjentek z nowotworami: płuca (16,9%) i żołądka (19,8%) – tab. 4.1.

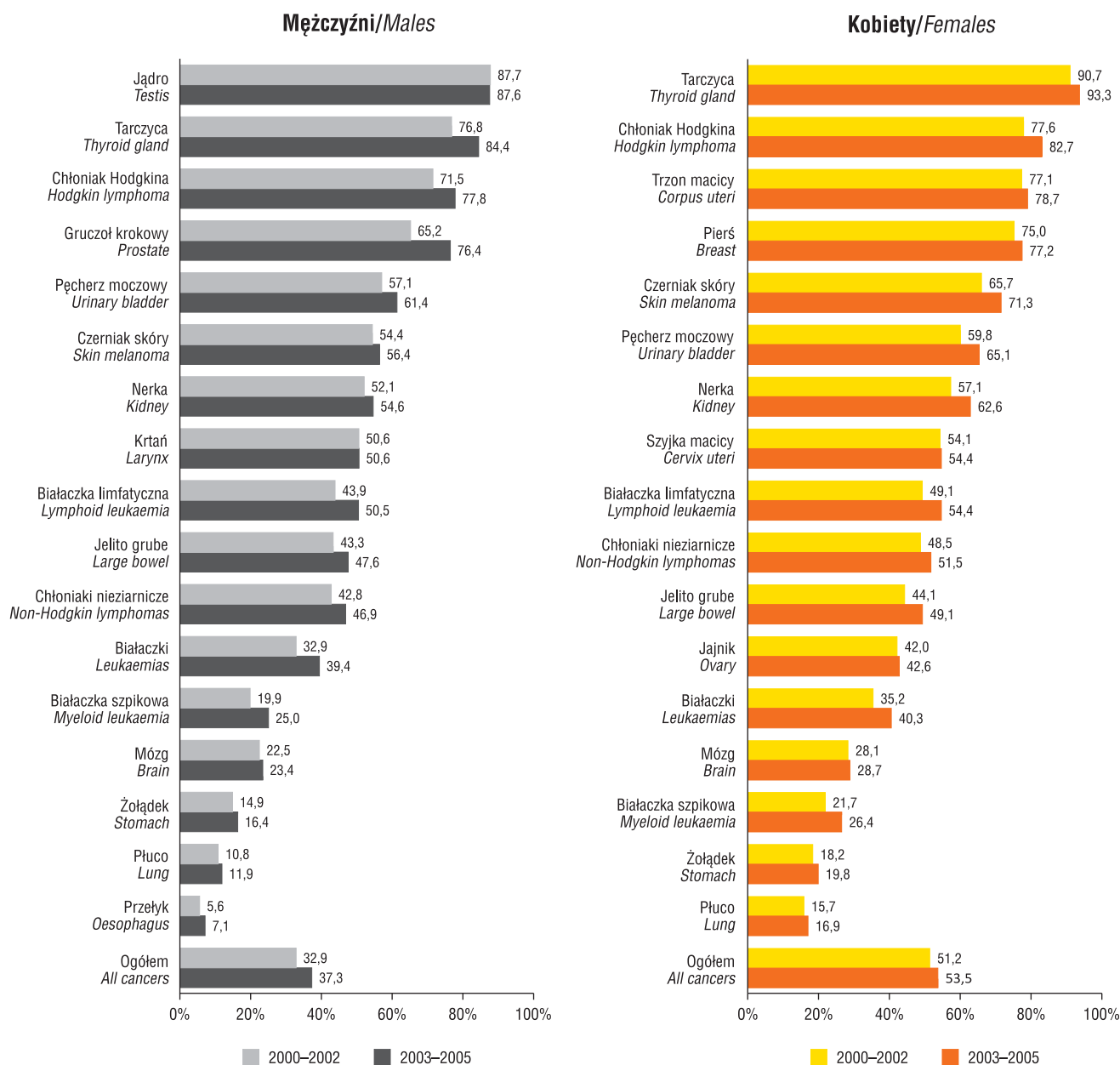
W porównaniu do poprzedniego analizowanego okresu (lata 2000–2002) nastąpiła poprawa długości życia u chorych zdiagnozowanych w latach 2003–2005 u mężczyzn o 4,4 punkty procentowe, a u kobiet o 2,3 punkty procentowe (Wojciechowska, Didkowska 2013). Największą poprawę wskaźników przeżyć w pierwszej dekadzie XXI wieku zanotowano dla nowotworów gruczołu krokowego (11 punktów procentowych) oraz w białaczkach (5–7 punktów procentowych).

Tabela 4.1. Wskaźniki 5-letnich przeżyć względnych w Polsce u pacjentów zdiagnozowanych w latach 2003–2005 w zależności od płci**Table 4.1.** 5-year relative survival rates for patients diagnosed in Poland in 2003–2005 by sex

Przyczyna Cause	ICD-10	Liczba przypadków Number of cases	Wskaźnik względny Relative survival	95% CI	Średnia wiek chorego Mean of age for patients	Odsetek urtaconych oczekiwanych lat życia Proportion of expected life lost
Mężczyźni Males						
Ogółem/ <i>All cancers</i>	C00–C96	176706	37,3	37,0–37,6	64	79,6%
Przełyk/ <i>Oesophagus</i>	C15	2957	7,1	6,1–8,2	63	92,4%
Żołądek/ <i>Stomach</i>	C16	9967	16,4	15,5–17,2	66	87,4%
Jelito grube/ <i>Large bowel</i>	C81–C21	21998	47,6	46,7–48,4	67	72,1%
Krtani/ <i>Larynx</i>	C32	6739	50,6	49,2–52,0	61	75,2%
Płuco/ <i>Lung</i>	C33–C34	45465	11,9	11,5–12,2	65	89,4%
Czerniak skóry/ <i>Skin melanoma</i>	C43	2971	56,4	54,3–58,6	59	75,7%
Gruczoł krokowy/ <i>Prostate</i>	C61	21007	76,4	75,5–77,3	70	54,7%
Jądro/ <i>Testis</i>	C62	2567	87,6	86,1–89,0	34	80,9%
Nerka/ <i>Kidney</i>	C64–C65	7177	54,6	53,2–56,0	63	73,7%
Pęcherz moczowy/ <i>/Urinary bladder</i>	C67	12945	61,4	60,2–62,5	67	66,3%
Mózg/ <i>Brain</i>	C71	3722	23,4	21,9–24,9	56	89,0%
Tarczycza/ <i>Thyroid gland</i>	C73	925	84,4	81,1–87,6	54	71,7%
Chłoniak Hodgkina/ <i>/Hodgkin lymphoma</i>	C81	1277	77,8	75,1–80,5	42	80,3%
Chłoniaki nieziarnicze/ <i>/Non-Hodgkin lymphomas</i>	C82–C85	3713	46,9	44,9–48,8	60	79,4%
Białaczka limfatyczna/ <i>/Lymphoid leukaemia</i>	C91	2393	50,5	48,0–53,0	63	76,4%
Białaczka szpikowa/ <i>/Myeloid leukaemia</i>	C92	1677	25,0	22,6–27,4	60	87,2%
Białaczki/ <i>Leukaemias</i>	C91–C95	4347	39,4	37,7–41,2	62	81,1%
Kobiety Females						
Ogółem/ <i>All cancers</i>	C00–C96	164535	53,5	53,2–53,7	62	78,8%
Żołądek/ <i>Stomach</i>	C16	5465	19,8	18,5–21,0	68	87,6%
Jelito grube/ <i>Large bowel</i>	C81–C21	18691	49,1	48,3–50,0	68	75,6%
Płuco/ <i>Lung</i>	C33–C34	13785	16,9	16,2–17,6	64	89,7%
Czerniak skóry/ <i>/Skin melanoma</i>	C43	3561	71,3	69,5–73,1	58	76,3%
Pierś/ <i>Breast</i>	C50	38688	77,2	76,7–77,7	59	73,3%
Szyjka macicy/ <i>Cervix uteri</i>	C53	10063	54,4	53,4–55,5	55	81,7%
Trzon macicy/ <i>Corpus uteri</i>	C54	12876	78,7	77,8–79,6	63	68,5%
Jajnik/ <i>Ovary</i>	C56	10090	42,6	41,5–43,6	59	83,1%
Nerka/ <i>Kidney</i>	C64–C65	4835	62,4	60,8–64,0	65	73,8%
Pęcherz moczowy/ <i>/Urinary bladder</i>	C67	3407	65,1	63,1–67,1	68	70,9%
Mózg/ <i>Brain</i>	C71	3461	28,7	27,0–30,3	59	88,7%
Tarczycza/ <i>Thyroid gland</i>	C73	4343	93,3	92,3–94,4	52	75,0%
Chłoniak Hodgkina/ <i>/Hodgkin lymphoma</i>	C81	1192	82,7	80,3–85,1	37	83,9%
Chłoniaki nieziarnicze/ <i>/Non-Hodgkin lymphomas</i>	C82–C85	3273	51,5	49,5–53,4	63	79,2%
Białaczka limfatyczna/ <i>/Lymphoid leukaemia</i>	C91	1673	54,4	51,5–57,3	67	75,7%
Białaczka szpikowa/ <i>/Myeloid leukaemia</i>	C92	1540	26,4	23,9–28,8	61	88,5%
Białaczki/ <i>Leukaemias</i>	C91–C95	3457	40,3	38,5–42,2	64	82,5%

Rysunek 4.1. Wskaźniki 5-letnich przeżyć względnych w Polsce u pacjentów zdiagnozowanych w latach 2003–2005 w zależności od płci

Figure 4.1. 5-year relative survival rates for patients diagnosed in Poland in 2003–2005 by sex

CHAPTER 4

Analysis of survival rates among patients with cancer diagnosed in 2003–2005

Analysis was carried out on the basis of the dataset of cancer incidence cases registered in the National Cancer Registry. The analysis covered 341,241 patients aged 15–99, who were diagnosed with cancer in 2003–2005. Estimated relative survival rates were calculated using the Hakulinen method and SURV3 software.

5-year relative survival rate estimated for all cancer patients diagnosed in 2003–2005 in Poland reached the level of 45.5%. The values of survival rates among cancer patients in total were significantly different among the sexes. The values were lower for men (37.3%) than for women (54.5%).

The highest survival rates in male population were observed in patients with the following cancer diseases: testicular cancer (88.6%), thyroid cancer (84.4%), Hodgkin's lymphomas (77.8%), prostate cancer (76.4%) and bladder cancer (61.4%). The lowest rates were

observed for: esophageal cancer (7.1%), lung cancer (11.9%) and stomach cancer (16.4%) – Tab. 4.1.

In female population, the highest survival rates were registered for patients with: thyroid cancer (93.3%), Hodgkin's lymphomas (82.7%), endometrial cancer (78.7%), breast cancer (77.2%) and malignant melanoma of skin (71.3%). The worst prognosis were associated with: lung cancer (survival rate: 16.9%) and stomach cancer (survival rate: 19.8%) among women – Tab. 4.1.

In comparison to the analysed previous period (2000–2002) an improvement of life expectancy of patients diagnosed in 2003–2005 was observed: among men it increased by 4.4 percentage points and among women by 2.3 (Wojciechowska, Didkowska, 2013). The most significant improvement in survival rate in the first decade of the 21st century was observed for prostate cancer (11 percentage points) and for leukemias (5–7 percentage points).

Częstość potwierdzeń histologicznych w zbiorze Krajowego Rejestru Nowotworów w latach 1980–2011

Badanie histologiczne jest najważniejszym i najbardziej wiarygodnym badaniem diagnostycznym, pozwalającym określić jednostkę chorobową. Wynik badania histopatologicznego stoi najwyżej w hierarchii ważności dokumentów, które w rejestrze nowotworowym uznawane są za podstawę diagnozy [Jensen, Parkin 1991, Wojciechowska, Didkowska 2007]. Krajowy Rejestr Nowotworów, zgodnie z zaleceniami międzynarodowymi, rekomenduje osobną rejestrację poszczególnych pierwotnych zachorowań na nowotwory u tego samego pacjenta (tzn. rejestrowane są zachorowania, a nie osoby).

W polskich rejestrach nowotworowych w 2011 roku 84% zgłoszonych zachorowań wśród mężczyzn i 87% wśród kobiet było potwierdzone badaniem histologicznym (tab. 5.1). Między 1980 a 2011 rokiem odsetek przypadków potwierdzonych badaniem histopatologicznym u mężczyzn wzrósł o 43, a u kobiet o 36 punktów procentowych. Oznacza to wzrost potwierdzeń mikroskopowych o 2,5% rocznie u mężczyzn i 1,9% u kobiet.

Odsetek potwierdzeń histologicznych jest zróżnicowany w zależności od umiejscowienia nowotworu, chociaż to zróżnicowanie nie jest znaczne: u mężczyzn waha się od 80% w nowotworach płuca do 94% w nowotworach krtani; u kobiet 79% w nowotworach płuca do 97% w nowotworach trzonu macicy.

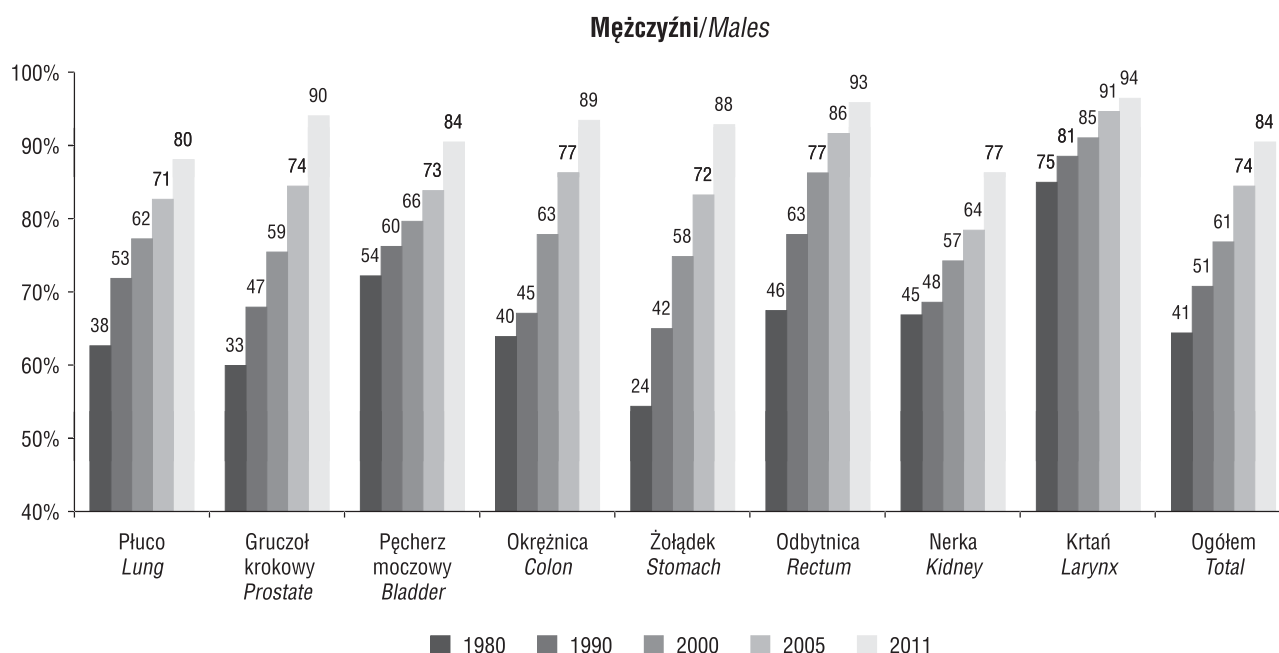
W ciągu ostatnich 10 lat odsetek potwierdzeń histologicznych wzrósł znacząco dla najczęstszych nowotworów złośliwych u obu płci (rys. 5.1 i 5.2). U mężczyzn największy przyrost potwierdzeń mikroskopowych zanotowano w nowotworach gruczołu krokowego (wzrost o 31 punktów procentowych), żołądka (wzrost o 20 punktów procentowych) i okrężnicy (wzrost o 26 punktów

procentowych); w pozostałych nowotworach wzrost wynosił poniżej 20 punktów procentowych. U kobiet największy przyrost potwierdzeń histopatologicznych zanotowano również w nowotworach żołądka (wzrost o 29 punktów procentowych), nowotworach okrężnicy i płuca (wzrost o 26 punkty procentowe), odbytnicy (wzrost o 19 punktów procentowych). W nowotworach piersi wzrost wynosił 7 punktów procentowych (95% zachorowań potwierdzono badaniem histologicznym w 2011 roku), w nowotworach trzonu macicy o 3 punkty procentowe (97% potwierdzeń), w nowotworach szyjki macicy 5 punktów procentowych (95% potwierdzeń) i w nowotworach jajnika 11 punktów procentowych (88% potwierdzeń).

Odsetek rozpoznania histopatologicznego zmniejszał się wraz z wiekiem pacjenta. Zjawisko spadku wraz z wiekiem odsetka potwierdzeń mikroskopowych dotyczy wszystkich województw i obu płci. Wśród mężczyzn odsetek potwierdzeń histologicznych zmniejszał się wraz z przechodzeniem do starszych grup wiekowych: 0–34 lata – 91%, 35–64 lata – 88%, 65 i więcej lat – 82%; wśród kobiet odpowiednie odsetki wynosiły: 0–34 lata – 93%, 35–64 lata – 92%, 65 i więcej lat – 81% (tab. 5.2). Najniższy odsetek potwierdzeń mikroskopowych w kartach zgłoszenia nowotworu w 2011 roku zanotowano w województwie łódzkim (65% u mężczyzn i 74% u kobiet) i w województwie mazowieckim (78% u mężczyzn i 80% u kobiet). W 2011 roku ponad 90% zgłoszonych u obu płci zachorowań miało potwierdzenie histologiczne wyłącznie w województwach pomorskim i świętokrzyskim. W pozostałych województwach, w których odsetek potwierdzeń mikroskopowych przekroczył 90%, sytuacja ta dotyczyła wyłącznie kobiet (kujawsko-pomorskie, lubuskie, opolskie – tab. 5.2).

Rysunek 5.1. Odsetek zachorowań na nowotwory u mężczyzn potwierdzonych badaniem histopatologicznym zgłoszonych do Krajowego Rejestru Nowotworów w latach 2000–2011 według przyczyn

Figure 5.1. The percentage of morphologically verified cases reported to the National Cancer Registry in years 2000–2011 by cancer, males

Rysunek 5.1. Odsetek zachorowań na nowotwory u kobiet potwierdzonych badaniem histopatologicznym zgłoszonych do Krajowego Rejestru Nowotworów w latach 2000–2011 według przyczyn

Figure 5.1. The percentage of morphologically verified cases reported to the National Cancer Registry in years 2000–2011 by cancer, females

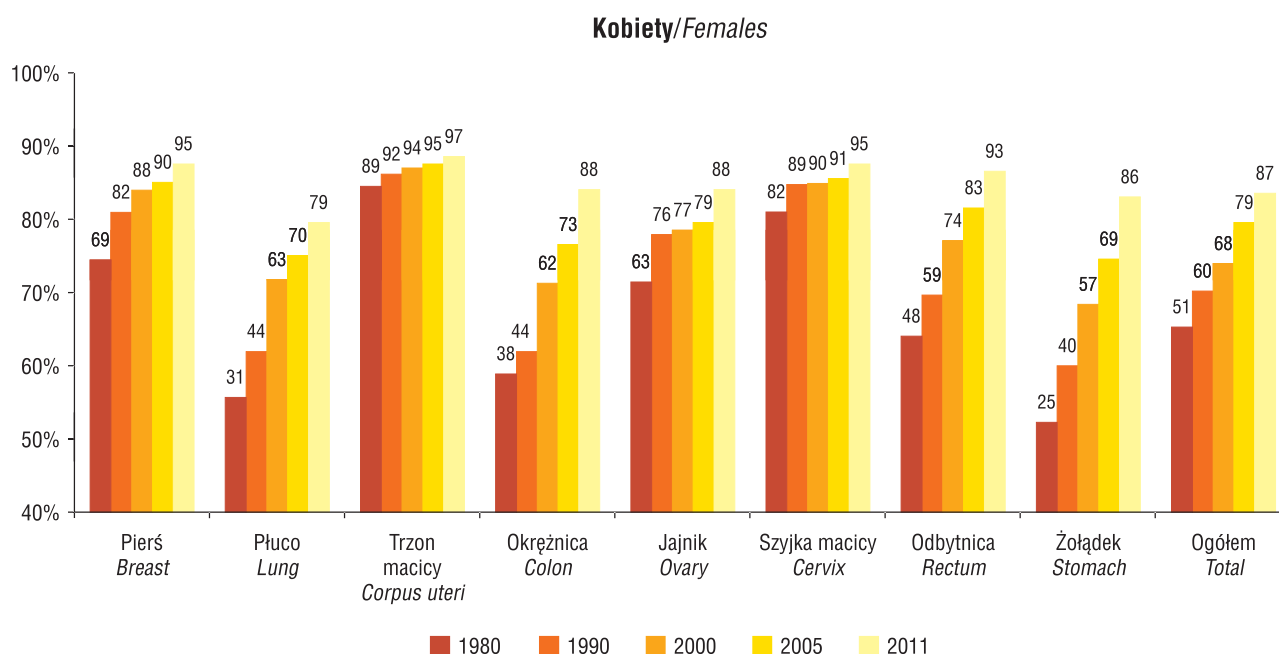

Tabela 5.1. Odsetek zachorowań na nowotwory potwierdzonych badaniem histopatologicznym zgłoszonych do Krajowego Rejestru Nowotworów w latach 1980–2011 według płci i przyczyny**Table 5.1.** The percentage of morphologically verified cases reported to the National Cancer Registry in years 1980–2011 by sex and cancer

Mężczyźni Males	Płuco Lung	Gruzoł krokový Prostate	Pęcherz moczowy Bladder	Okrężnica Colon	Żołądek Stomach	Odbytnica Rectum	Nerka Kidney	Krtani Larynx	Ogółem Total
1980	38	33	54	40	24	46	45	75	41
1985	44	33	54	40	30	52	45	78	45
1990	53	47	60	45	42	63	48	81	51
1995	61	53	65	58	55	69	51	87	57
2000	62	59	66	63	58	77	57	85	61
2001	66	62	67	66	61	79	55	86	65
2002	67	67	68	68	63	79	57	87	67
2003	68	67	65	69	62	81	55	89	67
2004	69	70	68	72	65	83	57	89	69
2005	71	74	73	77	72	86	64	91	74
2006	72	79	74	78	75	87	65	92	75
2007	75	83	78	82	79	91	68	93	79
2008	76	87	80	84	82	90	73	93	81
2009	80	90	83	88	86	92	75	95	84
2010	79	90	84	88	87	93	76	95	84
2011	80	90	84	89	88	93	77	94	84

Kobiety Females	Pierś Breast	Płuco Lung	Trzon macicy Corpus uteri	Okrężnica Colon	Jajnik Ovary	Szyjka macicy Cervix	Odbytnica Rectum	Żołądek Stomach	Ogółem Total
1980	69	31	89	38	63	82	48	25	51
1985	71	37	88	40	65	84	54	26	54
1990	82	44	92	44	76	89	59	40	60
1995	85	54	93	54	77	90	67	52	64
2000	88	63	94	62	77	90	74	57	68
2001	82	62	91	62	75	86	75	56	70
2002	86	65	93	66	75	88	77	57	73
2003	87	65	93	66	75	89	77	59	73
2004	89	67	94	69	76	89	80	60	75
2005	90	70	95	73	79	91	83	69	79
2006	91	72	96	76	81	92	85	72	80
2007	93	74	97	80	83	94	88	78	83
2008	94	77	98	82	85	95	89	80	84
2009	95	79	98	84	85	95	91	84	86
2010	95	79	98	86	87	96	90	91	87
2011	95	79	97	88	88	95	93	86	87

Tabela 5.2. Odsetek zachorowań na nowotwory potwierdzonych badaniem histopatologicznym zgłoszonych do wojewódzkich rejestrów nowotworów w 2011 roku, według płci i wieku**Table 5.2.** The percentage of morphologically verified cases reported to voivodeship cancer registries in 2011 by sex and age

Lp.	Województwo Voivodeship	Mężczyźni Males				Kobiety Females			
		0–34	35–64	65+	0+	0–34	35–64	65+	0+
1	Dolnośląskie	93%	93%	85%	88%	94%	95%	84%	90%
2	Kujawsko-pomorskie	94%	91%	87%	89%	96%	96%	86%	92%
3	Lubelskie	90%	88%	79%	83%	94%	93%	84%	89%
4	Lubuskie	85%	87%	84%	86%	100%	97%	90%	94%
5	Łódzkie	73%	69%	62%	65%	86%	81%	67%	74%
6	Małopolskie	93%	88%	80%	83%	94%	93%	79%	86%
7	Mazowieckie	88%	82%	74%	78%	88%	86%	74%	80%
8	Opolskie	98%	93%	86%	89%	100%	96%	89%	92%
9	Podkarpackie	87%	87%	80%	83%	90%	88%	79%	83%
10	Podlaskie	95%	92%	84%	88%	93%	94%	83%	89%
11	Pomorskie	99%	98%	97%	97%	98%	98%	95%	96%
12	Śląskie	94%	89%	84%	86%	96%	94%	82%	89%
13	Świętokrzyskie	98%	95%	92%	93%	95%	97%	91%	94%
14	Warmińsko-mazurskie	85%	90%	85%	87%	91%	93%	80%	87%
15	Wielkopolskie	93%	88%	82%	85%	96%	94%	82%	89%
16	Zachodniopomorskie	84%	84%	80%	82%	91%	91%	81%	87%
	Polska/Poland	91%	88%	82%	84%	93%	92%	81%	87%

The frequency of histological confirmation in the dataset of the National Cancer Registry in 1980–2011

Histological examination is one of the most important and most reliable diagnostic examination which allows for the classification of a disease. Results of histological examination are listed in the first place in the importance hierarchy of documents which in the cancer registry are considered as a basis for diagnosis (Jensen, Parkin 1991, Wojciechowska, Didkowska 2007). The National Cancer Registry, according to international recommendations, suggests a separate registration of particular primary cancer incidence cases for the same patient (i.e. incidence cases are registered, not persons).

In Polish cancer registries for 2011, 84% of the registered cancer incidence cases among men and 87% among women were confirmed with a histological examination (Tab. 5.1). Between 1980 and 2011 the proportion of cases confirmed by histopathological examination among men increased by 43 and among women by 36 percentage points. This means an increase of microscopic confirmation cases by 2.5% per year for men and 1.9% for women.

Histological confirmation percentage varies depending on the location of the cancer, although this variation is not significant: for men it ranges from 80% (lung cancer) to 94% (laryngeal cancer); for women from 79% (lung cancer) to 97% (endometrial cancer).

Over the past 10 years the percentage of histological confirmation has increased significantly for the most common malignant cancer locations for both sexes (Fig. 5.1 and 5.2). Among men, the highest increase of microscopic confirmation was observed in the case of prostate cancer (increase by 31 percentage points), stomach cancer (increase by 20 percentage points) and colon cancer (increase by 26 percentage points);

in other cancer locations the increase was slightly below 20 percentage points. Among women, the highest increase of histopathological confirmation was also observed in case of stomach cancer (increase by 29 percentage points), colon and lung cancer (increase by 26 percentage points), and rectum cancer (increase by 19 percentage points). In case of breast cancer the increase was by 7 percentage points (95% of morbidity cases were confirmed with histological examination in 2011), in endometrial cancer by 3 percentage points (97% confirmation), in cervical cancer by 5 percentage points (95% confirmation) and ovarian cancer by 11 points percentage (88% confirmation).

The percentage of histopathological confirmation decreased with age. The decrease in the percentage of microscopic confirmation with age occurs for all voivodeships and both sexes. Among men, the percentage of histological confirmation decreased along with the transition into older age groups: 0–34 years of age – 91%, 35–64 years of age – 88%, 65 and more – 82%; among women the corresponding percentages were as follows: 0–34 years of age – 93%, 35–64 years of age – 92%, 65 and more – 81% (Tab. 5.2).

The lowest percentage of microscopic confirmations in cancer registration sheets in 2011 was observed in Łódź voivodeship (65% among men and 74% among women) and in Masovian voivodeship (78% among men and 80% among women). In 2011, over 90% of reported morbidity cases for both sexes were confirmed histologically only in Pomeranian and in Świętokrzyskie voivodeships. In other voivodeships, where the percentage of microscopic confirmation exceeded 90%, the situation applied to women only (Kuyavian-Pomeranian, Lubusz, Opole voivodeships – Tab. 5.2).

ROZDZIAŁ 6

Zachorowania na nowotwory złośliwe – tabele i rysunki

CHAPTER 6

Cancer incidence – tables and figures

Tabela 6.1. Struktura ludności Polski wg płci i 5-letnich grup wieku (stan na 30 czerwca 2011) oraz standardowa populacja świata***Table 6.1.** The structure of Polish population by sex and five-year age groups (as at June 30, 2011) and structure of standard world population*

Grupy wieku Age groups	Polska Poland				Standardowa populacja świata World standard population
	Mężczyźni Males		Kobiety Females		
	Liczby/No	%	Liczby/No	%	
Ogółem/Total	18650105	100	19875565	100	100
0–4	1060309	5,7%	1006281	5,1%	12,0
5–9	929240	5,0%	882057	4,4%	10,0
10–14	1003274	5,4%	953146	4,8%	9,0
15–19	1210568	6,5%	1158949	5,8%	9,0
20–24	1432391	7,7%	1379559	6,9%	8,0
25–29	1650733	8,9%	1603585	8,1%	8,0
30–34	1590376	8,5%	1546135	7,8%	6,0
35–39	1425449	7,6%	1388651	7,0%	6,0
40–44	1206998	6,5%	1185816	6,0%	6,0
45–49	1222145	6,6%	1219640	6,1%	6,0
50–54	1424839	7,6%	1476402	7,4%	5,0
55–59	1390915	7,5%	1513563	7,6%	4,0
60–64	1115000	6,0%	1296668	6,5%	4,0
65–69	615981	3,3%	793696	4,0%	3,0
70–74	541738	2,9%	799384	4,0%	2,0
75–79	423429	2,3%	721717	3,6%	1,0
80–84	267352	1,4%	552733	2,8%	0,5
85+	139368	0,7%	397583	2,0%	0,5

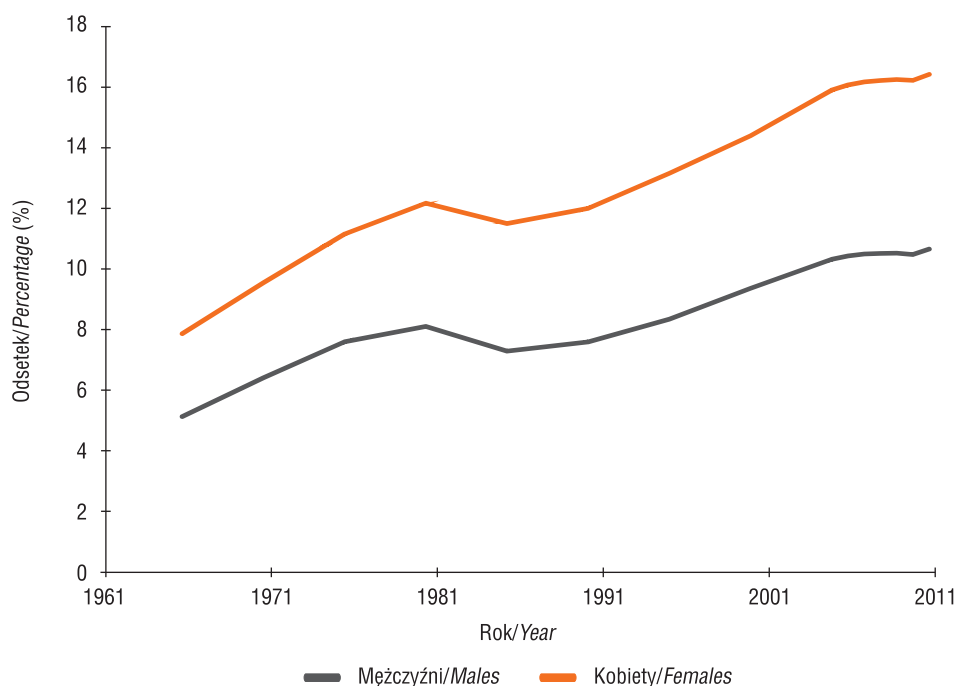
*Cancer Incidence In Five Continents. Vol. VI. IARC. 1992

Rysunek 6.1. Struktura ludności Polski według płci i wieku w 1965 i 2011 roku**Figure 6.1.** The structure of Polish population by sex and age in Poland in 1965 and 2011

Tabela 6.2. Struktura ludności Polski w latach 1965–2011 według płci i grup wieku
Table 6.2. The structure of Polish population by sex and age in Poland in 1965–2011

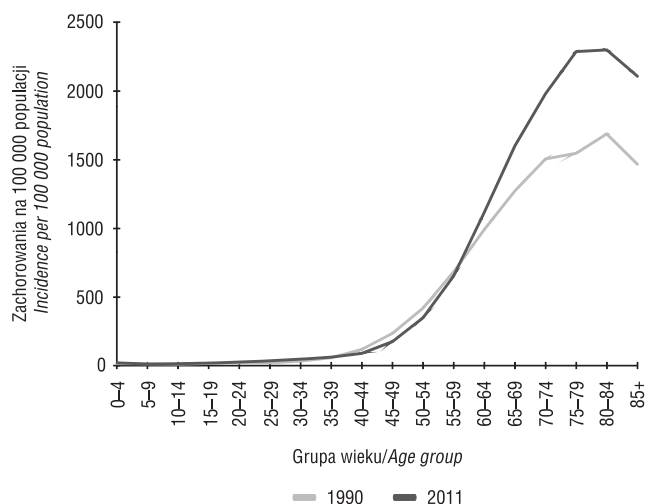
Rok Year	Mężczyźni Males				Kobiety Females			
	Wiek/Age 0–64		Wiek/Age 65+		Wiek/Age 0–64		Wiek/Age 65+	
	Liczby w tys. In thousands	%	Liczby w tys. In thousands	%	Liczby w tys. In thousands	%	Liczby w tys. In thousands	%
1965	14340	94,9	776	5,1	14783	92,1	1263	7,9
1970	14805	93,6	1015	6,4	15137	90,4	1598	9,6
1975	15210	92,4	1252	7,6	15446	88,8	1940	11,2
1980	15855	91,9	1399	8,1	15949	87,8	2211	12,2
1985	16687	92,7	1313	7,3	16738	88,5	2176	11,5
1990	17099	92,4	1406	7,6	17122	88,0	2336	12,0
1995	17197	91,7	1566	8,3	17177	86,8	2603	13,2
2000	17029	90,6	1759	9,4	17004	85,6	2861	14,4
2005	16555	89,7	1906	10,3	16567	84,1	3134	15,9
2006	16512	89,6	1924	10,4	16530	83,9	3167	16,1
2007	16483	89,5	1934	10,5	16512	83,8	3187	16,2
2008	16472	89,5	1936	10,5	16510	83,8	3197	16,2
2009	16484	89,5	1939	10,5	16523	83,7	3207	16,3
2010	16693	89,5	1954	10,5	16645	83,8	3224	16,2
2011	16662	89,3	1988	10,7	16610	83,6	3265	16,4

Rysunek 6.2. Odsetek osób w wieku powyżej 65 lat
Figure 6.2. Percentage of persons at age over 65

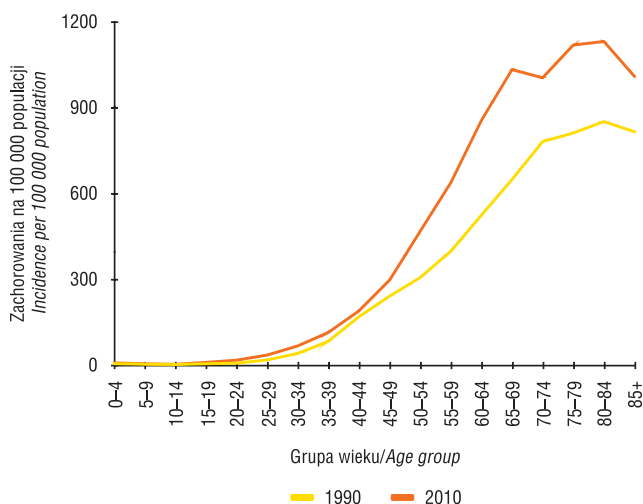
Rysunek 6.3. Zachorowalność na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w 5-letnich grupach wieku w Polsce w 1990 i 2011 roku

Figure 6.3. Cancer incidence by age groups, Poland 1990 and 2011, males

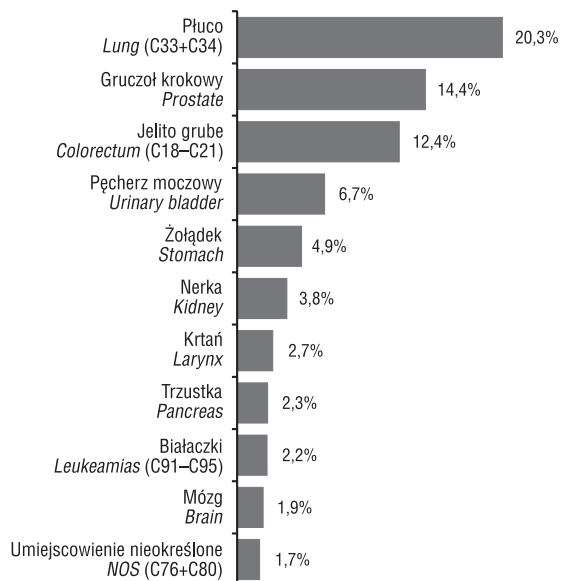
Rysunek 6.4. Zachorowalność na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w 5-letnich grupach wieku w Polsce w 1990 i 2011 roku

Figure 6.4. Cancer incidence by age groups, Poland 1990 and 2011, females

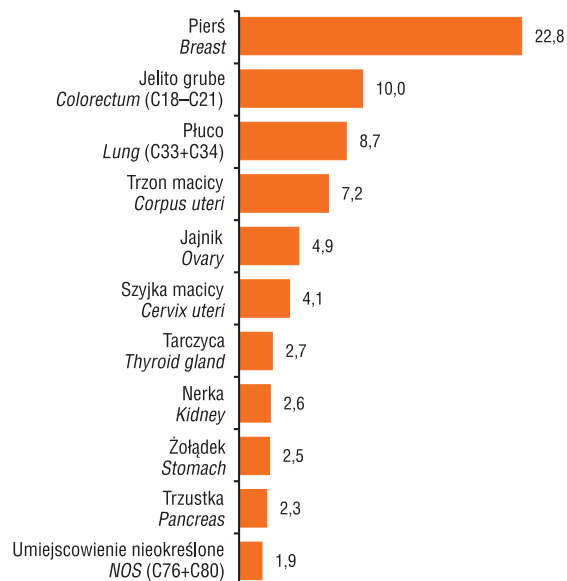
Rysunek 6.5. Struktura zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce w 2011 roku

Figure 6.5. The structure of cancer incidence, males, Poland 2011

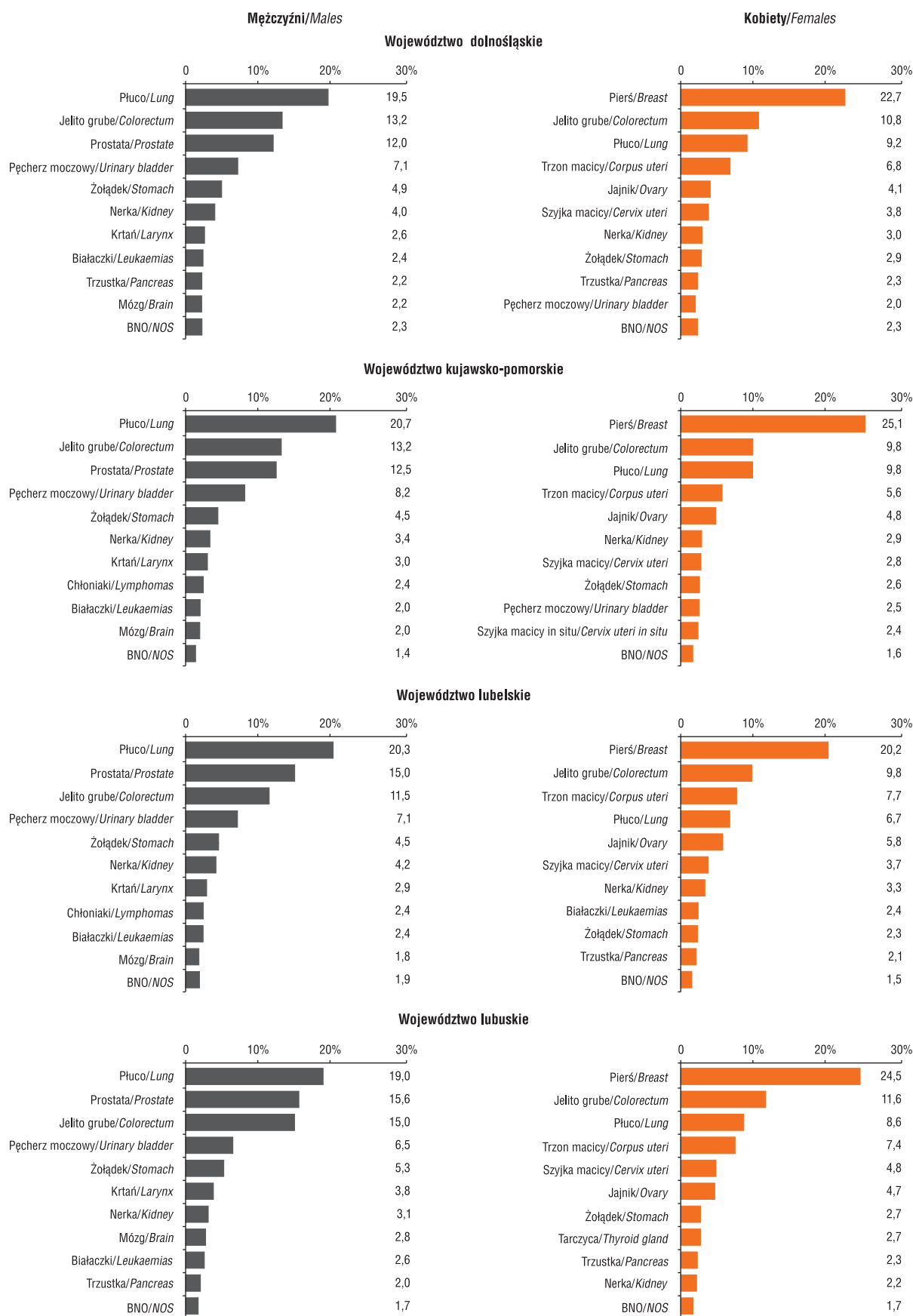

Rysunek 6.6. Struktura zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce w 2011 roku

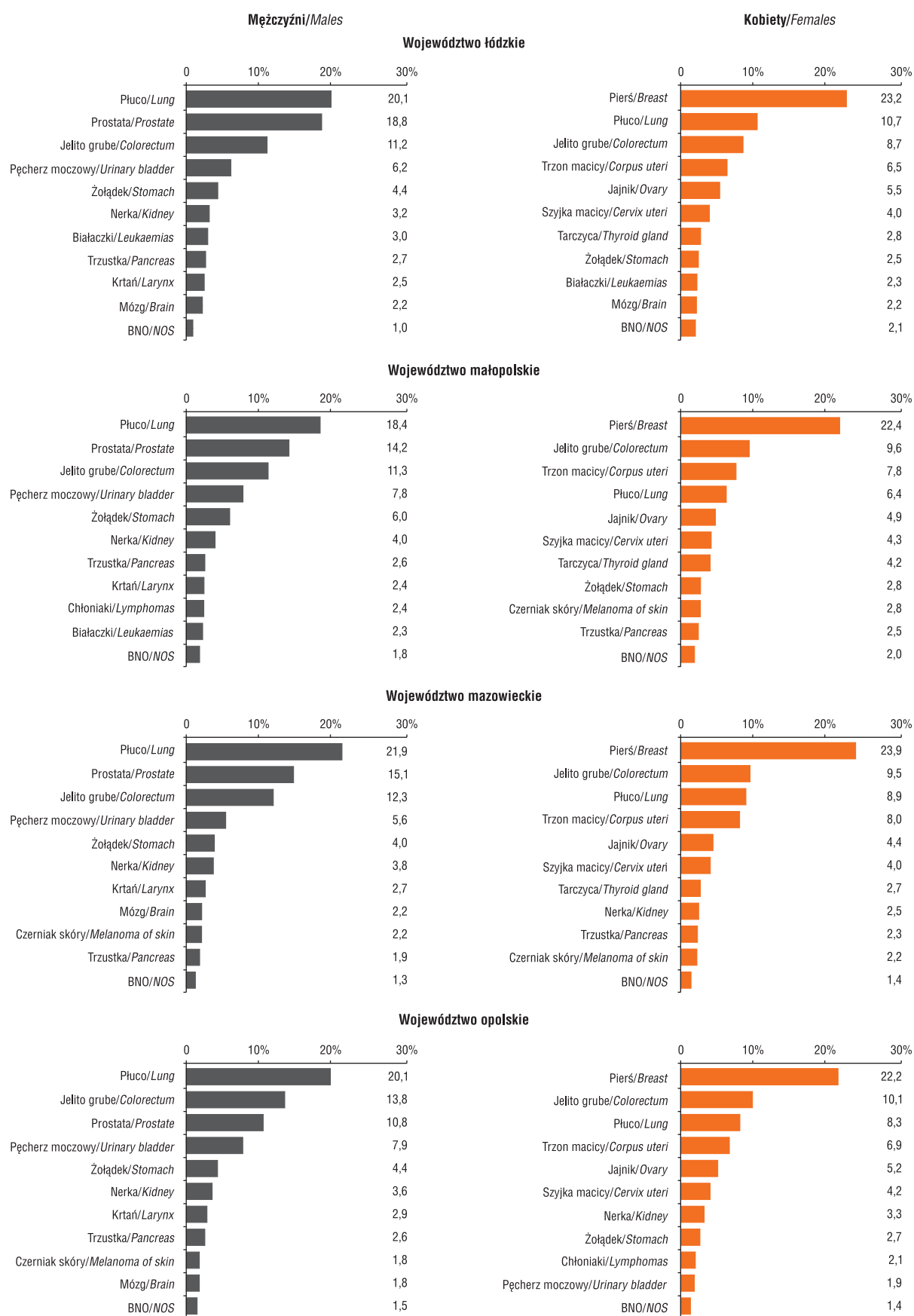
Figure 6.6. The structure of cancer incidence, females, Poland 2011

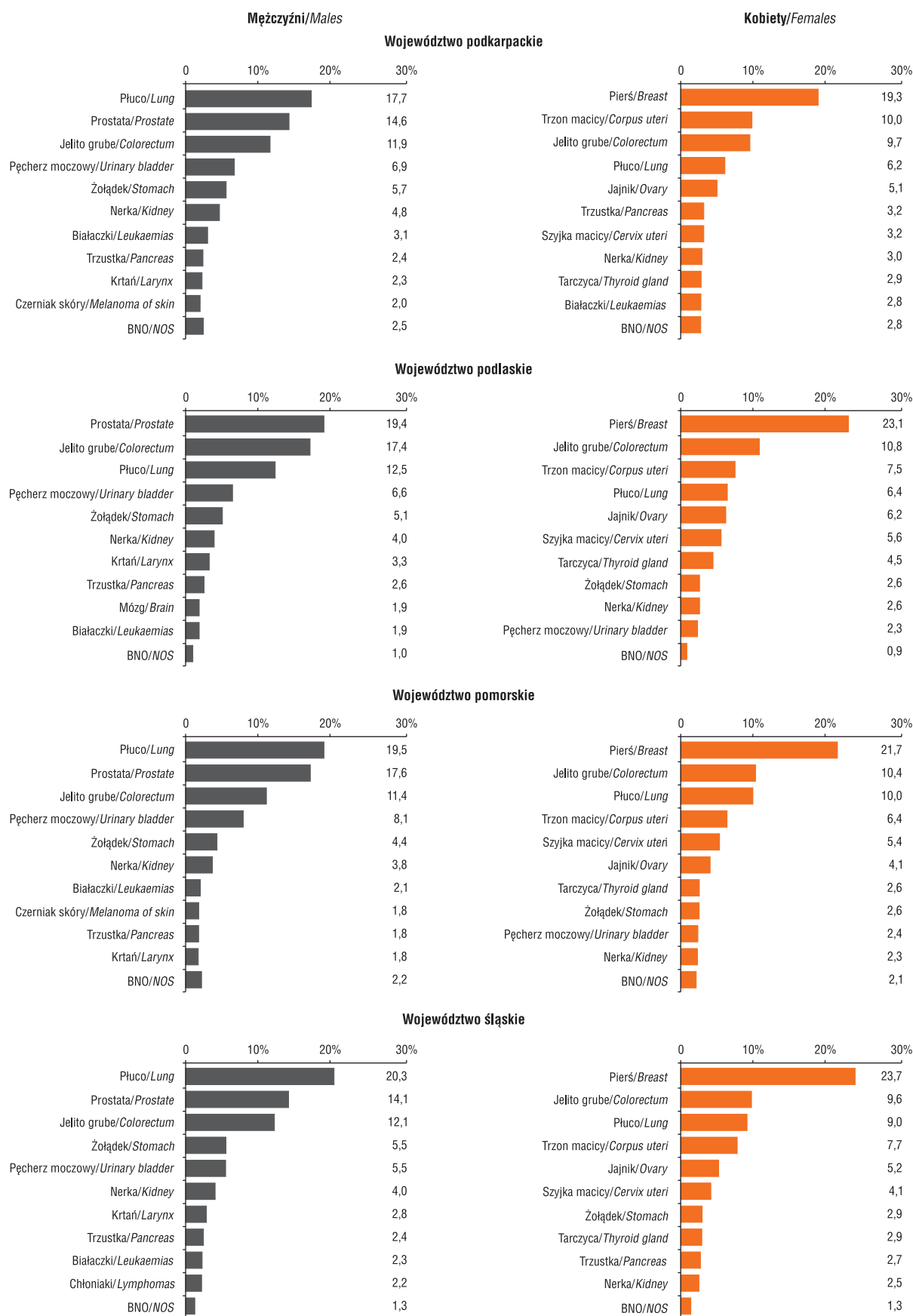
Rysunek 6.7. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 6.7. The structure of cancer incidence in Poland in 2011 by voivodeships

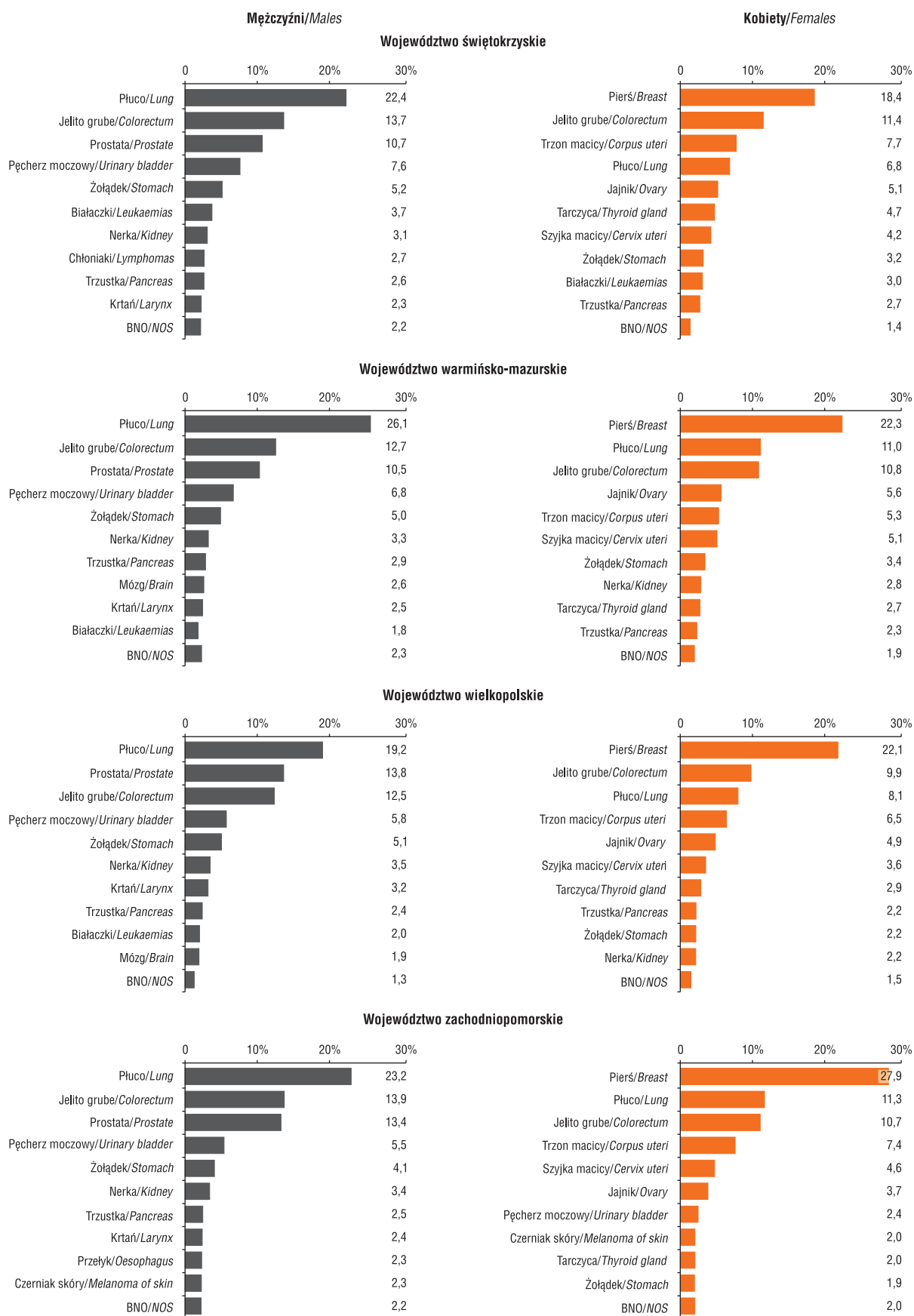
Rysunek 6.7. (cd.) Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 6.7. (cont.) The structure of cancer incidence in Poland in 2011 by voivodeships

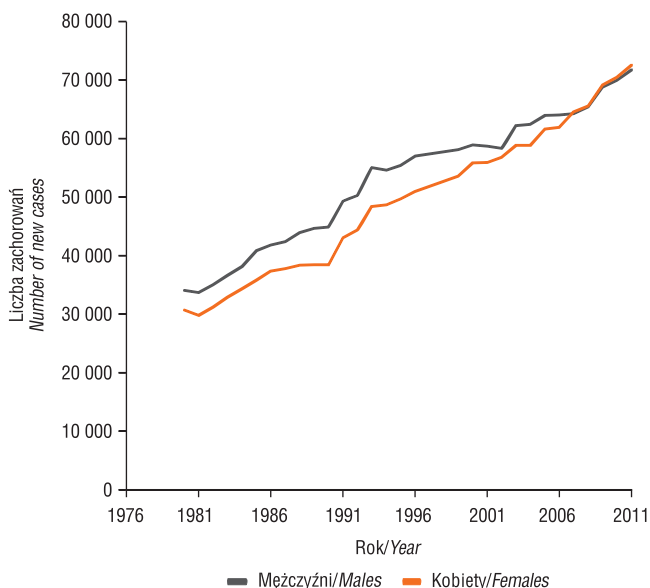
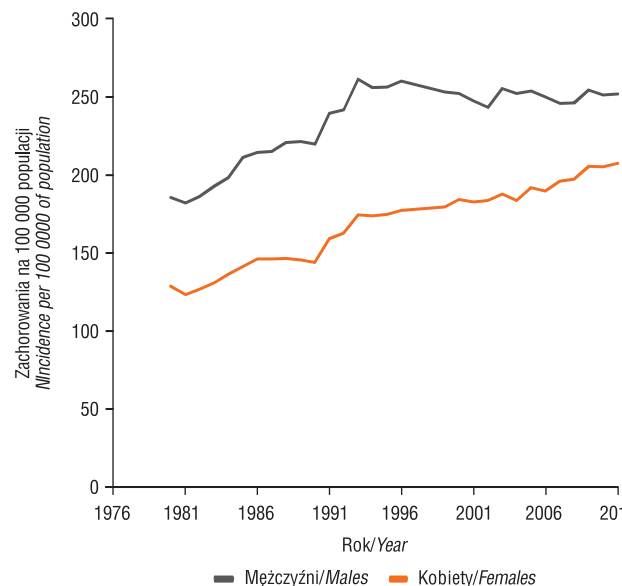

Rysunek 6.7. (cd.) Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 6.7. (cont.) The structure of cancer incidence in Poland in 2011 by voivodeships

Rysunek 6.7. (cd.) Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 6.7. (cont.) The structure of cancer incidence in Poland in 2011 by voivodeships

Rysunek 6.8. Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1980–2011**Figure 6.8.** Number of new cancer cases registered in Poland in 1980–2011**Rysunek 6.9.** Standaryzowane współczynniki zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1980–2011**Figure 6.9.** Age-standardized incidence rates for all cancers in Poland in 1980–2011**Tabela 6.3.** Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2011. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane**Table 6.3.** Registered new cancer cases of all cancer sites in Poland in 1965–2011. Absolute numbers, crude and standardized rates

Rok Year	Mężczyźni Males				Kobiety Females			
	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Wskaźnik zachorowania/ /zgony Incidence/ /mortality ratio	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Wskaźnik zachorowania/ /zgony Incidence/ /mortality ratio
		Per 100 000				Per 100 000		
1965	17023	111,4	121,1	0,9	20621	127,2	114,9	1,1
1970	27191	172,1	176,6	1,2	28899	172,7	146,1	1,4
1975	31041	187,5	181,9	1,1	30423	174,1	138,0	1,3
1980	34155	197,0	185,5	1,0	30804	168,9	128,7	1,2
1985	40979	225,9	211,2	1,1	35959	188,7	141,4	1,2
1990	44984	242,1	220,1	1,1	38486	197,0	143,9	1,3
1995	55427	295,2	270,6	1,2	49759	251,2	181,3	1,5
2000	58985	314,1	252,1	1,2	55885	281,3	184,2	1,6
2001	58761	313,1	247,2	1,2	55946	281,5	182,6	1,5
2002	58387	315,3	243,2	1,2	56827	288,2	183,3	1,5
2003	62267	336,7	255,0	1,2	58877	298,8	187,5	1,5
2004	62442	337,9	252,0	1,2	58858	298,7	183,3	1,7
2005	63984	346,6	253,6	1,3	61688	313,1	191,8	1,6
2006	64092	347,6	249,8	1,2	61927	314,4	189,5	1,6
2007	64288	349,1	245,5	1,2	64595	327,9	195,8	1,6
2008	65477	355,7	245,8	1,3	65586	332,8	197,2	1,6
2009	68854	373,7	254,2	1,3	69179	350,6	205,4	1,7
2010	70024	375,5	251,0	1,4	70540	355,0	205,0	1,7
2011	71786	384,9	251,5	1,4	72550	365,0	207,3	1,8

Tabela 6.4. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce w 2011 roku według częstości występowania
Table 6.4. Registered new cases of the leading cancer sites in males by frequency, Poland 2011

ICD-10	Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Odsetek <i>Percentage</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>	Umiejscowienie <i>Site</i>
<i>Per 100 000</i>					
C34	14522	20,23	77,9	50,0	Płuco / Lung
C61	10318	14,37	55,3	35,1	Gruzoł krokowy / Prostate
C44	5408	7,53	29,0	17,8	Inne nowotwory złośliwe skóry / Other skin cancers
C18	4811	6,70	25,8	16,3	Okrężnica / Colon
C67	4778	6,66	25,6	16,0	Pęcherz moczowy / Urinary bladder
C16	3510	4,89	18,8	12,0	Żołądek / Stomach
C20	3461	4,82	18,6	11,8	Odbytnica / Rectum
C64	2702	3,76	14,5	9,8	Nerka / Kidney
C32	1925	2,68	10,3	6,8	Krtąń / Larynx
C25	1645	2,29	8,8	5,8	Trzustka / Pancreas
C71	1398	1,95	7,5	5,7	Mózg / Brain
C43	1267	1,76	6,8	4,7	Czerniak skóry / Melanoma of skin
C62	1025	1,43	5,5	4,7	Jądro / Testis
C15	1012	1,41	5,4	3,5	Przełyk / Oesophagus
C80	952	1,33	5,1	3,2	Umiejscowienie pierwotne nieznanne / Unknown primary site
C91	925	1,29	5,0	4,0	Białaczka limfatyczna / Lymphoid leukemia
C22	791	1,10	4,2	2,8	Wątroba / Liver
C83	771	1,07	4,1	2,9	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / Non-Hodgkin diffuse lymphomas
C90	654	0,91	3,5	2,2	Szpiczak mnogi / Multiple myeloma
C92	569	0,79	3,1	2,2	Białaczka szpikowa / Myeloid leukemia
C19	549	0,76	2,9	1,9	Zgięcie esiczo-odbytnicze / Rectosigmoid junction
C78	420	0,59	2,3	1,4	Wtórne umiejscowienie układu oddechowego i trawiennego / Secondary site of respiratory and digestive systems
C73	411	0,57	2,2	1,7	Tarczycza / Thyroid gland
C79	407	0,57	2,2	1,4	Wtórny nowotwór innych umiejscowień / Secondary tumor of other sites
C09	383	0,53	2,1	1,4	Migdałek / Tonsil
C81	374	0,52	2,0	1,7	Choroba Hodgkina / Hodgkin lymphoma
C00	335	0,47	1,8	1,1	Warga / Lip
C85	326	0,45	1,7	1,2	Inne chłoniaki nieziarnicze / Other Non-Hodgkin lymphomas
C04	325	0,45	1,7	1,2	Dno jamy ustnej / Floor of mouth
C49	322	0,45	1,7	1,3	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie / Connective, subcutaneous and other soft tissues
D09	311	0,43	1,7	1,0	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień / In situ cancer of other and unspecified sites
C02	306	0,43	1,6	1,1	Inne niedokładnie określone części języka / Other and unspecified parts of tongue
C24	269	0,37	1,4	0,9	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / Other and unspecified parts of bile ducts
C76	252	0,35	1,4	0,9	Umiejscowienie niedokładnie określone / Other ill-defined sites
C13	244	0,34	1,3	0,8	Część krtaniowa gardła / Hypopharynx
C10	234	0,33	1,3	0,9	Część ustna gardła / Oropharynx
C60	208	0,29	1,1	0,7	Prącie / Penis
C23	196	0,27	1,1	0,7	Pęcherzyk żółciowy / Gallbladder
C77	186	0,26	1,0	0,7	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych / Secondary lymph nodes, NOS
C45	169	0,24	0,9	0,6	Międzybłoniak / Mesothelioma
C14	152	0,21	0,8	0,6	Inne bliżej nieokreślone nowotwory w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła / Other and unspecified parts of mouth and pharynx
C84	151	0,21	0,8	0,6	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T / Peripheral cutaneous T-cell lymphoma

Tabela 6.5. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet według częstości występowania w Polsce w 2011 roku. Liczby bezwzględne, wskaźniki struktury, współczynniki surowe i standaryzowane**Table 6.5.** The leading sites of new registered cancer in females by frequency – Poland 2011. Absolute numbers, percentage, crude and standardized rates

ICD-10	Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Odsetek <i>Percentage</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>	Umiejscowienie <i>Site</i>
<i>Per 100 000</i>					
C50	16534	22,8	83,2	51,8	Sutek / <i>Breast</i>
C34	6283	8,7	31,6	17,2	Płuco / <i>Lung</i>
C44	6031	8,3	30,3	13,7	Inne nowotwory złośliwe skóry / <i>Other skin cancers</i>
C54	5251	7,2	26,4	14,9	Trzon macicy / <i>Corpus uteri</i>
C18	4381	6,0	22,0	10,8	Okrężnica / <i>Colon</i>
C56	3527	4,9	17,7	10,9	Jajnik / <i>Ovary</i>
C53	2968	4,1	14,9	9,8	Szyjka macicy / <i>Cervix uteri</i>
C20	2247	3,1	11,3	5,6	Odbytnica / <i>Rectum</i>
C73	1978	2,7	10,0	7,4	Tarczyca / <i>Thyroid gland</i>
C16	1858	2,6	9,3	4,5	Żołądek / <i>Stomach</i>
C64	1813	2,5	9,1	5,1	Nerka / <i>Kidney</i>
C25	1645	2,3	8,3	4,0	Trzustka / <i>Pancreas</i>
C43	1375	1,9	6,9	4,2	Czerniak skóry / <i>Melanoma of skin</i>
C67	1361	1,9	6,8	3,4	Pęcherz moczowy / <i>Urinary bladder</i>
C71	1271	1,8	6,4	4,1	Mózg / <i>Brain</i>
C80	931	1,3	4,7	1,9	Umiejscowienie pierwotne nieznane / <i>Unknown primary site</i>
C23	811	1,1	4,1	1,9	Pęcherzyk żółciowy / <i>Gallbladder</i>
D05	799	1,1	4,0	2,6	Rak in situ sutka / <i>Breast cancer in situ</i>
D06	773	1,1	3,9	3,2	Rak in situ szyjki macicy / <i>Cervical cancer in situ</i>
C83	712	1,0	3,6	2,0	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / <i>Non-Hodgkin diffuse lymphomas</i>
C90	652	0,9	3,3	1,6	Szpiczak mnogi / <i>Multiple myeloma</i>
C91	630	0,9	3,2	2,2	Białaczka limfatyczna / <i>Lymphoid leukemia</i>
C22	590	0,8	3,0	1,4	Wątroba / <i>Liver</i>
C92	556	0,8	2,8	1,7	Białaczka szpikowa / <i>Myeloid leukemia</i>
C19	477	0,7	2,4	1,2	Zgięcie esiczo-odbytnicze / <i>Rectosigmoid junction</i>
C51	463	0,6	2,3	1,1	Srom / <i>Vulva</i>
C78	413	0,6	2,1	0,9	Wtórne umiejscowienie układu oddechowego i trawiennego / <i>Secondary site of respiratory and digestive systems</i>
C81	395	0,5	2,0	1,8	Choroba Hodgkina / <i>Hodgkin lymphoma</i>
C24	358	0,5	1,8	0,8	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / <i>Other and unspecified parts of bile ducts</i>
C85	344	0,5	1,7	0,9	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych / <i>Non-Hodgkin lymphomas, NOS</i>
C76	342	0,5	1,7	0,9	Umiejscowienie niedokładnie określone / <i>Other ill-defined sites</i>
C49	314	0,4	1,6	1,1	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie / <i>Connective, subcutaneous and other soft tissues</i>
C79	302	0,4	1,5	0,8	Wtórny nowotwór innych umiejscowień / <i>Secondary tumor of other sites</i>
C32	272	0,4	1,4	0,8	Krtąń / <i>Larynx</i>
C15	261	0,4	1,3	0,7	Przełyk / <i>Oesophagus</i>
C82	196	0,3	1,0	0,6	Chłoniak nieziarniczy guzkowy / <i>Non-Hodgkin lymphoma nodular</i>
D04	156	0,2	0,8	0,3	Rak in situ skóry / <i>Skin cancer in situ</i>
C69	148	0,2	0,7	0,5	Oko / <i>Eye</i>
C21	141	0,2	0,7	0,4	Odbyt / <i>Anus</i>
C17	124	0,2	0,6	0,3	Jelito cienkie / <i>Small intestine</i>
C57	119	0,2	0,6	0,3	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe / <i>Other and unspecified female genital organs</i>
C70	119	0,2	0,6	0,4	Opony / <i>Meninges</i>

Tabela 6.6. Zachorowalność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u mężczyzn w Polsce w 2011
Table 6.6. Cancer incidence by main cancer groups, males, Poland 2011

Umiejscowienie	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M.Kl.Ch.-10 ICD-10	Site
Per 100000							
Nowotwory złośliwe ogółem	71786	384,91	251,50	100	–	C00–C97, D00–D09	All cancers
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	66378	355,91	233,74		–	C00–C97, D00–D09 bez C44	All cancers but skin
Nowotwory wargi, jamy ustnej i gardła	2705	14,50	9,69	3,8	–	C00–C14	Lip, oral cavity and pharynx
Nowotwory narządów trawiennych	16538	88,68	56,66	23,0	100,0	C15–C26	Digestive organs
W tym: Nowotwory jelita grubego	8880	47,61	30,22	12,4	53,7	C18–C21	Colorectal cancers
Nowotwory narządów oddechowych i klatki piersiowej	16780	89,97	58,02	23,4	100,0	C30–C39	Respiratory and intrathoracic organs
W tym: Nowotwory narządów oddechowych	16610	89,06	57,40	23,1	99,0	C30–C34	Respiratory organs
Nowotwory klatki piersiowej	170	0,91	0,63	0,2	1,0	C37–C39	Intrathoracic organs
Nowotwory kości i chrząstki stawowej	190	1,02	0,89	0,3	–	C40–C41	Bone and articular cartilage
Czerniak i inne nowotwory złośliwe skóry	6675	35,79	22,43	9,3	100,0	C43–C44	Melanoma and other skin cancers
W tym: Czerniak	1267	6,79	4,67	1,8	19,0	C43	Melanoma
Nowotwory międzybłonna i tkanek miękkich	601	3,22	2,43	0,8	–	C45–C49	Mesothelial and soft tissue
Nowotwory męskich narządów płciowych	11566	62,02	40,56	16,1	100,0	C60–C63	Male genital organs
W tym: Nowotwory gruczołu krokowego	10318	55,32	35,08	14,4	89,2	C61	Prostate
Nowotwory układu moczowego	7661	41,08	26,35	10,7	–	C64–C68	Urinary tract
Nowotwory oka, mózgu i innych części centralnego systemu nervowego	1655	8,87	6,71	2,3	–	C69–C72	Eye, brain and other parts of central nervous system
Nowotwory tarczycy i innych gruczołów wydzielania wewnętrznego	518	2,78	2,20	0,7	–	C73–C75	Thyroid and other endocrine glands
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	2217	11,89	7,61	3,1	–	C76–C80	Ill-defined, secondary and unspecified sites
Nowotwory tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	4045	21,69	15,81	5,6	100,0	C81–C96	Stated or presumed to be primary, of lymphoid, haematopoietic and related tissue
W tym: Choroba Hodgkina	374	2,01	1,73	0,5	9,2	C81	Hodgkin lymphoma
Chłoniaki nieziarnicze	1385	7,43	5,17	1,9	34,2	C82–C85, C96	Non-Hodgkin lymphomas
Białaczki	1612	8,64	6,60	2,2	39,9	C91–C95	Leukemias
Nowotwory <i>in situ</i>	526	2,82	1,77	0,7	–	D00–D09	In situ neoplasms

Tabela 6.7. Zachorowalność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u kobiet w Polsce w 2011
Table 6.7. Cancer incidence by main cancer groups, females, Poland 2011

Umiejscowienie	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M. KI.Ch.-10 ICD-10	Site
Per 100000							
Nowotwory złośliwe ogółem	72550	365,0	207,3	100	–	C00–C97, D00–D09	All cancers
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	66519	334,7	193,6	91,7	–	C00–C97, D00–D09 bez C44	All cancers but skin
Nowotwory wargi, jamy ustnej i gardła	927	4,7	2,6	1,3	–	C00–C14	Lip, oral cavity and pharynx
Nowotwory narządów trawiennych	13002	65,4	31,7	17,9	100,0	C15–C26	Digestive organs
W tym: Nowotwory jelita grubego	7246	36,5	17,9	10,0	55,7	C18–C21	Colorectal cancers
Nowotwory narządów oddechowych i klatki piersiowej	6753	34,0	18,6	9,3	100,0	C30–C39	Respiratory and intrathoracic organs
W tym: Nowotwory narządów oddechowych	6644	33,4	18,3	9,2	98,4	C30–C34	Respiratory organs
Nowotwory klatki piersiowej	109	0,5	0,3	0,2	1,6	C37–C39	Intrathoracic organs
Nowotwory kości i chrząstki stawowej	148	0,7	0,7	0,2	–	C40–C41	Bone and articular cartilage
Czerniak i inne nowotwory złośliwe skóry	7406	37,3	17,8	10,2	100,0	C43–C44	Melanoma and other skin cancers
W tym: Czerniak	1375	6,9	4,2	1,9	18,6	C43	Melanoma
Nowotwory międzybłonna i tkanek miękkich	556	2,8	1,9	0,8	–	C45–C49	Mesothelial and soft tissue
Nowotwory piersi żeńskiej	16534	83,2	51,8	22,8	–	C50	Breast
Nowotwory żeńskich narządów płciowych	12496	62,9	37,3	17,2	100,0	C51–C58	Female genital organs
W tym: Nowotwory macicy	8219	41,4	24,6	11,3	65,8	C53–C54	Uterus
Nowotwory układu moczowego	3302	16,6	8,8	4,6	–	C64–C68	Urinary tract
Nowotwory oka, mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego	1588	8,0	5,2	2,2	–	C69–C72	Eye, brain and other parts of central nervous system
Nowotwory tarczycy i innych gruczołów wydzielania wewnętrznego	2081	10,5	7,9	2,9	–	C73–C75	Thyroid and other endocrine glands
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	2059	10,4	4,6	2,8	–	C76–C80	Ill-defined, secondary and unspecified sites
Nowotwory tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	3713	18,7	11,6	5,1	100,0	C81–C96	Stated or presumed to be primary, of lymphoid, haematopoietic and related tissue
W tym: Choroba Hodgkina	395	2,0	1,8	0,5	10,6	C81	Hodgkin lymphoma
Chłoniaki nieziarnicze	1369	6,9	3,9	1,9	36,9	C82–C85, C96	Non-Hodgkin lymphomas
Białaczki	1270	6,4	4,2	1,8	34,2	C91–C95	Leukemias
Nowotwory <i>in situ</i>	1983	10,0	6,9	2,7	–	D00–D09	In situ neoplasms

Tabela 6.8. Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2011 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 6.8.** Registered new cancer cases by site, males, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00–D09	Ogółem	71786	384,9	251,5	100	–
C00	Warga	335	1,8	1,1	0,5	27
C01	Nasada języka	125	0,7	0,5	0,2	48
C02	Inne i nieokreślone części języka	306	1,6	1,1	0,4	32
C03	Dziąsło	54	0,3	0,2	0,1	64
C04	Dno jamy ustnej	325	1,7	1,2	0,5	29
C05	Podniebienie	89	0,5	0,3	0,1	58
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	101	0,5	0,4	0,1	53
C07	Ślinianka przyuszna	129	0,7	0,5	0,2	46
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	34	0,2	0,1	0,0	71
C09	Migdałek	383	2,1	1,4	0,5	25
C10	Część ustna gardła	234	1,3	0,9	0,3	36
C11	Część nosowa gardła	133	0,7	0,5	0,2	44
C12	Zachyłek gruszkowaty	61	0,3	0,2	0,1	61
C13	Część krtaniowa gardła	244	1,3	0,8	0,3	35
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	152	0,8	0,6	0,2	41
C15	Przełyk	1012	5,4	3,5	1,4	14
C16	Żołądek	3510	18,8	12,0	4,9	6
C17	Jelito cienkie	128	0,7	0,5	0,2	47
C18	Jelito grube	4811	25,8	16,3	6,7	4
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	549	2,9	1,9	0,8	21
C20	Odbytnica	3461	18,6	11,8	4,8	7
C21	Odbyt i kanał odbytu	59	0,3	0,2	0,1	62
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	791	4,2	2,8	1,1	17
C23	Pęcherzyk żółciowy	196	1,1	0,7	0,3	38
C24	Inne i nieokreślone części dróg żółciowych	269	1,4	0,9	0,4	33
C25	Trzustka	1645	8,8	5,8	2,3	10
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	107	0,6	0,4	0,1	52
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	47	0,3	0,2	0,1	67
C31	Zatoki przynosowe	94	0,5	0,4	0,1	56
C32	Krtąń	1925	10,3	6,8	2,7	9
C33	Tchawica	22	0,1	0,1	0,0	79
C34	Oskrzelka i płuco	14522	77,9	50,0	20,2	1
C37	Grasica	22	0,1	0,1	0,0	77
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	130	0,7	0,5	0,2	45
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	18	0,1	0,1	0,0	81
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	92	0,5	0,5	0,1	57
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	98	0,5	0,4	0,1	55
C43	Czerniak skóry	1267	6,8	4,7	1,8	12
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	5408	29,0	17,8	7,5	3
C45	Międzybłoniak	169	0,9	0,6	0,2	40
C46	Mięsak Kaposiego	13	0,1	0,0	0,0	84
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	26	0,1	0,2	0,0	74
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	71	0,4	0,3	0,1	59
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	322	1,7	1,3	0,4	30
C50	Sutek	109	0,6	0,4	0,2	51
C60	Prącie	208	1,1	0,7	0,3	37
C61	Gruczoł krokowy	10318	55,3	35,1	14,4	2
C62	Jądro	1025	5,5	4,7	1,4	13

Tabela 6.8. (cd.) Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2011 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 6.8. (cont.)** Registered new cancer cases by site, males, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C63	Inne i nieokreślone męskie narządy płciowe	15	0,1	0,1	0,0	82
C64	Nerka za wyjątkiem miedniczki nerkowej	2702	14,5	9,8	3,8	8
C65	Miedniczka nerkowa	121	0,6	0,4	0,2	49
C66	Moczowód	47	0,3	0,2	0,1	68
C67	Pęcherz moczowy	4778	25,6	16,0	6,7	5
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	13	0,1	0,0	0,0	85
C69	Oko	146	0,8	0,6	0,2	43
C70	Opony	58	0,3	0,2	0,1	63
C71	Mózg	1398	7,5	5,7	1,9	11
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	53	0,3	0,2	0,1	65
C73	Tarczycza	411	2,2	1,7	0,6	23
C74	Nadnercza	69	0,4	0,4	0,1	60
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	38	0,2	0,2	0,1	70
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	252	1,4	0,9	0,4	34
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	186	1,0	0,7	0,3	39
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	420	2,3	1,4	0,6	22
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	407	2,2	1,4	0,6	24
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	952	5,1	3,2	1,3	15
C81	Choroba Hodgkina	374	2,0	1,7	0,5	26
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	114	0,6	0,4	0,2	50
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	771	4,1	2,9	1,1	18
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	151	0,8	0,6	0,2	42
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	326	1,7	1,2	0,5	28
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	20	0,1	0,1	0,0	80
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	654	3,5	2,2	0,9	19
C91	Białaczka limfatyczna	925	5,0	4,0	1,3	16
C92	Białaczka szpikowa	569	3,1	2,2	0,8	20
C93	Białaczka monocytowa	25	0,1	0,1	0,0	75
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	40	0,2	0,1	0,1	69
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	53	0,3	0,2	0,1	66
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	23	0,1	0,1	0,0	76
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	0	0,0	0,0	0,0	88
D00	Rak <i>in situ</i> jamy ustnej, przełyku i żołądka	13	0,1	0,0	0,0	86
D01	Raki <i>in situ</i> innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	22	0,1	0,1	0,0	78
D02	Rak <i>in situ</i> ucha środkowego i układu oddechowego	34	0,2	0,1	0,0	72
D03	Czerniak <i>in situ</i>	28	0,2	0,1	0,0	73
D04	Rak <i>in situ</i> skóry	100	0,5	0,3	0,1	54
D05	Rak <i>in situ</i> sutka	4	0,0	0,0	0,0	87
D07	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych narządów płciowych	14	0,1	0,1	0,0	83
D09	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych umiejscowień	311	1,7	1,0	0,4	31

Tabela 6.9. Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u kobiet, Polska 2011 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, odsetek i kolejność występowania**Table 6.9.** Registered new cancer cases by site, females, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00–D09	Ogółem	72550	365,0	207,3	100,0	–
C00	Warga	108	0,5	0,2	0,1	44
C01	Nasada języka	42	0,2	0,1	0,1	69
C02	Inne i nieokreślone części języka	107	0,5	0,3	0,1	46
C03	Dziąsło	62	0,3	0,2	0,1	64
C04	Dno jamy ustnej	97	0,5	0,3	0,1	51
C05	Podniebienie	27	0,1	0,1	0,0	80
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	65	0,3	0,2	0,1	59
C07	Ślinianka przyuszna	99	0,5	0,3	0,1	50
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	31	0,2	0,1	0,0	75
C09	Migdałek	104	0,5	0,3	0,1	47
C10	Część ustna gardła	39	0,2	0,1	0,1	70
C11	Część nosowa gardła	63	0,3	0,2	0,1	61
C12	Zachyłek gruszkowaty	10	0,1	0,0	0,0	87
C13	Część krtaniowa gardła	43	0,2	0,1	0,1	68
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	30	0,2	0,1	0,0	76
C15	Przełyk	261	1,3	0,7	0,4	35
C16	Żołądek	1858	9,3	4,5	2,6	10
C17	Jelito cienkie	124	0,6	0,3	0,2	40
C18	Jelito grube	4381	22,0	10,8	6,0	5
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	477	2,4	1,2	0,7	25
C20	Odbytnica	2247	11,3	5,6	3,1	8
C21	Odbyt i kanał odbytu	141	0,7	0,4	0,2	39
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	590	3,0	1,4	0,8	23
C23	Pęcherzyk żółciowy	811	4,1	1,9	1,1	17
C24	Inne i nieokreślone części dróg żółciowych	358	1,8	0,8	0,5	29
C25	Trzustka	1645	8,3	4,0	2,3	12
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	109	0,5	0,2	0,2	43
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	29	0,1	0,1	0,0	78
C31	Zatoki przynosowe	50	0,3	0,1	0,1	67
C32	Krtąń	272	1,4	0,8	0,4	34
C33	Tchawica	10	0,1	0,0	0,0	88
C34	Oskrzelka i płuco	6283	31,6	17,2	8,7	2
C37	Grasica	20	0,1	0,1	0,0	82
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	79	0,4	0,2	0,1	56
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	10	0,1	0,0	0,0	89
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	56	0,3	0,3	0,1	65
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	92	0,5	0,4	0,1	52
C43	Czerniak skóry	1375	6,9	4,2	1,9	13
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	6031	30,3	13,7	8,3	3
C45	Międzybłoniak	91	0,5	0,2	0,1	53
C46	Mięsak Kaposiego	12	0,1	0,0	0,0	85
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	32	0,2	0,2	0,0	73
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	107	0,5	0,3	0,1	45
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	314	1,6	1,1	0,4	32
C50	Sutek	16534	83,2	51,8	22,8	1
C51	Srom	463	2,3	1,1	0,6	26
C52	Pochwa	101	0,5	0,3	0,1	49
C53	Szyjka macicy	2968	14,9	9,8	4,1	7

Tabela 6.9. (cd.) Zachorowania na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u kobiet, Polska 2011 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, odsetek i kolejność występowania**Table 6.9. (cont.)** Registered new cancer cases by site, females, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C54	Trzon macicy	5251	26,4	14,9	7,2	4
C55	Nieokreślone części macicy	65	0,3	0,1	0,1	60
C56	Jajnik	3527	17,7	10,9	4,9	6
C57	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe	119	0,6	0,3	0,2	42
C58	Łożysko	2	0,0	0,0	0,0	92
C64	Nerka z wyjątkiem miedniczki nerkowej	1813	9,1	5,1	2,5	11
C65	Miedniczka nerkowa	88	0,4	0,2	0,1	54
C66	Moczowód	29	0,1	0,1	0,0	79
C67	Pęcherz moczowy	1361	6,8	3,4	1,9	14
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	11	0,1	0,0	0,0	86
C69	Oko	148	0,7	0,5	0,2	38
C70	Opony	119	0,6	0,4	0,2	41
C71	Mózg	1271	6,4	4,1	1,8	15
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	50	0,3	0,2	0,1	66
C73	Tarczycza	1978	10,0	7,4	2,7	9
C74	Nadnercza	70	0,4	0,3	0,1	58
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	33	0,2	0,1	0,0	72
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	342	1,7	0,9	0,5	31
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	71	0,4	0,2	0,1	57
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	413	2,1	0,9	0,6	27
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	302	1,5	0,8	0,4	33
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	931	4,7	1,9	1,3	16
C81	Choroba Hodgkina	395	2,0	1,8	0,5	28
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	196	1,0	0,6	0,3	36
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	712	3,6	2,0	1,0	20
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	86	0,4	0,3	0,1	55
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	344	1,7	0,9	0,5	30
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	27	0,1	0,1	0,0	81
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	652	3,3	1,6	0,9	21
C91	Białaczka limfatyczna	630	3,2	2,2	0,9	22
C92	Białaczka szpikowa	556	2,8	1,7	0,8	24
C93	Białaczka monocytowa	18	0,1	0,0	0,0	83
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	29	0,1	0,1	0,0	77
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	37	0,2	0,1	0,1	71
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	31	0,2	0,1	0,0	74
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	2	0,0	0,0	0,0	93
D00	Rak <i>in situ</i> jamy ustnej, przełyku i żołądka	4	0,0	0,0	0,0	91
D01	Raki <i>in situ</i> innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	16	0,1	0,0	0,0	84
D02	Rak <i>in situ</i> ucha środkowego i układu oddechowego	6	0,0	0,0	0,0	90
D03	Czerniak <i>in situ</i>	63	0,3	0,2	0,1	62
D04	Rak <i>in situ</i> skóry	156	0,8	0,3	0,2	37
D05	Rak <i>in situ</i> sutka	799	4,0	2,6	1,1	18
D06	Rak <i>in situ</i> błony śluzowej szyjki macicy	773	3,9	3,2	1,1	19
D07	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych narządów płciowych	62	0,3	0,2	0,1	63
D09	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych umiejscowień	104	0,5	0,3	0,1	48

Tabela 6.10. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Table 6.10.** Registered new cancer cases by site and five-year age groups – males – Poland 2011

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	71786	184	80	88	194	354	525	682	840	1038	2103	4928	9039	12408	9850	10719	9676	6143	2935
C00	335	0	0	0	0	0	1	1	0	3	7	13	36	53	31	64	60	42	24
C01	125	0	0	0	0	0	1	0	4	5	3	21	22	32	16	10	10	1	0
C02	306	0	0	0	0	1	0	5	5	6	19	47	65	72	40	24	11	8	3
C03	54	0	0	0	0	0	0	1	1	2	6	8	13	5	5	6	2	3	2
C04	325	0	0	0	0	0	0	0	3	12	25	59	87	69	33	25	6	3	3
C05	89	0	0	0	0	1	0	1	0	5	6	10	22	19	11	7	5	2	0
C06	101	0	1	0	0	1	1	0	0	3	10	9	24	20	15	7	4	5	1
C07	129	0	0	0	0	0	4	4	3	4	8	17	9	20	10	19	16	5	10
C08	34	0	0	0	0	0	2	1	3	2	3	1	6	2	7	3	1	2	1
C09	383	0	0	0	0	0	0	0	8	5	30	60	104	84	43	23	14	9	3
C10	234	0	0	0	1	1	0	0	3	6	11	45	53	54	31	15	8	4	2
C11	133	0	0	0	1	1	5	4	4	7	10	17	16	31	10	17	3	4	3
C12	61	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	5	13	18	7	9	2	1	0
C13	244	0	0	0	0	0	0	0	1	5	11	39	71	61	20	15	15	4	2
C14	152	0	0	0	0	0	0	0	1	4	13	18	39	39	14	18	6	0	0
C15	1012	0	0	0	0	0	1	4	8	10	33	120	189	219	137	106	98	54	33
C16	3510	0	0	0	1	2	4	21	22	63	114	289	454	563	433	553	476	342	173
C17	128	0	0	0	0	0	0	2	6	4	8	11	19	16	20	13	16	9	4
C18	4811	0	0	0	1	4	12	19	36	67	120	293	503	740	683	813	802	507	211
C19	549	0	0	0	0	0	0	2	4	4	9	34	70	91	97	92	68	50	28
C20	3461	0	0	0	0	3	7	13	28	33	99	225	463	634	474	545	509	293	135
C21	59	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	8	12	12	8	3	4	5	2
C22	791	11	2	0	0	4	2	5	12	8	39	74	109	115	104	87	103	79	37
C23	196	0	0	0	0	0	1	2	4	3	3	11	29	23	22	34	32	17	15
C24	269	0	0	0	0	1	0	1	1	3	7	14	31	46	42	39	49	19	16
C25	1645	0	0	0	0	2	2	7	14	34	72	139	228	315	232	222	196	125	57
C26	107	0	0	0	0	1	0	0	2	1	1	8	14	11	14	16	13	17	9
C30	47	0	0	0	0	0	1	3	4	5	2	3	7	6	3	3	6	3	1
C31	94	0	0	1	0	0	1	4	3	3	9	10	22	13	14	2	10	0	2
C32	1925	0	0	0	0	0	0	3	2	15	77	223	406	451	282	221	144	74	27
C33	22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	1	1	5	2	1	3	5	0
C34	14522	0	0	0	1	6	8	12	29	106	314	1024	2180	3004	2155	2410	1923	1010	340
C37	22	1	0	0	1	0	0	0	2	1	2	1	2	4	5	1	2	0	0
C38	130	4	0	0	0	1	1	3	3	5	6	9	10	21	11	11	23	16	6
C39	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	3	3	5	2	1
C40	92	0	3	8	10	5	4	8	3	6	3	6	9	11	7	2	3	3	1
C41	98	1	0	7	8	1	4	7	2	2	3	7	16	13	7	8	8	1	3
C43	1267	1	0	0	7	14	26	33	60	56	86	128	149	182	158	122	113	97	35
C44	5408	0	0	0	3	10	16	29	44	83	139	241	430	655	619	848	976	804	511
C45	169	0	0	0	0	0	0	0	2	7	2	9	30	33	25	23	27	8	3
C46	13	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	3	2	2	1	2
C47	26	5	1	0	2	1	0	0	1	2	1	3	3	3	1	0	0	1	2
C48	71	5	0	1	2	1	1	2	0	2	3	5	9	11	7	6	9	5	2
C49	322	14	3	1	5	7	12	15	31	5	16	33	34	38	30	25	24	16	13
C50	109	0	0	0	0	0	0	1	0	2	5	8	15	21	8	23	11	10	5
C60	208	0	0	0	0	0	0	1	2	12	8	22	19	39	25	29	21	18	12

Tabela 6.10. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Table 6.10. (cont.)** Registered new cancer cases by site and five-year age groups – males – Poland 2011

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C61	10318	0	0	0	0	1	2	0	1	8	53	292	851	1861	1880	2007	1778	1071	513
C62	1025	2	0	1	37	139	227	228	149	67	56	49	23	18	10	8	7	0	4
C63	15	0	0	1	0	0	0	0	0	1	3	1	3	2	0	1	2	0	1
C64	2702	15	8	0	1	2	7	21	44	74	127	252	430	506	370	345	299	145	56
C65	121	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	13	17	21	18	22	13	10	4
C66	47	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	7	12	6	10	3	3
C67	4778	3	0	0	1	2	4	7	17	34	97	260	553	792	658	745	765	565	275
C68	13	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	4	0	2	0	2	1
C69	146	7	1	0	0	4	3	3	4	1	10	8	17	23	24	20	14	4	3
C70	58	0	0	0	0	0	1	2	2	1	3	7	10	7	2	11	4	5	3
C71	1398	30	20	16	17	30	42	47	64	55	84	146	192	203	123	137	100	73	19
C72	53	2	1	2	1	1	3	3	2	2	3	4	6	8	4	5	1	5	0
C73	411	1	1	4	7	10	13	33	33	25	38	41	48	50	42	32	22	9	2
C74	69	14	1	0	0	1	0	3	2	2	3	8	5	6	8	9	4	1	2
C75	38	2	0	1	1	2	0	1	1	2	2	4	5	5	4	2	3	3	0
C76	252	2	0	1	1	2	2	1	3	5	8	16	44	36	33	26	35	17	20
C77	186	0	0	1	2	0	0	1	4	6	7	17	41	36	22	23	14	7	5
C78	420	0	0	0	0	0	0	1	3	5	10	26	40	72	58	65	58	46	36
C79	407	0	0	0	0	0	0	1	1	2	10	41	63	65	55	63	54	32	20
C80	952	0	1	0	0	3	2	2	10	12	27	65	110	168	122	125	140	104	61
C81	374	1	2	11	27	41	52	37	40	16	28	23	25	21	12	15	14	8	1
C82	114	0	0	0	0	1	1	2	3	3	16	13	19	21	7	8	10	7	3
C83	771	1	2	6	11	13	13	31	30	26	40	66	96	109	81	81	85	47	33
C84	151	1	3	2	3	2	3	4	5	4	13	14	11	19	17	24	15	7	4
C85	326	1	0	1	4	6	7	6	14	8	14	27	37	46	31	33	48	29	14
C88	20	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	4	3	1	4	2	0
C90	654	0	0	0	0	0	0	0	8	18	22	48	101	122	82	94	85	60	14
C91	925	51	23	17	21	13	9	10	14	14	37	67	100	112	99	110	98	85	45
C92	569	8	6	5	12	10	10	18	18	21	19	46	61	74	65	75	58	43	20
C93	25	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	4	1	6	5	2	1	3
C94	40	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	3	7	8	5	8	3	2	0
C95	53	0	0	1	0	1	2	0	1	2	2	1	2	7	3	7	14	3	7
C96	23	1	1	0	4	0	0	0	0	1	0	2	2	2	3	0	3	2	2
C97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D00	13	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	2	0	4	2	0	0
D01	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	5	4	4	3	2	1
D02	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	8	5	6	1	7	1	1
D03	28	0	0	0	0	0	2	2	2	2	3	1	3	4	5	1	2	1	0
D04	100	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	2	7	16	8	16	20	20	6
D05	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	0	0	0
D07	14	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	3	1	1	3	1	0	0
D09	311	0	0	0	0	0	0	1	0	2	6	19	41	60	43	49	40	37	13

Tabela 6.11. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Tabela 6.11.** *Registered new cancer cases by site and five-year age groups – females – Poland 2011*

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	72550	130	85	75	166	307	642	1112	1649	2298	3672	6962	9702	11126	8214	8044	8086	6261	4019
C00	108	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	4	2	10	10	12	25	25	17
C01	42	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	7	5	7	9	0	5	3	2
C02	107	0	0	0	0	0	0	0	2	1	9	10	12	13	19	11	8	12	10
C03	62	0	0	0	2	0	1	0	0	1	2	6	9	11	5	5	11	4	5
C04	97	0	0	0	0	0	1	0	0	1	5	11	21	27	7	9	7	5	3
C05	27	0	0	0	0	1	1	1	0	0	2	2	2	3	8	2	3	2	0
C06	65	0	0	0	0	0	0	1	0	1	3	13	13	9	6	5	4	4	6
C07	99	0	0	0	0	0	1	0	1	6	3	9	13	10	10	12	14	9	11
C08	31	0	0	0	0	0	0	1	2	2	1	5	3	5	2	1	5	1	3
C09	104	0	0	0	0	0	0	1	2	3	9	15	21	16	12	15	4	4	2
C10	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	12	6	3	3	4	4	0
C11	63	0	1	0	2	1	3	2	2	0	5	9	9	6	9	7	2	3	2
C12	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	4	1	0	0	0
C13	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	8	11	9	4	1	1	3
C14	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	8	5	6	1	0	1	2
C15	261	0	0	0	0	0	0	1	1	2	11	15	41	40	32	34	37	20	27
C16	1858	0	0	0	1	0	6	20	29	37	62	124	172	232	184	257	302	248	184
C17	124	0	0	0	0	2	1	3	3	3	6	14	15	17	14	8	18	8	12
C18	4381	0	0	0	2	2	6	22	39	71	116	240	456	599	534	686	695	543	370
C19	477	0	0	0	0	0	0	1	4	9	15	38	59	67	59	63	78	59	25
C20	2247	0	0	0	1	1	2	9	16	31	59	152	241	321	281	329	370	285	149
C21	141	0	0	0	0	0	0	1	1	5	5	20	23	18	17	10	13	19	9
C22	590	1	0	0	4	2	1	3	4	8	10	31	57	74	66	81	107	74	67
C23	811	0	0	0	1	1	2	0	1	6	12	40	87	113	89	130	131	106	92
C24	358	0	0	0	0	0	0	1	4	4	3	20	28	35	37	55	61	61	49
C25	1645	0	0	1	3	1	2	7	12	18	28	101	177	235	197	231	255	231	146
C26	109	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5	5	7	15	5	15	17	15	24
C30	29	0	0	0	1	0	1	0	2	1	0	1	0	4	4	1	6	5	3
C31	50	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	2	10	5	3	6	11	3	4
C32	272	0	0	0	0	0	1	0	2	2	13	31	59	61	41	27	16	17	2
C33	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	5	0	2	0	0	1
C34	6283	1	0	0	0	6	4	10	19	58	187	556	1084	1379	888	738	688	419	246
C37	20	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	4	4	1	1	4	2	0	0
C38	79	0	1	0	0	1	2	0	1	1	0	7	6	10	6	5	16	13	10
C39	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	1	1	1	1	2
C40	56	0	1	7	6	5	3	3	3	2	3	2	5	5	3	3	4	1	0
C41	92	3	2	2	7	2	6	4	4	7	4	5	11	12	6	5	4	6	2
C43	1375	0	0	0	1	28	50	54	88	65	86	108	146	175	102	131	147	116	78
C44	6031	0	1	0	4	6	22	39	51	100	162	301	476	609	566	872	1055	1023	744
C45	91	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	10	18	13	17	11	7	9	3
C46	12	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	1	1	5
C47	32	5	1	1	0	0	0	0	1	4	1	0	5	4	3	1	0	4	2
C48	107	4	3	0	0	1	3	1	2	2	3	6	9	16	9	14	9	17	8
C49	314	9	3	6	2	2	10	17	15	12	17	24	33	39	36	27	30	19	13
C50	16534	0	0	0	1	8	80	259	514	858	1327	2274	2643	2871	2009	1262	1182	797	449
C51	463	0	0	0	0	0	1	1	3	8	13	26	31	56	49	61	73	72	69
C52	101	0	0	0	1	0	0	0	0	2	3	11	11	16	8	18	12	11	8
C53	2968	0	0	0	2	4	36	80	164	207	285	430	535	427	262	197	159	121	59

Tabela 6.11. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Tabela 6.11. (cont.)** Registered new cancer cases by site and five-year age groups – females – Poland 2011

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C54	5251	0	0	0	2	0	0	9	42	86	224	596	915	1015	703	680	524	312	143
C55	65	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	7	5	9	6	7	8	12	8
C56	3527	1	0	5	18	22	29	48	102	136	290	439	531	547	371	367	307	217	97
C57	119	0	0	0	0	0	0	1	3	1	6	9	15	20	18	14	11	13	8
C58	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
C64	1813	15	6	0	1	7	8	12	15	38	76	148	195	295	239	263	260	153	82
C65	88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	15	12	16	12	15	5	6
C66	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	5	4	5	7	2	1
C67	1361	0	0	0	1	3	4	6	6	13	33	99	180	223	160	181	182	165	105
C68	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	2	3	0	2	1
C69	148	6	1	1	0	2	1	3	4	10	5	11	14	18	15	22	18	10	7
C70	119	0	0	0	0	1	2	2	6	6	10	6	15	10	20	16	13	9	3
C71	1271	14	20	9	18	22	30	45	47	34	54	93	149	160	133	144	133	110	56
C72	50	1	1	0	2	3	3	1	3	1	4	2	6	4	8	2	7	1	1
C73	1978	0	4	8	23	65	97	156	172	173	178	229	236	233	155	111	74	41	23
C74	70	10	1	1	0	0	2	4	2	4	2	4	6	8	11	7	1	3	4
C75	33	0	2	0	2	1	1	1	2	1	2	4	3	1	3	4	2	3	1
C76	342	4	3	1	1	1	3	4	5	6	9	20	20	38	27	38	47	54	61
C77	71	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	8	12	10	8	5	7	10	8
C78	413	0	0	0	0	0	1	2	3	2	3	20	40	49	30	48	73	67	75
C79	302	0	0	0	0	0	0	1	4	4	4	28	38	45	33	48	40	36	21
C80	931	0	0	0	0	0	4	3	3	7	16	45	65	99	71	117	161	191	149
C81	395	0	4	10	27	60	65	63	28	15	13	19	20	23	12	14	12	9	1
C82	196	0	0	0	0	1	5	3	5	9	7	33	22	25	29	19	21	13	4
C83	712	1	1	7	2	11	11	13	14	15	24	43	66	98	83	96	103	89	35
C84	86	3	0	0	0	1	0	3	1	3	3	10	7	14	8	16	8	2	7
C85	344	1	0	0	3	5	6	7	9	4	11	29	34	35	39	45	56	41	19
C88	27	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	3	2	3	11	1	4
C90	652	0	0	0	0	0	0	4	3	11	18	29	86	104	73	106	106	74	38
C91	630	38	23	11	11	6	3	8	5	9	15	26	40	67	55	85	103	75	50
C92	556	7	4	2	10	7	17	20	21	16	22	40	61	48	58	68	60	64	31
C93	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	3	4	4	2
C94	29	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	4	4	3	4	3	5	4	0
C95	37	2	2	2	1	0	1	0	0	0	0	0	3	3	1	4	4	6	8
C96	31	3	0	1	1	0	0	0	0	0	2	3	2	3	3	3	2	3	5
C97	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
D00	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0
D01	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4	3	1	2	1	1
D02	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	0	0	0	0	0
D03	63	0	0	0	0	2	3	4	7	2	2	3	9	14	0	9	4	3	1
D04	156	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	5	10	14	10	28	41	26	19
D05	799	0	0	0	0	2	5	10	17	48	50	129	173	182	106	37	22	13	5
D06	773	0	0	0	2	10	95	129	117	96	91	81	76	35	20	11	9	1	0
D07	62	0	0	0	0	0	0	2	1	2	2	11	9	10	8	8	3	6	0
D09	104	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	7	20	17	15	16	19	6	1

Tabela 6.12. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i województw Polsce w 2011 roku**Table 6.12.** Registered new cancer cases by site and voivodeships, males, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio- pomorskie
C00-D09	71786	6044	4388	4200	1671	5091	5926	8420	1962	3810	1905	4866	8948	2617	2502	6850	2586
C00	335	15	23	39	7	25	23	50	7	24	18	13	24	25	10	26	6
C01	125	11	13	12	0	8	4	13	9	3	4	6	8	3	4	19	8
C02	306	30	13	13	10	11	33	44	5	17	11	9	75	6	11	14	4
C03	54	3	2	1	1	6	3	11	4	6	1	3	7	2	3	1	0
C04	325	34	16	22	11	14	16	40	19	12	8	23	55	6	5	29	15
C05	89	6	7	4	1	5	4	10	4	9	2	6	17	3	2	7	2
C06	101	11	0	2	2	3	7	17	4	5	5	7	16	2	2	14	4
C07	129	8	6	6	1	9	7	21	1	6	4	8	14	12	3	15	8
C08	34	0	4	1	0	4	2	7	2	1	2	3	4	1	1	0	2
C09	383	38	24	10	13	32	16	34	10	15	10	37	59	4	12	39	30
C10	234	6	15	31	3	7	21	30	12	14	2	5	43	19	14	2	10
C11	133	11	4	10	2	8	5	18	8	12	3	5	15	9	3	9	11
C12	61	12	2	2	0	6	1	3	1	0	11	5	7	1	5	5	0
C13	244	22	8	8	5	7	4	32	14	24	2	15	49	8	9	14	23
C14	152	18	5	9	12	10	17	25	0	7	3	8	15	2	4	11	6
C15	1012	86	65	50	8	87	74	90	33	50	34	49	152	37	31	106	60
C16	3510	298	196	191	88	223	355	334	86	218	98	215	494	135	125	348	106
C17	128	7	5	10	6	9	12	17	4	8	4	7	14	5	5	11	4
C18	4811	445	320	256	129	303	361	543	136	205	130	299	600	207	165	499	213
C19	549	42	36	27	17	16	46	92	17	30	9	42	49	16	26	56	28
C20	3461	306	221	197	104	249	260	387	116	215	100	209	434	133	125	293	112
C21	59	5	3	3	1	3	2	11	1	4	0	4	4	3	3	6	6
C22	791	88	47	45	11	50	75	90	17	38	19	47	106	14	38	74	32
C23	196	21	10	3	0	10	28	25	4	15	3	12	21	10	6	22	6
C24	269	18	15	10	3	15	23	44	6	16	3	16	51	9	11	20	9
C25	1645	135	84	73	34	137	152	159	51	93	49	89	219	69	72	165	64
C26	107	10	6	12	5	8	8	3	1	6	3	8	14	7	3	9	4
C30	47	5	0	3	1	4	4	3	2	1	1	1	9	1	0	11	1
C31	94	10	7	4	8	6	7	14	3	8	1	5	9	1	1	7	3
C32	1925	157	132	122	64	127	145	226	57	88	63	86	255	59	62	220	62
C33	22	2	3	1	0	2	3	5	0	2	0	0	3	1	0	0	0
C34	14522	1176	906	851	317	1021	1090	1843	395	674	332	948	1814	585	653	1316	601
C37	22	2	0	0	1	1	3	1	1	1	0	5	1	0	1	4	1
C38	130	20	1	6	0	20	16	21	1	3	1	0	12	4	5	19	1
C39	18	2	0	2	1	2	2	4	0	0	0	0	3	0	0	1	1
C40	92	12	3	7	1	8	6	11	3	3	1	5	7	2	4	8	11
C41	98	10	12	3	0	8	4	13	0	7	1	5	16	1	4	11	3
C43	1267	86	62	66	28	82	126	182	36	78	28	90	152	31	45	116	59
C44	5408	442	368	349	99	363	470	667	192	280	85	457	573	156	143	652	112
C45	169	8	7	11	0	6	16	22	3	7	5	23	38	8	6	7	2
C46	13	0	2	0	1	1	2	3	0	0	1	0	2	0	0	1	0
C47	26	1	3	2	1	1	4	6	0	2	0	1	0	2	0	3	0
C48	71	12	9	0	1	1	5	14	1	2	1	1	7	2	4	8	3
C49	322	26	20	18	7	12	31	42	12	13	19	23	41	11	5	29	13
C50	109	13	3	4	1	6	8	21	2	9	1	6	10	5	7	5	8

Tabela 6.12. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i województw Polsce w 2011 roku**Table 6.12. (cont.)** Registered new cancer cases by site and voivodeships, males, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie
C60	208	16	16	13	6	11	14	22	2	14	14	16	21	5	6	27	5
C61	10318	724	549	630	261	957	839	1273	211	556	369	855	1260	281	262	944	347
C62	1025	89	79	40	22	65	90	146	23	40	18	85	124	21	36	107	40
C63	15	3	1	2	0	2	1	0	0	0	0	0	2	1	0	3	0
C64	2702	242	147	175	52	163	235	322	71	182	76	183	362	81	82	240	89
C65	121	8	16	11	1	5	6	16	4	5	3	5	16	2	1	18	4
C66	47	4	4	1	1	2	4	5	1	3	1	2	9	2	1	7	0
C67	4778	431	358	300	109	315	463	469	155	262	125	395	490	200	170	395	141
C68	13	1	0	1	0	3	2	3	0	2	0	0	1	0	0	0	0
C69	146	13	9	8	0	7	17	13	3	8	8	8	13	6	6	25	2
C70	58	1	7	2	2	2	4	1	1	4	6	4	2	3	6	11	2
C71	1398	133	86	77	46	114	99	184	36	68	36	75	151	44	66	133	50
C72	53	3	2	7	0	7	4	4	3	4	2	0	3	3	4	3	4
C73	411	18	15	11	9	36	55	46	9	22	13	24	37	31	15	57	13
C74	69	7	3	2	1	9	7	7	3	6	1	4	7	1	2	8	1
C75	38	1	2	5	2	4	3	6	0	0	6	1	3	1	2	2	0
C76	252	36	11	7	19	11	36	18	15	4	11	0	21	14	15	22	12
C77	186	17	7	7	0	22	18	30	7	5	3	3	35	8	6	16	2
C78	420	35	17	18	15	42	50	30	20	8	12	13	49	21	8	72	10
C79	407	39	23	27	21	35	31	29	14	2	13	2	79	23	2	49	18
C80	952	100	49	73	10	42	73	90	15	91	8	109	92	43	43	65	49
C81	374	25	25	23	8	27	33	57	6	19	12	26	44	12	12	34	11
C82	114	6	12	5	1	2	9	12	1	6	2	15	20	6	1	5	11
C83	771	44	29	70	8	54	79	81	21	33	20	59	118	34	20	71	30
C84	151	6	29	12	2	4	15	15	2	11	0	9	20	8	6	9	3
C85	326	26	33	14	6	18	38	27	7	27	6	3	36	21	18	36	10
C88	20	1	4	1	0	0	1	2	0	0	1	2	4	1	0	3	0
C90	654	48	47	47	15	43	52	63	11	53	23	44	88	18	27	51	24
C91	925	88	55	53	21	74	82	82	16	67	16	61	115	62	30	79	24
C92	569	41	30	40	17	60	45	39	14	39	20	35	77	27	16	52	17
C93	25	2	3	2	0	2	1	2	0	3	0	3	1	5	0	1	0
C94	40	4	0	4	1	11	1	4	1	4	0	1	4	2	0	2	1
C95	53	9	0	2	4	5	5	9	1	5	0	1	5	2	0	5	0
C96	23	3	4	1	0	0	2	2	1	0	0	0	2	1	0	3	4
C97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D00	13	2	0	0	0	0	1	2	0	3	0	0	4	1	0	0	0
D01	22	2	1	1	0	1	0	0	0	3	0	1	8	0	0	2	3
D02	34	8	1	0	2	0	2	1	0	0	1	2	4	4	0	9	0
D03	28	3	1	2	0	0	0	4	1	1	1	5	4	1	1	3	1
D04	100	6	16	7	0	0	7	20	7	3	0	7	14	0	0	10	3
D05	4	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0
D07	14	1	7	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	1	0
D09	311	128	2	3	4	0	1	33	0	13	0	0	85	3	0	38	1

Tabela 6.13. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i województw w Polsce w 2011 roku**Table 6.13.** Registered new cancer cases by site and voivodeships, females, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie
C00-D09	72550	6345	4204	3843	1843	5130	6137	9058	2024	3453	1881	4609	8924	2565	2671	6966	2897
C00	108	3	4	17	5	6	11	12	5	15	6	2	4	5	7	4	2
C01	42	3	0	2	1	2	1	8	0	1	0	2	7	0	3	7	5
C02	107	11	4	4	6	9	9	18	3	3	3	7	15	3	2	9	1
C03	62	5	2	3	2	5	8	15	1	2	1	2	9	5	0	1	1
C04	97	8	9	5	2	4	5	11	2	2	3	8	14	1	3	10	10
C05	27	2	0	1	1	1	3	4	2	0	2	3	4	1	1	2	0
C06	65	7	5	2	2	2	8	7	2	2	2	6	10	1	0	8	1
C07	99	4	5	8	6	4	10	20	2	3	4	7	12	2	2	9	1
C08	31	3	0	3	0	1	3	4	1	1	2	2	5	1	0	3	2
C09	104	8	5	2	2	11	9	14	2	0	1	11	13	1	4	15	6
C10	39	4	1	1	0	2	5	4	3	2	0	1	7	5	2	1	1
C11	63	6	5	3	1	7	5	14	1	5	2	5	4	0	1	2	2
C12	10	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	2	0	0	1	2
C13	43	3	2	3	1	3	0	5	2	0	0	5	13	1	2	2	1
C14	30	3	2	1	3	2	7	6	0	0	0	0	2	0	0	3	1
C15	261	16	18	10	9	26	24	19	3	17	4	20	42	9	6	27	11
C16	1858	182	108	90	50	127	172	174	55	94	49	118	260	81	91	152	55
C17	124	14	6	9	0	9	10	16	4	3	3	5	22	5	1	11	6
C18	4381	410	268	237	114	290	335	494	113	182	120	300	539	161	176	443	199
C19	477	37	24	26	21	24	40	74	18	29	12	34	37	21	23	31	26
C20	2247	222	114	107	76	122	199	265	73	118	72	131	269	106	83	210	80
C21	141	15	7	6	3	11	18	24	1	6	0	13	15	4	6	7	5
C22	590	72	28	26	7	44	42	55	13	21	16	22	82	19	44	77	22
C23	811	62	43	32	28	71	69	86	11	53	19	59	95	41	28	87	27
C24	358	38	12	17	8	19	30	56	14	17	11	16	43	14	13	38	12
C25	1645	149	65	82	42	101	153	208	32	112	41	86	240	69	61	153	51
C26	109	13	7	6	4	10	9	6	2	0	5	10	14	3	6	5	9
C30	29	2	2	3	1	3	2	3	0	0	2	0	4	0	1	6	0
C31	50	4	1	2	1	7	3	8	1	3	1	3	5	1	2	5	3
C32	272	33	14	11	3	26	17	34	5	9	11	23	27	5	10	31	13
C33	10	1	1	0	0	0	1	0	0	2	0	0	2	0	0	1	2
C34	6283	582	411	259	159	549	393	806	169	212	121	461	804	174	295	563	325
C37	20	3	0	1	0	1	2	6	0	0	0	1	1	0	1	2	2
C38	79	10	1	2	1	10	6	13	2	2	2	1	8	1	2	17	1
C39	10	1	0	2	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1
C40	56	5	1	5	0	3	4	12	1	5	2	3	4	0	2	3	6
C41	92	5	5	6	4	7	9	9	1	7	3	4	13	6	3	9	1
C43	1375	90	75	67	25	83	171	200	38	68	33	96	157	50	48	117	57
C44	6031	490	368	460	111	457	490	785	247	311	83	431	563	184	174	740	137
C45	91	2	4	11	0	7	10	10	4	5	2	5	17	5	3	5	1
C46	12	0	1	0	0	2	2	1	0	1	0	0	2	0	0	3	0
C47	32	3	4	1	1	0	1	8	0	2	1	6	2	2	0	0	1
C48	107	11	4	7	5	10	8	25	0	1	4	5	10	2	2	10	3
C49	314	17	14	20	9	16	37	39	18	15	8	28	38	10	9	25	11
C50	16534	1443	1 056	778	452	1 188	1 372	2 162	449	665	435	1 001	2 118	472	595	1 540	808
C51	463	44	14	25	17	34	52	61	9	29	10	26	47	23	14	39	19
C52	101	10	0	6	0	9	7	13	1	3	8	6	19	1	1	9	8
C53	2968	244	116	144	89	206	264	366	84	112	105	248	366	108	135	248	133
C54	5251	434	237	295	137	333	478	728	139	345	141	296	686	197	141	451	213

Tabela 6.13. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i województw w Polsce w 2011 roku**Table 6.13. (cont.)** Registered new cancer cases by site and voivodeships, females, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie
C55	65	11	0	3	0	4	14	4	3	0	0	1	2	3	4	12	4
C56	3527	259	201	222	86	280	300	399	106	176	117	188	461	132	150	343	107
C57	119	12	1	2	0	14	12	24	1	6	1	4	18	3	7	10	4
C58	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
C64	1813	188	120	128	40	98	139	222	67	103	49	107	221	66	75	151	39
C65	88	8	8	4	0	5	3	13	6	6	2	7	13	1	1	9	2
C66	29	4	4	0	0	3	3	2	1	2	0	2	3	2	1	2	0
C67	1361	129	106	72	28	90	130	147	39	53	44	110	138	44	44	118	69
C68	11	1	1	2	1	1	0	1	0	2	1	1	0	0	0	0	0
C69	148	17	11	6	4	4	13	18	2	4	9	8	21	6	5	19	1
C70	119	3	14	4	6	17	2	2	2	16	5	6	8	6	6	12	10
C71	1271	107	79	66	33	113	83	181	22	73	31	45	157	47	56	127	51
C72	50	5	8	1	0	5	7	7	0	3	1	0	6	0	2	4	1
C73	1978	88	84	72	50	143	255	243	34	99	84	119	256	121	72	201	57
C74	70	4	4	5	2	7	11	14	2	7	0	2	4	1	1	6	0
C75	33	3	0	1	0	6	6	3	1	0	1	3	2	0	0	4	3
C76	342	37	13	7	27	34	33	36	17	14	10	1	46	7	15	28	17
C77	71	4	2	5	5	12	3	9	4	0	0	3	13	3	4	4	0
C78	413	52	21	17	11	48	36	32	21	5	14	17	42	12	11	65	9
C79	302	32	13	20	12	20	28	33	6	4	7	2	50	10	8	48	9
C80	931	112	56	52	4	72	87	92	11	83	6	98	72	28	37	76	45
C81	395	20	15	21	15	21	36	62	8	21	9	25	48	13	12	52	17
C82	196	9	12	15	8	13	14	33	2	5	3	16	27	2	7	23	7
C83	712	43	29	45	12	45	55	89	29	36	21	65	110	22	20	67	24
C84	86	8	11	8	0	3	12	9	2	1	2	2	12	3	4	7	2
C85	344	34	34	9	8	26	43	37	8	28	7	4	31	16	21	35	3
C88	27	1	0	1	0	6	0	1	0	0	1	0	6	1	0	7	3
C90	652	54	44	44	24	35	58	58	13	44	31	30	78	38	20	56	25
C91	630	52	32	52	25	59	43	44	18	55	21	34	69	46	17	42	21
C92	556	48	27	33	15	51	54	32	11	29	16	33	92	27	21	43	24
C93	18	3	1	0	0	2	0	0	0	4	0	2	2	2	0	2	0
C94	29	1	0	6	0	4	0	0	1	4	0	2	3	3	0	4	1
C95	37	6	1	1	0	1	4	3	0	6	1	1	4	0	1	6	2
C96	31	2	8	2	0	1	1	6	1	2	1	0	3	0	0	2	2
C97	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
D00	4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	1	0
D01	16	1	2	0	0	0	0	0	0	3	0	1	5	0	0	4	0
D02	6	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	0	0	1	0
D03	63	1	3	5	0	0	4	14	3	2	0	10	12	0	0	6	3
D04	156	8	11	12	0	3	10	27	9	7	0	20	19	5	0	22	3
D05	799	87	53	19	6	12	65	150	19	31	3	47	102	26	18	121	40
D06	773	104	99	66	10	7	53	75	21	28	31	61	56	67	25	63	7
D07	62	13	3	4	1	0	5	12	0	1	0	6	8	1	1	6	1
D09	104	40	0	3	0	0	0	13	0	2	0	4	28	0	0	14	0

Tabela 6.14. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem (ICD10 C00–D09) w Polsce w 2011 roku

Table 6.14. Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from cancer of all sites (ICD-10 C00–D09), Poland 2011

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Pomorskie	296,9	1	Wielkopolskie	235,2
2	Kujawsko-pomorskie	290,8	2	Pomorskie	235,1
3	Wielkopolskie	285,2	3	Kujawsko-pomorskie	227,5
4	Dolnośląskie	276,2	4	Dolnośląskie	226,6
5	Świętokrzyskie	259,0	5	Warmińsko-mazurskie	215,0
6	Lubelskie	257,3	6	Świętokrzyskie	211,8
7	Łódzkie	255,4	7	Małopolskie	210,3
8	Warmińsko-mazurskie	254,7	8	Opolskie	209,8
9	Opolskie	252,7	9	Śląskie	206,1
10	Podkarpackie	251,3	10	Lubuskie	205,8
11	Śląskie	246,8	11	Łódzkie	201,3
12	Małopolskie	244,8	12	Lubelskie	193,3
13	Lubuskie	234,1	13	Podkarpackie	189,1
14	Podlaskie	213,5	14	Zachodniopomorskie	187,3
15	Mazowieckie	212,4	15	Mazowieckie	185,2
16	Zachodniopomorskie	205,4	16	Podlaskie	176,1
Polska		251,5	Polska		207,3

Tabela 6.15. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe żołądka (ICD-10 C16) w Polsce w 2011 roku

Table 6.15. Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from stomach cancer (ICD-10 C16), Poland 2011

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Małopolskie	14,3	1	Warmińsko-mazurskie	6,2
2	Wielkopolskie	14,2	2	Świętokrzyskie	5,9
3	Podkarpackie	13,9	3	Dolnośląskie	5,4
4	Świętokrzyskie	13,3	4	Pomorskie	5,3
5	Dolnośląskie	13,3	5	Śląskie	5,2
6	Śląskie	13,0	6	Małopolskie	5,1
7	Kujawsko-pomorskie	12,9	7	Kujawsko-pomorskie	5,1
8	Pomorskie	12,8	8	Lubuskie	5,0
9	Warmińsko-mazurskie	12,5	9	Opolskie	4,5
10	Lubuskie	12,3	10	Wielkopolskie	4,3
11	Lubelskie	11,3	11	Łódzkie	4,3
12	Łódzkie	10,7	12	Lubelskie	4,1
13	Opolskie	10,7	13	Podkarpackie	3,9
14	Podlaskie	10,4	14	Podlaskie	3,7
15	Zachodniopomorskie	8,3	15	Zachodniopomorskie	3,3
16	Mazowieckie	8,3	16	Mazowieckie	3,0
Polska		12,0	Polska		4,5

Tabela 6.16. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe jelita grubego (ICD-10 C18–C21) w Polsce w 2011 roku

Table 6.16. Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from large bowel cancer (ICD-10 C18–C21), Poland 2011

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Kujawsko-pomorskie	37,2	1	Lubuskie	21,2
2	Dolnośląskie	35,5	2	Pomorskie	21,1
3	Wielkopolskie	35,1	3	Wielkopolskie	20,7
4	Świętokrzyskie	34,5	4	Dolnośląskie	20,3
5	Lubuskie	34,2	5	Warmińsko-mazurskie	20,1
6	Opolskie	33,2	6	Świętokrzyskie	19,6
7	Pomorskie	33,0	7	Kujawsko-pomorskie	19,1
8	Warmińsko-mazurskie	31,0	8	Opolskie	18,6
9	Lubelskie	29,1	9	Zachodniopomorskie	18,2
10	Śląskie	29,0	10	Małopolskie	17,6
11	Podkarpackie	28,8	11	Śląskie	17,1
12	Łódzkie	28,4	12	Podkarpackie	16,8
13	Zachodniopomorskie	28,3	13	Lubelskie	16,8
14	Małopolskie	26,8	14	Podlaskie	16,4
15	Podlaskie	25,1	15	Łódzkie	15,0
16	Mazowieckie	25,0	16	Mazowieckie	14,9
Polska		30,2	Polska		17,9

Tabela 6.17. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe płuca (ICD-10 C33–C34) w Polsce w 2011 roku

Table 6.17. Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from lung cancer (ICD-10 C33–C34), Poland 2011

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Warmińsko-mazurskie	65,4	1	Warmińsko-mazurskie	23,0
2	Kujawsko-pomorskie	59,1	2	Pomorskie	22,9
3	Świętokrzyskie	57,8	3	Kujawsko-pomorskie	22,0
4	Pomorskie	57,3	4	Łódzkie	21,1
5	Wielkopolskie	53,9	5	Zachodniopomorskie	20,1
6	Dolnośląskie	52,8	6	Dolnośląskie	19,5
7	Lubelskie	51,6	7	Wielkopolskie	18,4
8	Łódzkie	50,3	8	Śląskie	18,0
9	Opolskie	49,7	9	Opolskie	17,7
10	Śląskie	48,6	10	Lubuskie	17,3
11	Mazowieckie	46,2	11	Mazowieckie	15,3
12	Zachodniopomorskie	45,9	12	Świętokrzyskie	13,2
13	Małopolskie	44,4	13	Lubelskie	13,0
14	Podkarpackie	43,7	14	Małopolskie	12,5
15	Lubuskie	42,8	15	Podkarpackie	11,9
16	Podlaskie	37,8	16	Podlaskie	10,8
Polska		50,1	Polska		17,3

Tabela 6.18. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe sutka i szyjki macicy (ICD10 C50, C53) w Polsce w 2011 roku

Table 6.18. Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from breast cancer and cervical cancers (ICD-10 C50, C53), Poland 2011

Sutek Breast			Szyjka macicy Cervix uteri		
1	Kujawsko-pomorskie	61,0	1	Pomorskie	14,7
2	Dolnośląskie	57,8	2	Warmińsko-mazurskie	12,6
3	Zachodniopomorskie	56,7	3	Podlaskie	11,7
4	Wielkopolskie	55,9	4	Świętokrzyskie	11,2
5	Pomorskie	55,7	5	Lubuskie	11,0
6	Lubuskie	54,4	6	Opolskie	10,5
7	Łódzkie	53,6	7	Małopolskie	10,5
8	Śląskie	52,9	8	Dolnośląskie	10,4
9	Warmińsko-mazurskie	52,2	9	Zachodniopomorskie	9,7
10	Małopolskie	51,9	10	Śląskie	9,6
11	Opolskie	50,2	11	Wielkopolskie	9,3
12	Mazowieckie	48,5	12	Łódzkie	9,1
13	Podlaskie	43,9	13	Lubelskie	8,6
14	Lubelskie	43,7	14	Mazowieckie	8,4
15	Świętokrzyskie	43,3	15	Podkarpackie	7,3
16	Podkarpackie	40,0	16	Kujawsko-pomorskie	6,9
Polska		51,8	Polska		9,8

Tabela 6.19. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (ICD10 C61) w Polsce w 2011 roku

Table 6.19. Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from prostate cancer (ICD-10 C61), Poland 2011

Gruczoł krokowy Prostate	
1	Pomorskie 51,1
2	Łódzkie 46,0
3	Podlaskie 41,0
4	Wielkopolskie 38,7
5	Lubuskie 36,6
6	Lubelskie 36,2
7	Podkarpackie 36,1
8	Kujawsko-pomorskie 35,7
9	Śląskie 33,5
10	Małopolskie 33,5
11	Dolnośląskie 32,1
12	Mazowieckie 31,1
13	Zachodniopomorskie 27,2
14	Warmińsko-mazurskie 26,5
15	Świętokrzyskie 26,3
16	Opolskie 25,0
Polska 35,1	

Tabela 6.20. Wskaźnik zachorowania/zgony na nowotwory złośliwe oraz kompletność rejestracji według płci i województw w 2011 roku**Table 6.20.** Cancer incidence/mortality ratio and completeness of registration by sex and voivodeships in 2011

	Wskaźnik zachorowania/zgony <i>Incidence/mortality ratio</i>			Kompletność rejestracji <i>Completeness of registration</i>		
	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Females</i>
Polska	1,57	1,39	1,79	94%	93%	94%
Dolnośląskie	1,63	1,46	1,85	98%	97%	97%
Kujawsko-pomorskie	1,65	1,52	1,81	99%	100%	95%
Lubelskie	1,68	1,48	1,97	100%	99%	100%
Lubuskie	1,42	1,21	1,68	85%	80%	89%
Łódzkie	1,50	1,38	1,65	90%	92%	87%
Małopolskie	1,64	1,41	1,95	98%	94%	100%
Mazowieckie	1,35	1,18	1,57	81%	78%	83%
Opolskie	1,72	1,48	2,04	100%	99%	100%
Podkarpackie	1,85	1,67	2,11	100%	100%	100%
Podlaskie	1,34	1,20	1,52	80%	80%	80%
Pomorskie	1,70	1,58	1,83	100%	100%	97%
Śląskie	1,53	1,38	1,73	92%	92%	91%
Świętokrzyskie	1,72	1,47	2,08	100%	98%	100%
Warmińsko-mazurskie	1,56	1,36	1,82	94%	90%	96%
Wielkopolskie	1,69	1,51	1,92	100%	100%	100%
Zachodniopomorskie	1,28	1,10	1,50	77%	74%	79%

Tabela 6.21. Wskaźnik zachorowania/zgony na nowotwory złośliwe według płci i umiejscowień w Polsce w 2011 roku
Table 6.21. Cancer incidence/deaths ratio by sex and site in Poland in 2011

ICD-10	Mężczyźni Males	Kobiety Females	ICD-10	Mężczyźni Males	Kobiety Females	ICD-10	Mężczyźni Males	Kobiety Females
C00	4,1	4,7	C38	0,7	0,6	C73	6,2	13,3
C01	1,1	1,1	C39	0,3	0,3	C74	1,3	1,7
C02	1,5	1,6	C40	1,3	1,1	C75	2,2	2,2
C03	3,0	5,2	C41	0,9	0,9	C76	0,5	0,6
C04	1,4	1,9	C43	1,9	2,4	C77	–	–
C05	2,8	1,3	C44	66,0	61,5	C78	84,0	51,6
C06	1,4	1,4	C45	1,3	1,4	C79	25,4	30,2
C07	1,7	1,9	C46	1,4	1,7	C80	0,4	0,4
C08	0,8	1,2	C47	3,7	4,6	C81	3,6	5,4
C09	2,0	2,7	C48	0,8	1,0	C82	1,9	2,7
C10	1,8	1,2	C49	1,5	1,9	C83	2,9	2,6
C11	1,3	1,8	C50	1,8	3,0	C84	1,9	2,6
C12	2,3	3,3	C51	–	1,7	C85	0,9	0,9
C13	1,5	1,7	C52	–	2,3	C88	0,9	2,3
C14	0,6	0,7	C53	–	1,8	C90	1,2	1,1
C15	0,9	1,0	C54	–	4,8	C91	1,2	1,1
C16	1,0	1,1	C55	–	0,3	C92	0,9	0,9
C17	1,4	1,4	C56	–	1,4	C93	0,7	0,9
C18	1,3	1,4	C57	–	0,4	C94	1,7	2,4
C19	2,5	2,8	C58	–	–	C95	0,8	0,7
C20	1,9	1,8	C60	2,3	–	C96	0,3	0,8
C21	0,4	1,1	C61	2,5	–	C97	0,0	0,1
C22	0,8	0,6	C62	8,5	–	D00	–	–
C23	0,9	1,0	C63	2,1	–	D01	–	–
C24	0,9	0,9	C64	1,7	1,8	D02	–	–
C25	0,7	0,7	C65	2,8	4,2	D03	–	–
C26	0,3	0,2	C66	1,9	2,4	D04	–	–
C30	2,0	2,2	C67	1,9	2,0	D05	–	–
C31	1,4	1,7	C68	0,4	0,5	D06	–	–
C32	1,5	1,9	C69	3,7	2,9	D07	–	–
C33	0,8	1,3	C70	3,9	4,4	D09	–	–
C34	0,9	1,0	C71	1,0	1,0	–	–	–
C37	3,1	10,0	C72	1,0	1,5	–	–	–

ROZDZIAŁ 7

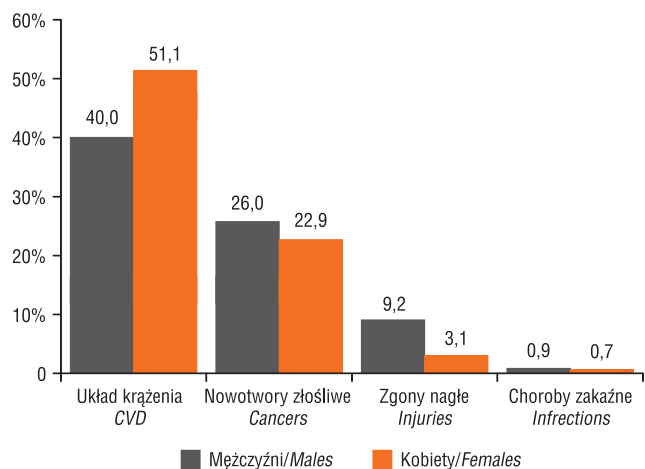
Zgony na nowotwory złośliwe – tabele i rysunki

CHAPTER 7

Cancer mortality – tables and figures

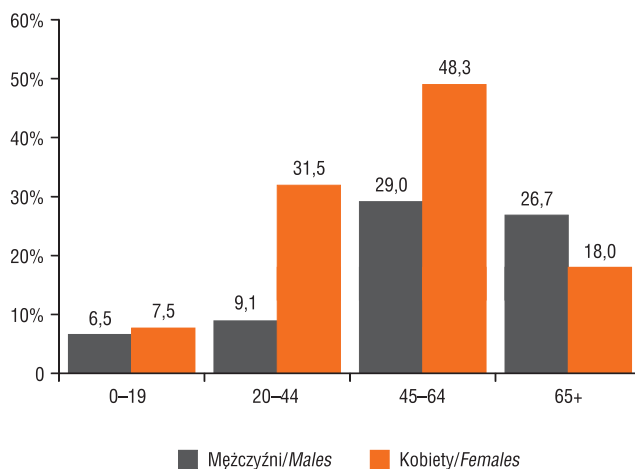
Rysunek 7.1. Struktura umieralności na najczęstsze schorzenia w Polsce w 2011 roku

Figure 7.1. Structure of mortality from the most frequent diseases in Poland in 2011

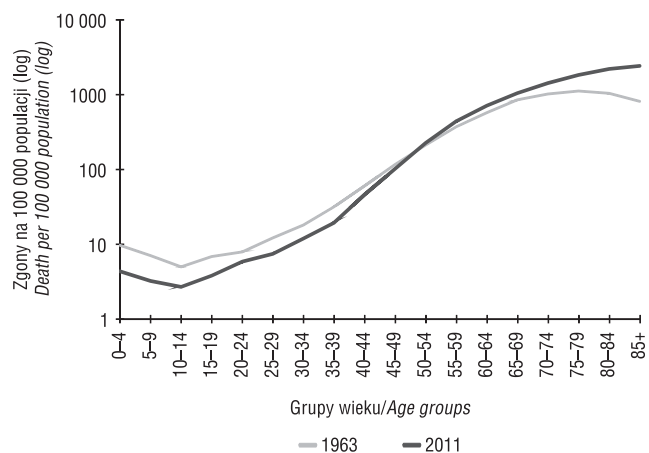
Rysunek 7.2. Udział zgonów na nowotwory złośliwe w zgonach ogółem w grupach wieku w Polsce w 2011 roku

Figure 7.2. Frequency of cancer deaths by sex and age in Poland in 2011

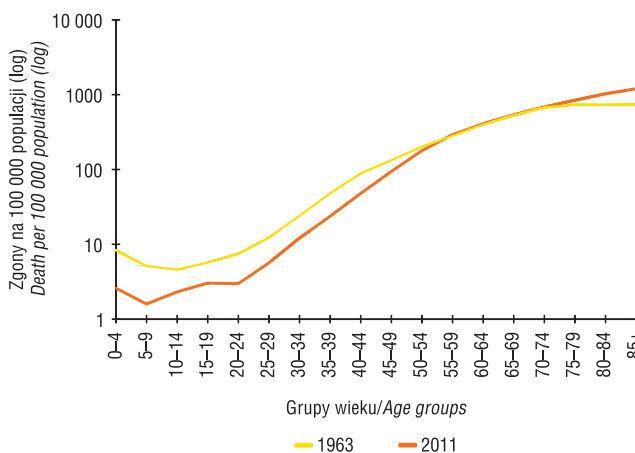
Rysunek 7.3. Umieralność na nowotwory złośliwe u mężczyzn w 5-letnich grupach wieku w Polsce w latach 1963 i 2011

Figure 7.3. Cancer mortality for males by age groups, Poland 1963 and 2011

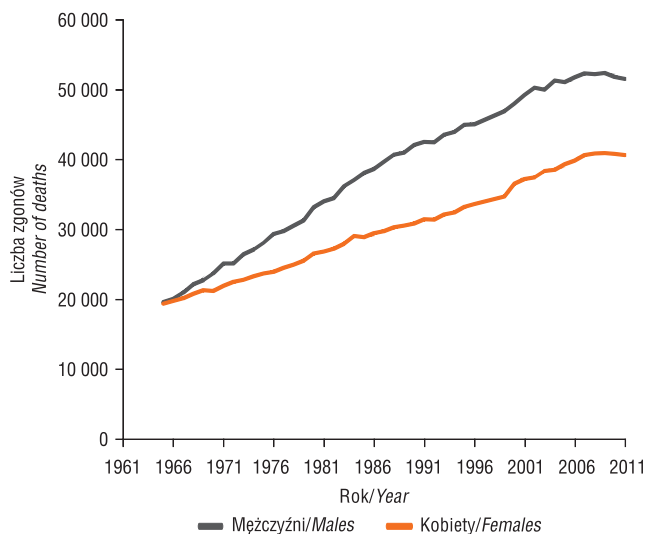
Rysunek 7.4. Umieralność na nowotwory złośliwe u kobiet w 5-letnich grupach wieku w Polsce w latach 1963 i 2011

Figure 7.4. Cancer mortality for females by age groups, Poland 1963 and 2011

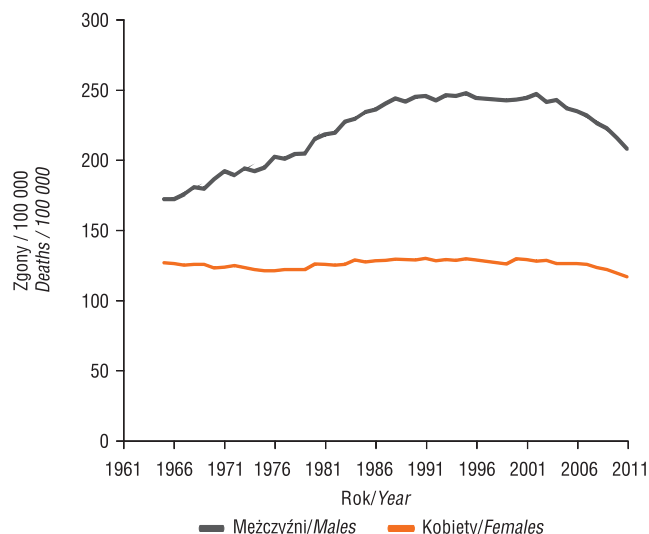
Rysunek 7.5. Liczba zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2011

Figure 7.5. Number of cancer deaths in Poland in 1963–2011

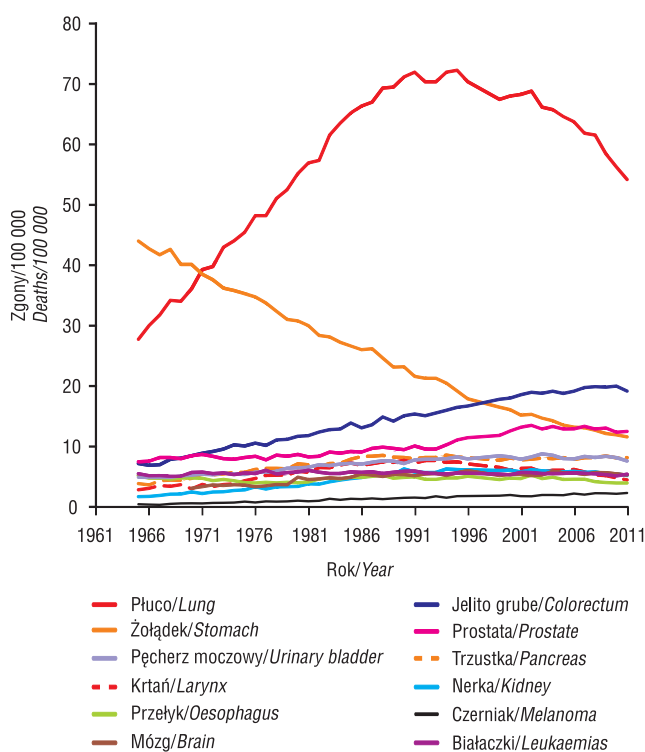
Rysunek 7.6. Standaryzowane współczynniki umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2011

Figure 7.6. Age-standardized mortality rates in Poland in 1963–2011

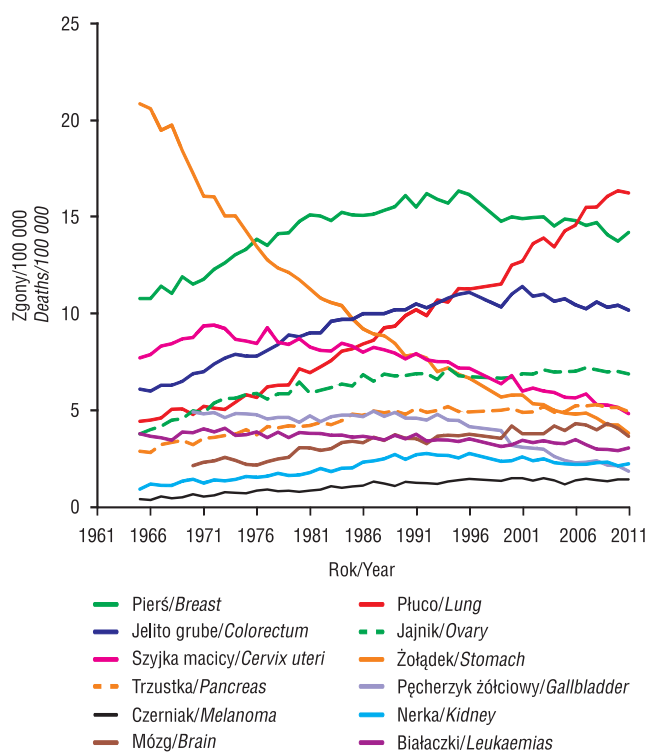
Rysunek 7.7. Umieralność na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce w latach 1965–2011

Figure 7.7. Mortality trends of the leading cancer sites for males, Poland 1965–2011

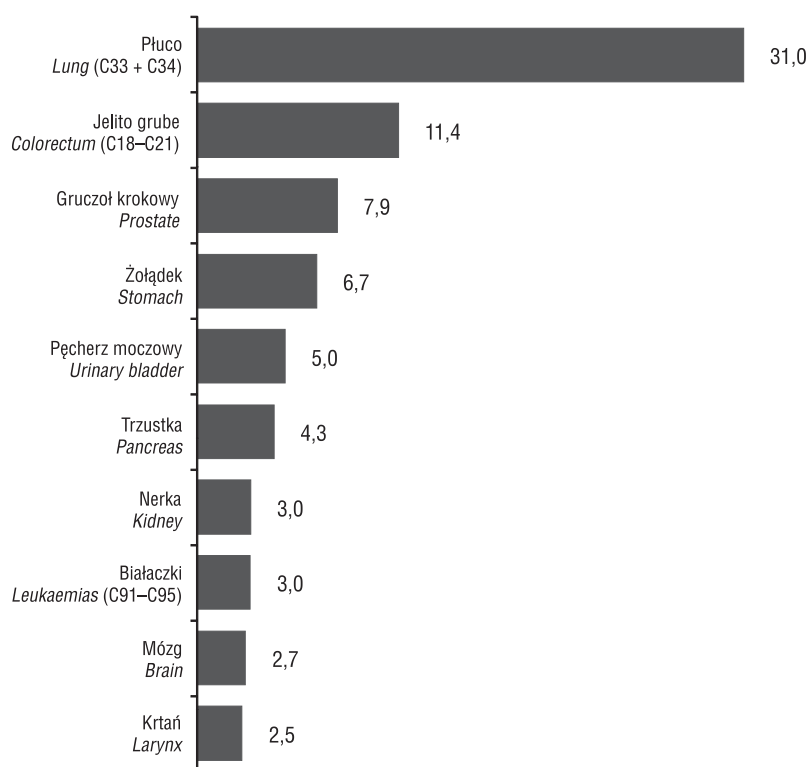

Rysunek 7.8. Umieralność na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce w latach 1965–2011

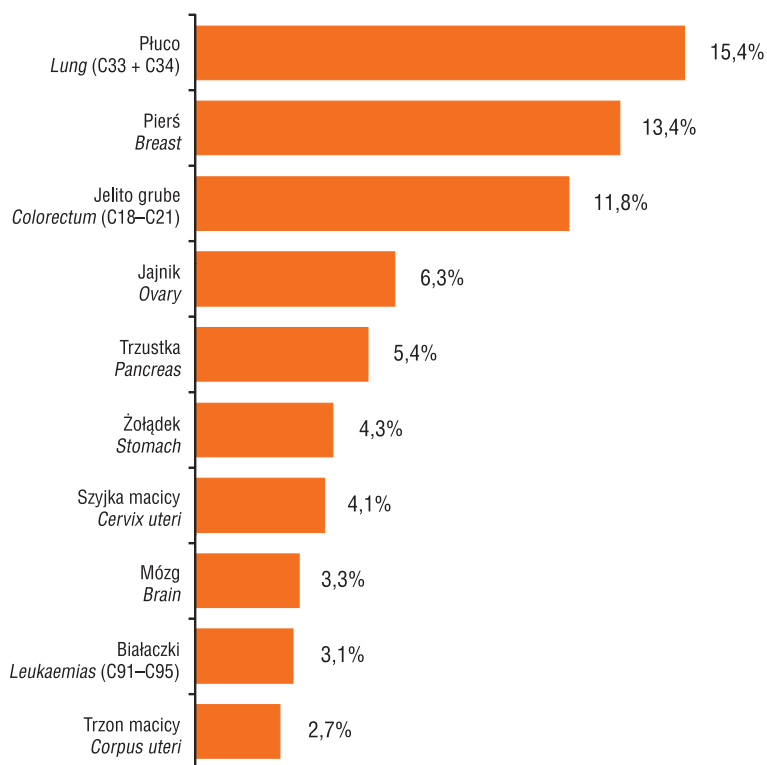
Figure 7.8. Mortality trends of the leading cancer sites for females, Poland 1965–2011

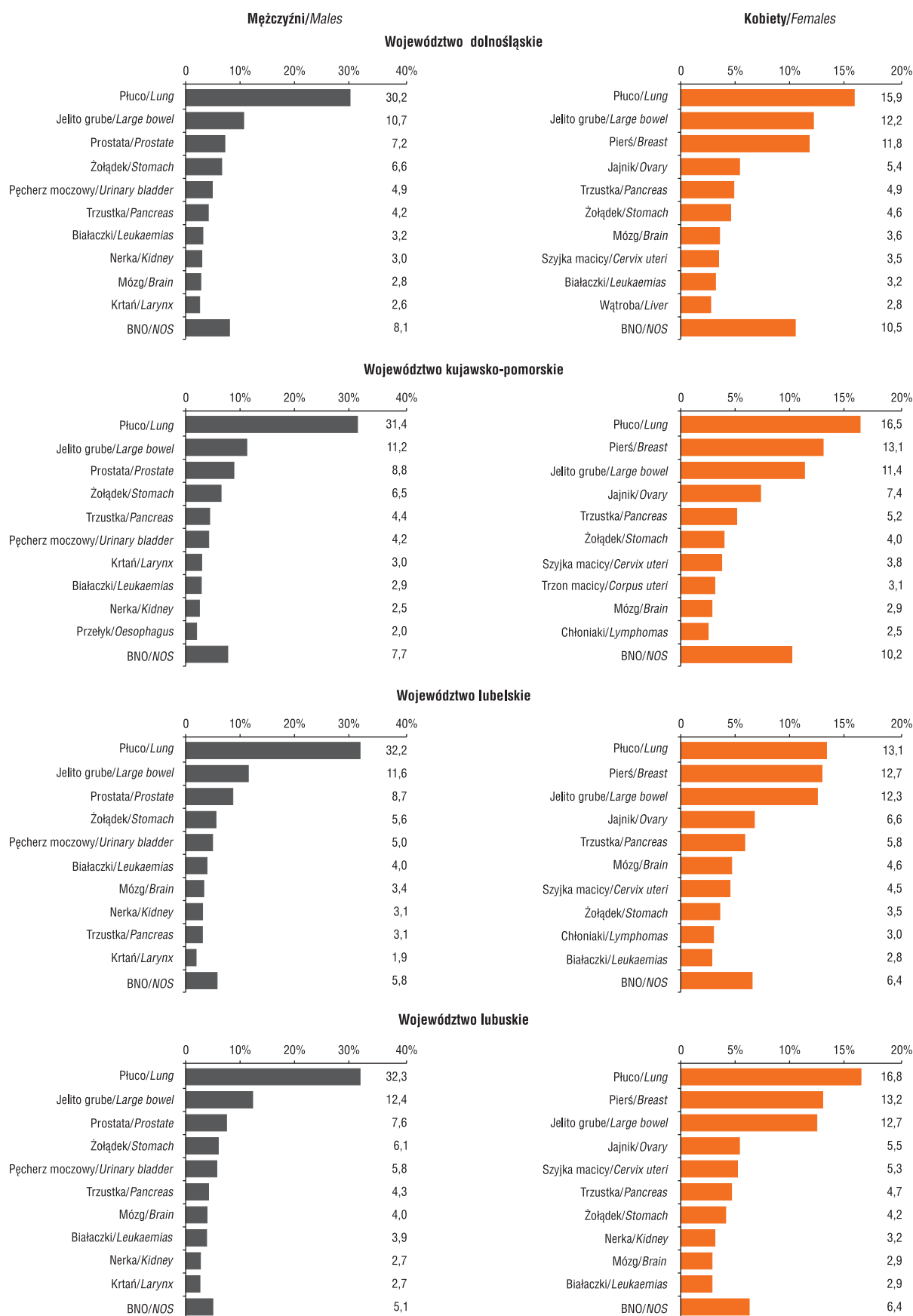
Rysunek 7.9. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce w 2011 roku
Figure 7.9. The structure of cancer deaths in Poland in 2011, males

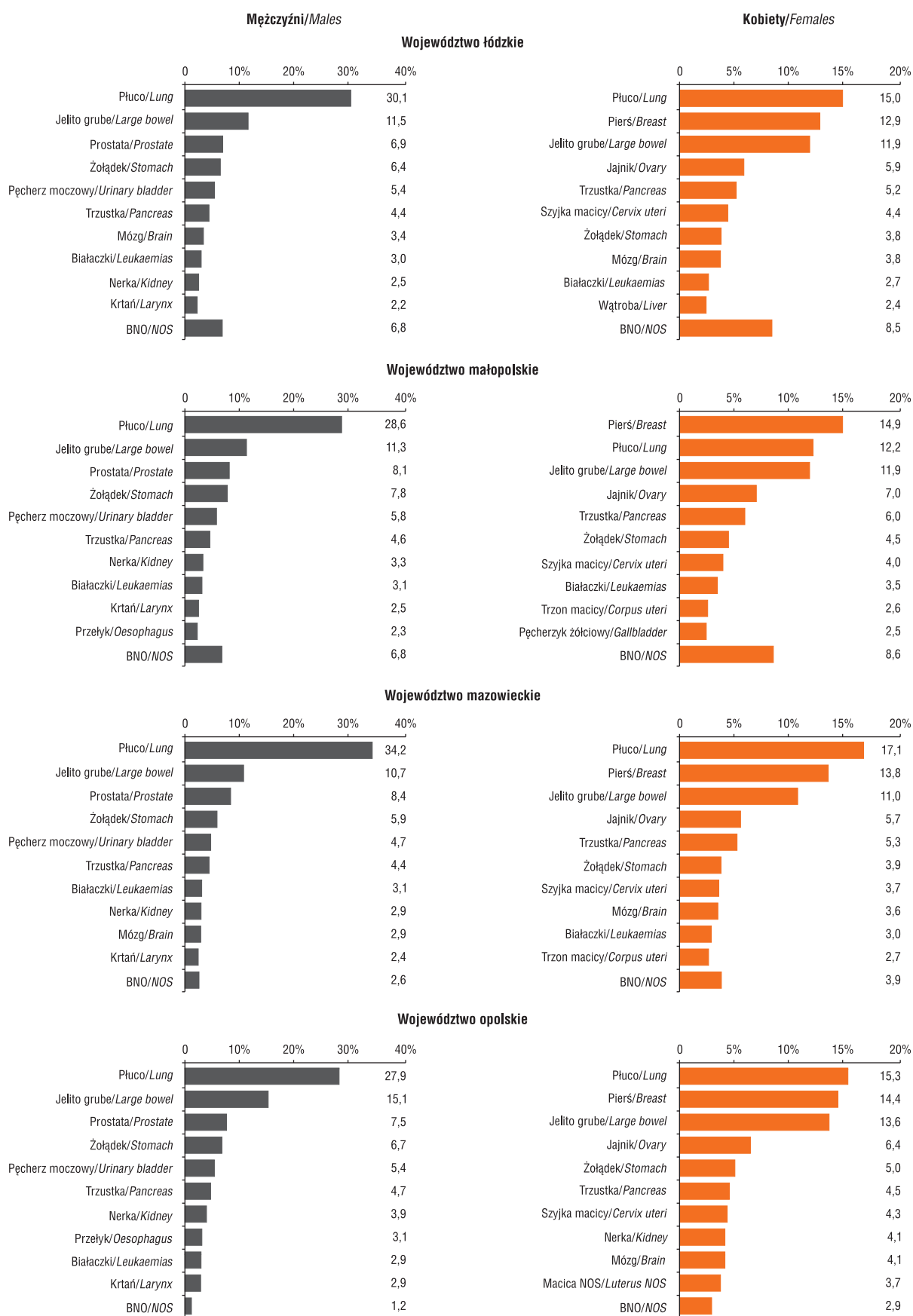
Rysunek 7.10. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce w 2011 roku
Figure 7.10. The structure of cancer deaths in Poland in 2011, females

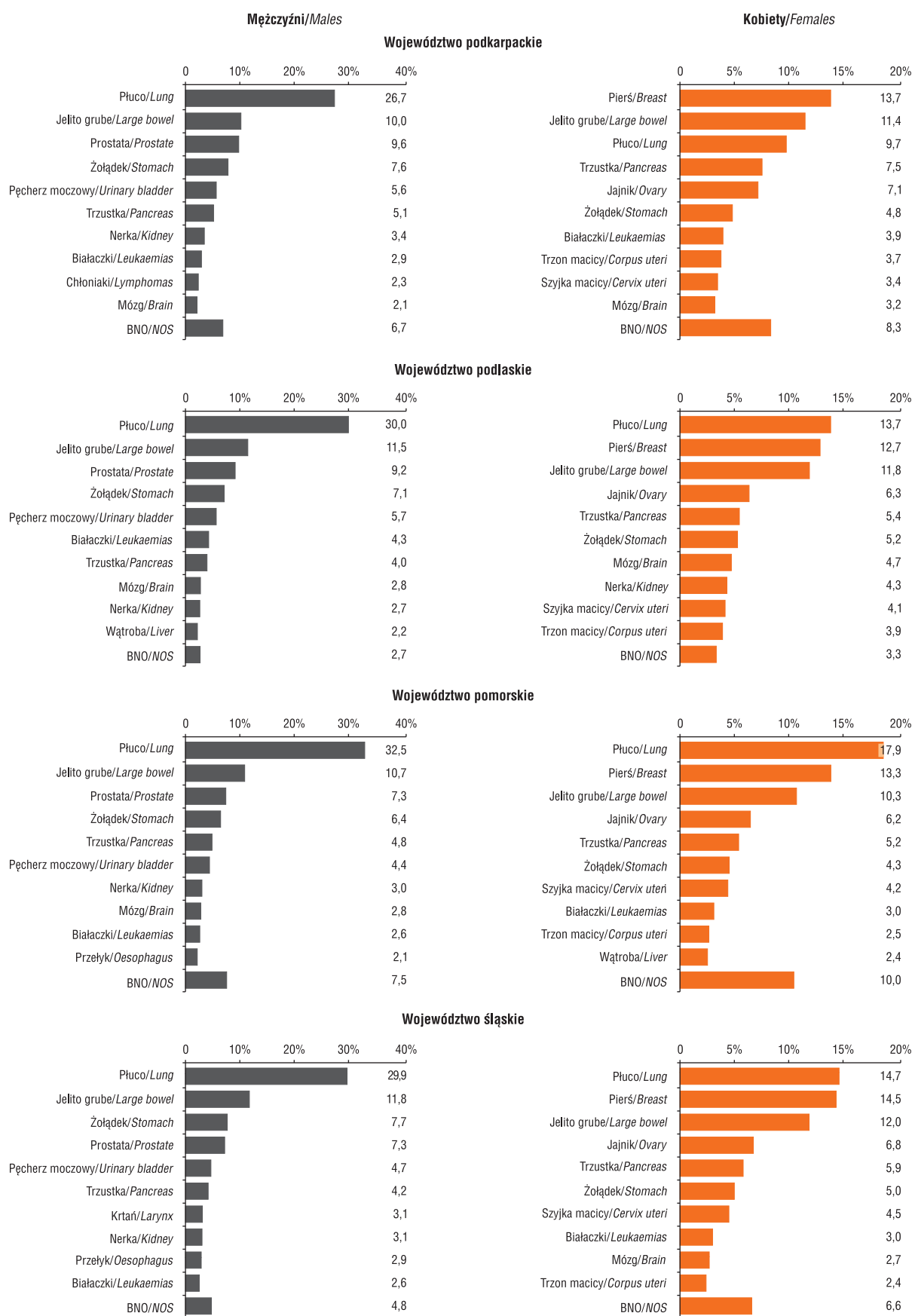
Rysunek 7.11. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 7.11. The structure of cancer deaths in Poland in 2011 by voivodeships

Rysunek 7.11. (cd.) Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 7.11. (cont.) The structure of cancer deaths in Poland in 2011 by voivodeships

Rysunek 7.11. (cd.) Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 7.11. (cont.) The structure of cancer deaths in Poland in 2011 by voivodeships

Rysunek 7.11. (cd.) Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2011 roku według województw
Figure 7.11. (cont.) The structure of cancer deaths in Poland in 2011 by voivodeships

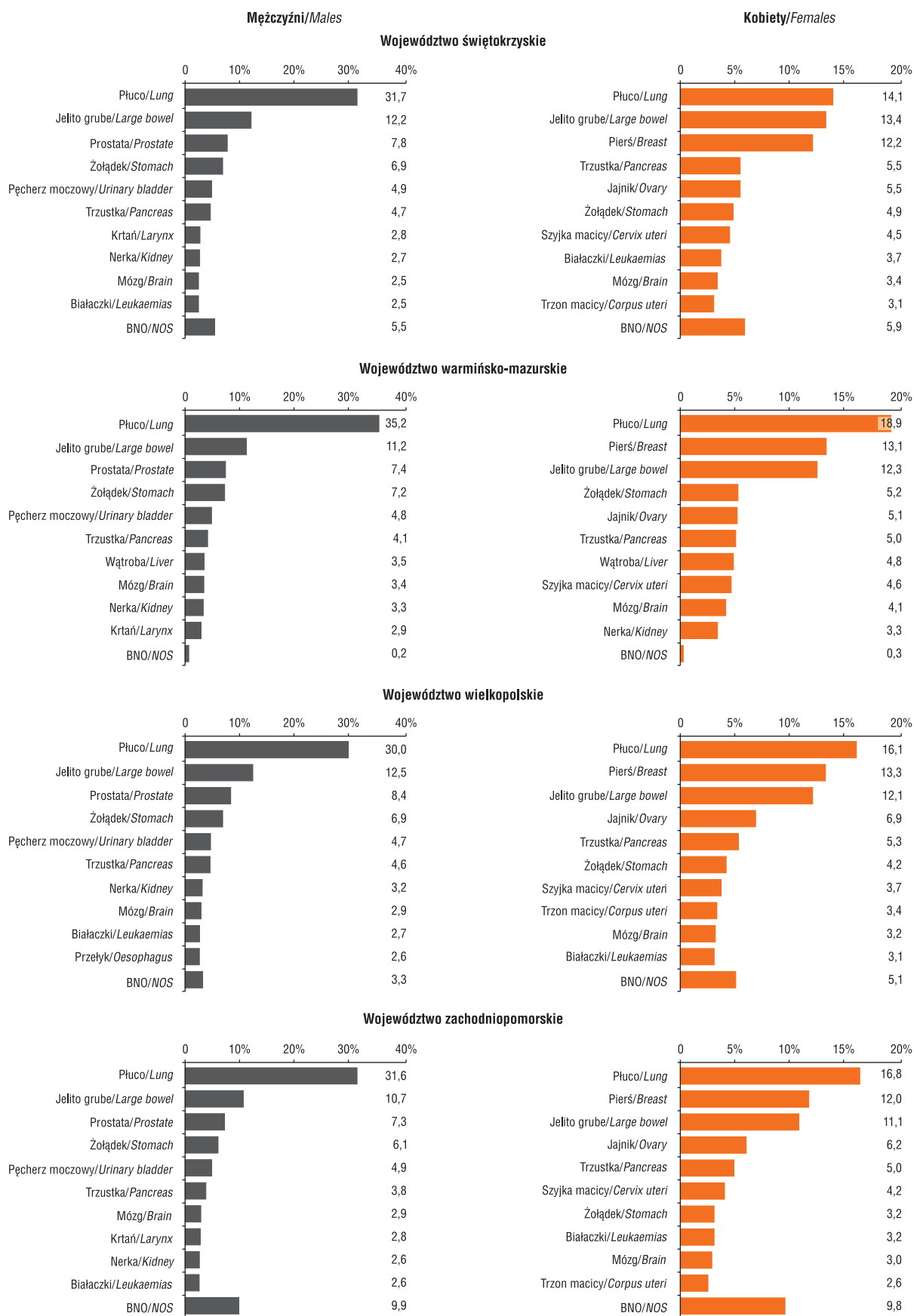

Tabela 7.1. Zgony na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2011. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane**Table 7.1.** Deaths from all cancer sites (ICD-10 C00–D09) in Poland in 1965–2011. Absolute numbers, crude and standardized rates

Rok Year	Mężczyźni Males			Kobiety Females		
	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate Per 100 000	Współczynnik standaryzowany Standardized rate Per 100 000	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate Per 100 000	Współczynnik standaryzowany Standardized rate Per 100 000
1965	19600	128,2	143,7	19370	119,5	105,8
1970	23695	150,0	155,4	21193	126,7	102,8
1975	28056	169,5	164,0	23712	135,7	102,1
1980	33182	191,4	179,5	26516	145,4	105,2
1985	38086	209,9	195,3	28894	151,6	106,4
1990	42077	226,5	204,2	30837	157,8	107,4
1995	44926	239,2	206,3	33168	167,4	108,0
2000	48020	255,7	202,8	36539	183,9	108,2
2001	49230	262,3	203,7	37213	187,3	107,7
2002	50273	271,5	205,9	37462	190,0	106,7
2003	49974	270,2	201,3	38331	194,6	107,2
2004	51305	277,6	202,4	38510	195,5	105,3
2005	51051	276,5	197,5	39345	199,7	105,4
2006	51777	280,8	195,7	39855	202,3	105,4
2007	52324	284,1	193,3	40612	206,2	104,8
2008	52219	283,7	188,6	40841	207,2	103,0
2009	52402	284,4	185,6	40895	207,3	101,8
2010	51817	281,0	179,9	40794	206,6	99,7
2011	51554	276,4	173,5	40644	204,5	97,6

Tabela 7.2. Zgony na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn według częstości występowania w Polsce w 2011 roku. Liczby bezwzględne, wskaźniki struktury, współczynniki surowe i standaryzowane
Table 7.2. Deaths from the leading cancer sites in males by frequency – Poland 2011. Absolute numbers, percentage, crude and standardized rates

ICD-10	Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Odsetek <i>Percentage</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>	Umiejscowienie <i>Site</i>
<i>Per 100 000</i>					
C34	15961	30,96	85,58	54,06	Płuco / Lung
C61	4085	7,92	21,90	12,51	Gruzoł krokowy / Prostate
C18	3675	7,13	19,70	11,90	Okrężnica / Colon
C16	3478	6,75	18,65	11,61	Żołądek / Stomach
C67	2559	4,96	13,72	8,17	Pęcherz moczowy / Urinary bladder
C25	2238	4,34	12,00	7,63	Trzustka / Pancreas
C80	2233	4,33	11,97	7,42	Umiejscowienie pierwotne nieznane / Unknown primary site
C20	1842	3,57	9,88	6,10	Odbytnica / Rectum
C64	1546	3,00	8,29	5,22	Nerka / Kidney
C71	1400	2,72	7,51	5,30	Mózg / Brain
C32	1298	2,52	6,96	4,49	Krtąń / Larynx
C15	1156	2,24	6,20	3,99	Przełyk / Oesophagus
C22	1005	1,95	5,39	3,42	Wątroba / Liver
C91	742	1,44	3,98	2,62	Białaczka limfatyczna / Lymphoid leukemia
C43	679	1,32	3,64	2,33	Czerniak skóry / Melanoma of skin
C92	666	1,29	3,57	2,38	Białaczka szpikowa / Myeloid leukemia
C90	546	1,06	2,93	1,78	Szpiczak mnogi / Multiple myeloma
C76	516	1,00	2,77	1,76	Umiejscowień niedokładnie określone / Other ill-defined sites
C26	404	0,78	2,17	1,34	Inne niedokładnie określone nowotwory narządów trawiennych / Other and unspecified parts of digestive system
C85	368	0,71	1,97	1,24	Inne chłoniaki nieziarnicze / Other Non-Hodgkin lymphomas
C24	292	0,57	1,57	0,96	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / Other and unspecified parts of bile ducts
C83	269	0,52	1,44	0,97	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / Non-Hodgkin diffuse lymphomas
C14	256	0,50	1,37	0,89	Inne bliżej nieokreślone nowotwory w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła / Other and unspecified parts of mouth and pharynx
C04	226	0,44	1,21	0,81	Dno jamy ustnej / Floor of mouth
C49	217	0,42	1,16	0,86	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie / Connective, subcutaneous and other soft tissues
C19	216	0,42	1,16	0,70	Zgięcie esiczo-odbytnicze / Rectosigmoid junction
C23	211	0,41	1,13	0,67	Pęcherzyk żółciowy / Gallbladder
C02	210	0,41	1,13	0,76	Inne niedokładnie określone części języka / Other and unspecified parts of tongue
C09	189	0,37	1,01	0,67	Migdałek / Tonsil
C38	174	0,34	0,93	0,57	Serce, śródpiersie i opłucna / Heart, mediastinum and pleura
C13	158	0,31	0,85	0,56	Część krtaniowa gardła / Hypopharynx
C21	143	0,28	0,77	0,48	Odbyt / Anus
C10	132	0,26	0,71	0,46	Część ustna gardła / Oropharynx
C45	131	0,25	0,70	0,46	Międzybłoniak / Mesothelioma
C62	121	0,23	0,65	0,49	Jądro / Testis
C41	111	0,22	0,60	0,42	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu / Other and unspecified sites of bones and articular cartilage
C01	110	0,21	0,59	0,39	Nasada języka / Base of tongue
C81	104	0,20	0,56	0,39	Choroba Hodgkina / Hodgkin lymphoma
C11	101	0,20	0,54	0,36	Część nosowa gardła / Nasopharynx

Tabela 7.3. Zgony na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet według częstości występowania w Polsce w 2011 roku. Liczby bezwzględne, wskaźniki struktury, współczynniki surowe i standaryzowane

Table 7.3. Deaths from the leading cancer sites in females by frequency – Poland 2011. Absolute numbers, percentage, crude and standardized rates

ICD-10	Liczba bezwzględna <i>Absolute number</i>	Odsetek <i>Percentage</i>	Współczynnik surowy <i>Crude rate</i>	Współczynnik standaryzowany <i>Standardized rate</i>	Umiejscowienie <i>Site</i>
<i>Per 100 000</i>					
C34	6255	15,39	31,47	16,21	Płuco / Lung
C50	5437	13,38	27,36	14,19	Sutek / Breast
C18	3213	7,91	16,17	6,79	Określona / Colon
C56	2558	6,29	12,87	6,88	Jajnik / Ovary
C80	2244	5,52	11,29	4,58	Umiejscowienie pierwotne nieznanie / Unknown primary site
C25	2210	5,44	11,12	4,94	Trzustka / Pancreas
C16	1761	4,33	8,86	3,83	Żołądek / Stomach
C53	1656	4,07	8,33	4,84	Szyjka macicy / Cervix uteri
C71	1334	3,28	6,71	3,66	Mózg / Brain
C20	1275	3,14	6,41	2,73	Odbytnica / Rectum
C54	1085	2,67	5,46	2,53	Trzon macicy / Corpus uteri
C64	998	2,46	5,02	2,24	Nerka / Kidney
C22	936	2,30	4,71	1,97	Wątroba / Liver
C23	852	2,10	4,29	1,86	Pęcherzyk żółciowy / Gallbladder
C67	678	1,67	3,41	1,35	Pęcherz moczowy / Urinary bladder
C92	611	1,50	3,07	1,60	Białaczka szpikowa / Myeloid leukemia
C90	600	1,48	3,02	1,31	Szpaczak mnogi / Multiple myeloma
C43	580	1,43	2,92	1,44	Czerniak skóry / Melanoma of skin
C76	562	1,38	2,83	1,26	Umiejscowienie niedokładnie określone / Other ill-defined sites
C91	559	1,38	2,81	1,26	Białaczka limfatyczna / Lymphoid leukemia
C26	481	1,18	2,42	0,92	Inne niedokładnie określone narządy trawienne / Other and unspecified parts of digestive system
C24	402	0,99	2,02	0,80	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / Other and unspecified parts of bile ducts
C85	374	0,92	1,88	0,81	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych / Other and unspecified non-Hodgkin lymphomas
C57	311	0,77	1,56	0,68	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe / Other and unspecified female genital organs
C83	273	0,67	1,37	0,68	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / Non-Hodgkin diffuse lymphomas
C51	270	0,66	1,36	0,54	Srom / Vulva
C15	269	0,66	1,35	0,64	Przełyk / Oesophagus
C55	232	0,57	1,17	0,52	Nieokreślona część macicy / Uterus, NOS
C19	173	0,43	0,87	0,41	Zgięcie esiczo-odbytnicze / Rectosigmoid junction
C49	169	0,42	0,85	0,50	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie / Connective, subcutaneous and other soft tissues
C73	149	0,37	0,75	0,29	Tarczycza / Thyroid gland
C32	147	0,36	0,74	0,39	Krtani / Larynx
C21	126	0,31	0,63	0,25	Odbyt / Anus
C38	125	0,31	0,63	0,29	Serce, śródpiersie i opłucna / Heart, mediastinum and pleura
C48	107	0,26	0,54	0,28	Inne nowotwory złośliwe skóry / Other skin cancers

Tabela 7.4. Umieralność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u mężczyzn w Polsce w 2011 roku
Table 7.4. Cancer mortality by main cancer groups, males, Poland 2011

Umiejscowienie	Liczby bezwzględne Absolute number	Wskaźnik surowy Crude rate	Wskaźnik standaryzowany Standardized rate	% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M.Kl.Ch.-10 ICD-10	Site
Per 100000							
Nowotwory złośliwe ogółem	51554	276,43	173,48	100	–	C00-C97, D00-D09	All cancers
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	51472	275,99	173,21	–	–	C00-C97, D00-D09 bez C44	All cancers but skin
Warga, jama ustna i gardło	1728	9,27	6,09	3,4	–	C00-C14	Lip, oral cavity and pharynx
Narządy trawienne	14753	79,10	49,11	28,6	100,0	C15-C26	Digestive organs
W tym: Jelito grube	5876	31,51	19,17	11,4	39,8	C18-C21	Colorectal cancers
Układ oddechowy i klatka piersiowa	17611	94,43	59,74	34,2	100,0	C30-C39	Respiratory and intrathoracic organs
W tym: Narządy oddechowe	17377	93,17	58,98	33,7	98,7	C30-C34	Respiratory organs
Klatka piersiowa	234	1,25	0,77	0,5	1,3	C37-C39	Intrathoracic organs
Kości i chrząstki stawowe	181	0,97	0,71	0,4	–	C40-C41	Bone and articular cartilage
Czerniak i inne nowotwory złośliwe skóry	761	4,08	2,60	1,5	–	C43-C44	Melanoma and other skin cancers
W tym: Czerniak	679	3,64	2,33	1,3	–	C43	Melanoma
Międzybłonek i tkanki miękkie	458	2,46	1,78	0,9	–	C45-C49	Mesothelial and soft tissue
Męskie narządów płciowych	4303	23,07	13,34	8,3	100,0	C60-C63	Male genital organs
W tym: Gruczoł krokowy	4085	21,90	12,51	7,9	94,9	C61	Prostate
Układ moczowy	4207	22,56	13,73	8,2	–	C64-C68	Urinary tract
Oko, mózg i inne części centralnego systemu nerwowego	1506	8,08	5,68	2,9	–	C69-C72	Eye, brain and other parts of central nervous system
Tarczycza i inne gruczoły wydzielania wewnętrznego	138	0,74	0,55	0,3	–	C73-C75	Thyroid and other endocrine glands
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	2779	14,90	9,28	5,4	–	C76-C80	Ill-defined, secondary and unspecified sites
Tkanka limfatyczna, krwiotwórcza i tkanki pokrewne	3051	16,36	10,62	5,9	100,0	C81-C96	Stated or presumed to be primary, of lymphoid, haematopoietic and related tissue
W tym: Choroba Hodgkina	104	0,56	0,39	0,2	3,4	C81	Hodgkin lymphoma
Chłoniaki nieziarnicze	842	4,51	2,93	1,6	27,6	C82-C85, C96	Non-Hodgkin lymphomas
Białaczki	1536	8,24	5,44	3,0	50,3	C91-C95	Leukemias

Tabela 7.5. Umieralność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u kobiet w Polsce w 2011
Table 7.5. Cancer mortality by main cancer groups, females, Poland 2011

Umiejscowienie	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M.KI.Ch.-10 ICD-10	Site
Per 100000							
Nowotwory złośliwe ogółem	40644	204,5	97,6	100	–	C00-C97, D00-D09	All cancers
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	40546	204,0	97,4	–	–	C00-C97, D00-D09 bez C44	All cancers but skin
Warga, jama ustna i gardło	511	2,6	1,3	1,3	–	C00–C14	Lip, oral cavity and pharynx
Narządy trawienne	11784	59,3	25,3	29,0	100,0	C15–C26	Digestive organs
W tym: Jelito grube	4787	24,1	10,2	11,8	40,6	C18–C21	Colorectal cancers
Układ oddechowy i klatka piersiowa	6610	33,3	17,1	16,3	100,0	C30–C39	Respiratory and intrathoracic organs
W tym: Narządy oddechowe	6453	32,5	16,7	15,9	97,6	C30–C34	Respiratory organs
Klatka piersiowa	157	0,8	0,4	0,4	2,4	C37–C39	Intrathoracic organs
Kości i chrząstki stawowe	148	0,7	0,4	0,4	–	C40–C41	Bone and articular cartilage
Czerniak i inne nowotwory złośliwe skóry	678	3,4	1,6	1,7	100,0	C43–C44	Melanoma and other skin cancers
W tym: Czerniak	580	2,9	1,4	1,4	85,5	C43	Melanoma
Międzybłonek i tkanki miękkie	354	1,8	1,0	0,9	–	C45–C49	Mesothelial and soft tissue
Pierś	5437	27,4	14,2	13,4	–	C50	Breast
Żeńskie narządy płciowe	6156	31,0	16,1	15,1	100,0	C51–C58	Female genital organs
W tym: Macica	2741	13,8	7,4	6,7	44,5	C53–C54	Uterus
Układ moczowy	1732	8,7	3,7	4,3	–	C64–C68	Urinary tract
Oko, mózg i inne części centralnego systemu nerwowego	1446	7,3	3,9	3,6	–	C69–C72	Eye, brain and other parts of central nervous system
Tarczycy i inne gruczoły wydzielania wewnętrznego	206	1,0	0,5	0,5	–	C73–C75	Thyroid and other endocrine glands
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	2827	14,2	5,9	7,0	–	C76–C80	Ill-defined, secondary and unspecified sites
Tkanka limfatyczna, krwiotwórcza i tkanki pokrewne	2734	13,8	6,5	6,7	100,0	C81–C96	Stated or presumed to be primary, of lymphoid, haematopoietic and related tissue
W tym: Choroba Hodgkina	73	0,4	0,3	0,2	2,7	C81	Hodgkin lymphoma
Chłoniaki nieziarnicze	794	4,0	1,9	2,0	29,0	C82–C85, C96	Non-Hodgkin lymphoma
Białaczki	1255	6,3	3,1	3,1	45,9	C91–C95	Leukemias

Tabela 7.6. Zgony na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2011. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 7.6.** Deaths from cancers by site, males, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00-D09	Ogółem	51554	276,4	173,5	100,0	–
C00	Warga	81	0,4	0,3	0,2	44
C01	Nasada języka	110	0,6	0,4	0,2	37
C02	Inne i nieokreślone części języka	210	1,1	0,8	0,4	28
C03	Dziąsło	18	0,1	0,1	0,0	70
C04	Dno jamy ustnej	226	1,2	0,8	0,4	24
C05	Podniebienie	32	0,2	0,1	0,1	63
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	74	0,4	0,3	0,1	47
C07	Ślinianka przyuszna	74	0,4	0,3	0,1	46
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	41	0,2	0,1	0,1	59
C09	Migdałek	189	1,0	0,7	0,4	29
C10	Część ustna gardła	132	0,7	0,5	0,3	33
C11	Część nosowa gardła	101	0,5	0,4	0,2	39
C12	Zachyłek gruszkowaty	26	0,1	0,1	0,1	65
C13	Część krtaniowa gardła	158	0,8	0,6	0,3	31
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	256	1,4	0,9	0,5	23
C15	Przełyk	1156	6,2	4,0	2,2	12
C16	Żołądek	3478	18,6	11,6	6,7	4
C17	Jelito cienkie	93	0,5	0,3	0,2	41
C18	Jelito grube	3675	19,7	11,9	7,1	3
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	216	1,2	0,7	0,4	26
C20	Odbytnica	1842	9,9	6,1	3,6	8
C21	Odbyt i kanał odbytu	143	0,8	0,5	0,3	32
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	1005	5,4	3,4	1,9	13
C23	Pęcherzyk żółciowy	211	1,1	0,7	0,4	27
C24	Inne i nieokreślone części dróg żółciowych	292	1,6	1,0	0,6	21
C25	Trzustka	2238	12,0	7,6	4,3	6
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	404	2,2	1,3	0,8	19
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	23	0,1	0,1	0,0	69
C31	Zatoki przynosowe	68	0,4	0,3	0,1	50
C32	Krtąń	1298	7,0	4,5	2,5	11
C33	Tchawica	27	0,1	0,1	0,1	64
C34	Oskrzela i płuco	15961	85,6	54,1	31,0	1
C37	Grasica	7	0,0	0,0	0,0	78
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	174	0,9	0,6	0,3	30
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	53	0,3	0,2	0,1	56
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	70	0,4	0,3	0,1	48
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	111	0,6	0,4	0,2	36
C43	Czerniak skóry	679	3,6	2,3	1,3	15
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	82	0,4	0,3	0,2	43
C45	Międzybłoniak	131	0,7	0,5	0,3	34
C46	Mięsak Kaposiego	9	0,0	0,0	0,0	75
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	7	0,0	0,1	0,0	77
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	94	0,5	0,4	0,2	40
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	217	1,2	0,9	0,4	25
C50	Sutek	60	0,3	0,2	0,1	53
C60	Prącie	90	0,5	0,3	0,2	42
C61	Gruczoł krokowy	4085	21,9	12,5	7,9	2
C62	Jądro	121	0,6	0,5	0,2	35

Tabela 7.6. (cd.) Zgony na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2011. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 7.6. (cont.)** Deaths from cancers by site, males, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C63	Inne i nieokreślone męskie narządy płciowe	7	0,0	0,0	0,0	79
C64	Nerka za wyjątkiem miedniczki nerkowej	1546	8,3	5,2	3,0	9
C65	Miedniczka nerkowa	43	0,2	0,2	0,1	58
C66	Moczowód	25	0,1	0,1	0,0	66
C67	Pęcherz moczowy	2559	13,7	8,2	5,0	5
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	34	0,2	0,1	0,1	62
C69	Oko	40	0,2	0,1	0,1	60
C70	Opony	15	0,1	0,1	0,0	74
C71	Mózg	1400	7,5	5,3	2,7	10
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	51	0,3	0,2	0,1	57
C73	Tarczycza	66	0,4	0,2	0,1	52
C74	Nadnercza	55	0,3	0,3	0,1	55
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	17	0,1	0,1	0,0	71
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	516	2,8	1,8	1,0	18
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	9	0,0	0,0	0,0	76
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	5	0,0	0,0	0,0	80
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	16	0,1	0,1	0,0	73
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	2233	12,0	7,4	4,3	7
C81	Choroba Hodgkina	104	0,6	0,4	0,2	38
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	59	0,3	0,2	0,1	54
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	269	1,4	1,0	0,5	22
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	78	0,4	0,3	0,2	45
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	368	2,0	1,2	0,7	20
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	23	0,1	0,1	0,0	68
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	546	2,9	1,8	1,1	17
C91	Białaczka limfatyczna	742	4,0	2,6	1,4	14
C92	Białaczka szpikowa	666	3,6	2,4	1,3	16
C93	Białaczka monocytowa	35	0,2	0,1	0,1	61
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	23	0,1	0,1	0,0	67
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	70	0,4	0,2	0,1	49
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	68	0,4	0,2	0,1	51
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	16	0,1	0,1	0,0	72
D00	Rak <i>in situ</i> jamy ustnej, przełyku i żołądka	0	0,0	0,0	0,0	83
D01	Raki <i>in situ</i> innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	0	0,0	0,0	0,0	83
D02	Rak <i>in situ</i> ucha środkowego i układu oddechowego	1	0,0	0,0	0,0	81
D03	Czerniak <i>in situ</i>	0	0,0	0,0	0,0	83
D04	Rak <i>in situ</i> skóry	0	0,0	0,0	0,0	83
D05	Rak <i>in situ</i> sutka	0	0,0	0,0	0,0	83
D07	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych narządów płciowych	1	0,0	0,0	0,0	82
D09	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych umiejscowień	0	0,0	0,0	0,0	83

Tabela 7.7. Zgony na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u kobiet, Polska 2011. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 7.7.** Deaths from cancers by site, females, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00-D09	Ogółem	40644	204,5	97,6	100,0	
C00	Warga	23	0,1	0,0	0,1	65
C01	Nasada języka	38	0,2	0,1	0,1	53
C02	Inne i nieokreślone części języka	66	0,3	0,2	0,2	41
C03	Dziąsło	12	0,1	0,0	0,0	73
C04	Dno jamy ustnej	51	0,3	0,2	0,1	44
C05	Podniebienie	21	0,1	0,1	0,1	67
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	45	0,2	0,1	0,1	48
C07	Ślinianka przyuszna	51	0,3	0,1	0,1	45
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	26	0,1	0,1	0,1	63
C09	Migdałek	38	0,2	0,1	0,1	54
C10	Część ustna gardła	32	0,2	0,1	0,1	58
C11	Część nosowa gardła	36	0,2	0,1	0,1	55
C12	Zachyłek gruszkowaty	3	0,0	0,0	0,0	81
C13	Część krtaniowa gardła	26	0,1	0,1	0,1	62
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	43	0,2	0,1	0,1	50
C15	Przełyk	269	1,4	0,6	0,7	27
C16	Żołądek	1761	8,9	3,8	4,3	7
C17	Jelito cienkie	86	0,4	0,2	0,2	38
C18	Jelito grube	3213	16,2	6,8	7,9	3
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	173	0,9	0,4	0,4	29
C20	Odbytnica	1275	6,4	2,7	3,1	10
C21	Odbyt i kanał odbytu	126	0,6	0,3	0,3	33
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	936	4,7	2,0	2,3	13
C23	Pęcherzyk żółciowy	852	4,3	1,9	2,1	14
C24	Inne i nieokreślone części dróg żółciowych	402	2,0	0,8	1,0	22
C25	Trzustka	2210	11,1	4,9	5,4	6
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	481	2,4	0,9	1,2	21
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	13	0,1	0,0	0,0	71
C31	Zatoki przynosowe	30	0,2	0,1	0,1	59
C32	Krtani	147	0,7	0,4	0,4	32
C33	Tchawica	8	0,0	0,0	0,0	77
C34	Oskrzel i płuco	6255	31,5	16,2	15,4	1
C37	Grasica	2	0,0	0,0	0,0	83
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	125	0,6	0,3	0,3	34
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	30	0,2	0,1	0,1	60
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	50	0,3	0,2	0,1	47
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	98	0,5	0,3	0,2	36
C43	Czerniak skóry	580	2,9	1,4	1,4	18
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	98	0,5	0,1	0,2	37
C45	Międzybłoniak	64	0,3	0,2	0,2	42
C46	Mięsak Kaposiego	7	0,0	0,0	0,0	80
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	7	0,0	0,0	0,0	79
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	107	0,5	0,3	0,3	35
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	169	0,9	0,5	0,4	30
C50	Sutek	5437	27,4	14,2	13,4	2
C51	Srom	270	1,4	0,5	0,7	26
C52	Pochwa	44	0,2	0,1	0,1	49
C53	Szyjka macicy	1656	8,3	4,8	4,1	8

Tabela 7.7. (cd.) Zgony na nowotwory złośliwe według umiejscowienia u kobiet, Polska 2011. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 7.7. (cont.)** Deaths from cancers by site, females, Poland 2011. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Współczynnik surowy Crude rate	Współczynnik standaryzowany Standardized rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C54	Trzon macicy	1085	5,5	2,5	2,7	11
C55	Nieokreślone części macicy	232	1,2	0,5	0,6	28
C56	Jajnik	2558	12,9	6,9	6,3	4
C57	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe	311	1,6	0,7	0,8	24
C58	Łożysko	0	0,0	0,0	0,0	84
C64	Nerka z wyjątkiem miedniczki nerkowej	998	5,0	2,2	2,5	12
C65	Miedniczka nerkowa	21	0,1	0,0	0,1	68
C66	Moczowód	12	0,1	0,0	0,0	75
C67	Pęcherz moczowy	678	3,4	1,3	1,7	15
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	23	0,1	0,0	0,1	64
C69	Oko	51	0,3	0,1	0,1	46
C70	Opony	27	0,1	0,0	0,1	61
C71	Mózg	1334	6,7	3,7	3,3	9
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	34	0,2	0,1	0,1	56
C73	Tarczycza	149	0,7	0,3	0,4	31
C74	Nadnercza	42	0,2	0,1	0,1	51
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	15	0,1	0,0	0,0	70
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	562	2,8	1,3	1,4	19
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	3	0,0	0,0	0,0	82
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	8	0,0	0,0	0,0	78
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	10	0,1	0,0	0,0	76
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	2244	11,3	4,6	5,5	5
C81	Choroba Hodgkina	73	0,4	0,3	0,2	39
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	73	0,4	0,2	0,2	40
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	273	1,4	0,7	0,7	25
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	33	0,2	0,1	0,1	57
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	374	1,9	0,8	0,9	23
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	12	0,1	0,0	0,0	72
C90	Szpicażak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	600	3,0	1,3	1,5	17
C91	Białaczka limfatyczna	559	2,8	1,3	1,4	20
C92	Białaczka szpikowa	611	3,1	1,6	1,5	16
C93	Białaczka monocytowa	19	0,1	0,0	0,0	69
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	12	0,1	0,0	0,0	74
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	54	0,3	0,1	0,1	43
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	41	0,2	0,1	0,1	52
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	21	0,1	0,1	0,1	66
D00	Rak <i>in situ</i> jamy ustnej, przełyku i żołądka	0	0,0	0,0	0,0	84
D01	Raki <i>in situ</i> innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	0	0,0	0,0	0,0	84
D02	Rak <i>in situ</i> ucha środkowego i układu oddechowego	0	0,0	0,0	0,0	84
D03	Czerniak <i>in situ</i>	0	0,0	0,0	0,0	84
D04	Rak <i>in situ</i> skóry	0	0,0	0,0	0,0	84
D05	Rak <i>in situ</i> sutka	0	0,0	0,0	0,0	84
D06	Rak <i>in situ</i> błony śluzowej szyjki macicy	0	0,0	0,0	0,0	84
D07	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych narządów płciowych	0	0,0	0,0	0,0	84
D09	Rak <i>in situ</i> innych i nieokreślonych umiejscowień	0	0,0	0,0	0,0	84

Tabela 7.8. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Table 7.8.** Cancer deaths by site and five-year age groups in male population in Poland 2011

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	51554	46	30	27	46	84	123	190	276	557	1254	3239	6176	8011	6504	7794	7837	5954	3406
C00	81	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	4	13	4	8	7	15	15	12
C01	110	0	0	0	0	0	0	0	2	2	6	14	31	29	8	11	5	0	2
C02	210	0	0	0	0	0	1	2	3	7	13	34	40	38	31	15	14	7	5
C03	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	1	1	5	3	0	1	1
C04	226	0	0	0	0	0	0	0	2	10	16	32	55	50	24	15	12	7	3
C05	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	4	10	4	2	2	1	0
C06	74	0	0	0	0	0	0	0	1	2	8	7	24	10	4	7	5	3	3
C07	74	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	7	10	14	4	14	8	2	10
C08	41	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	6	6	4	6	5	5	2
C09	189	0	0	0	0	0	0	0	1	4	10	29	42	52	18	13	10	5	5
C10	132	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	20	29	32	14	17	7	5	1
C11	101	0	0	0	0	2	1	0	1	4	4	9	11	25	8	18	11	5	2
C12	26	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	3	8	7	2	0	1	0	0
C13	158	0	0	0	0	0	0	0	1	2	8	28	35	35	15	17	13	2	2
C14	256	0	0	0	0	0	0	0	1	2	13	36	72	52	32	18	15	10	5
C15	1156	0	0	0	0	0	0	1	5	15	40	120	238	230	148	134	110	72	43
C16	3478	0	0	0	0	1	0	12	22	55	102	232	396	488	428	532	563	413	234
C17	93	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	4	5	20	9	13	14	13	7
C18	3675	0	0	0	0	0	2	13	25	30	58	145	277	443	443	616	661	606	356
C19	216	0	0	0	0	0	0	1	2	3	6	11	18	24	27	34	41	35	14
C20	1842	0	0	0	0	0	3	0	6	12	34	102	176	271	241	323	332	223	119
C21	143	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	10	17	23	15	24	24	13	10
C22	1005	4	0	0	1	2	2	5	5	8	36	61	120	156	124	134	164	102	81
C23	211	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	9	23	35	19	38	41	29	15
C24	292	0	0	0	0	0	0	3	1	1	4	19	30	44	35	44	60	29	22
C25	2238	0	0	0	0	1	3	6	15	32	73	177	322	399	297	305	298	210	100
C26	404	0	1	0	0	0	1	1	4	1	9	29	35	48	53	57	50	68	47
C30	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	6	1	3	3	2	3
C31	68	0	0	0	0	0	0	0	0	3	8	3	9	16	12	9	3	4	1
C32	1298	0	0	0	0	0	0	1	1	7	43	140	246	271	185	155	132	81	36
C33	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	3	2	5	3	6	2	0
C34	15961	1	0	0	0	1	1	6	25	114	330	1026	2236	2965	2297	2618	2351	1447	543
C37	7	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	2	1	0	1	0	0
C38	174	0	1	0	0	2	1	1	3	2	2	13	21	35	14	19	37	19	4
C39	53	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	4	9	9	3	8	8	7	2
C40	70	0	0	0	8	1	7	3	2	1	3	3	9	3	7	9	4	6	4
C41	111	0	0	2	1	0	1	1	3	6	5	7	9	22	16	13	10	9	6
C43	679	0	0	0	0	0	3	12	21	26	38	41	81	90	67	84	91	77	48
C44	82	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	14	3	9	9	12	11	21
C45	131	0	0	0	0	0	0	1	0	2	5	12	12	30	21	17	20	7	4
C46	9	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	1	1	2
C47	7	3	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C48	94	1	0	1	0	3	1	2	0	1	5	10	8	19	12	7	14	4	6
C49	217	5	0	1	11	6	5	7	7	3	12	22	29	27	17	16	20	16	13
C50	60	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	2	8	7	8	10	7	9	4
C60	90	0	0	0	0	0	0	1	0	1	5	9	11	16	9	10	9	11	8

Tabela 7.8. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Table 7.8. (cont.)** Cancer deaths by site and five-year age groups in male population in Poland 2011

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C61	4085	0	0	0	0	0	0	1	0	4	9	65	171	371	392	628	885	883	676
C62	121	0	0	0	0	9	22	21	10	10	10	11	8	3	0	3	3	8	3
C63	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3	0	1	2
C64	1546	0	0	0	1	0	3	4	4	19	40	128	188	258	191	234	213	166	97
C65	43	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4	4	6	8	8	5	4	2
C66	25	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	2	3	1	5	5	2
C67	2559	1	0	0	0	0	0	0	4	12	25	77	227	291	310	401	460	451	300
C68	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	4	3	4	8	3	2
C69	40	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	2	8	5	5	7	4	4
C70	15	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	2	1	2	1	3	3
C71	1400	14	17	7	11	13	22	29	37	52	74	126	208	192	150	178	132	104	34
C72	51	0	1	0	0	0	0	4	3	0	1	8	6	3	5	6	10	1	3
C73	66	0	0	0	0	1	0	0	0	2	4	4	7	9	7	7	14	6	5
C74	55	8	1	0	0	0	0	0	0	1	5	3	5	5	7	7	10	1	2
C75	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	1	4	1	5	1	0
C76	516	0	0	0	0	0	2	3	3	6	16	40	57	76	70	88	57	67	31
C77	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	4	0	1	1	0	0
C78	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1
C79	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	2	1	4	1	1	3
C80	2233	0	0	0	0	4	4	5	7	18	42	112	235	312	292	352	344	294	212
C81	104	0	0	0	0	1	8	15	4	4	5	9	10	6	14	10	8	7	3
C82	59	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	3	13	9	10	8	6	4	2
C83	269	1	2	0	2	6	5	1	10	9	9	23	40	38	26	34	31	24	8
C84	78	0	0	0	0	0	1	0	1	2	5	6	13	13	9	14	5	7	2
C85	368	0	0	0	0	4	4	9	3	8	8	27	30	42	43	64	62	45	19
C88	23	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	2	4	3	6	2	2
C90	546	0	0	0	0	0	0	1	4	3	13	41	60	82	59	82	93	75	33
C91	742	3	5	7	7	12	4	4	3	9	20	25	58	98	82	102	116	99	88
C92	666	1	1	7	3	10	9	8	15	14	23	43	56	79	83	104	107	63	40
C93	35	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	6	4	7	4	7	3
C94	23	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	3	3	0	4	3	3	1	4
C95	70	0	0	0	0	0	3	1	3	1	2	3	0	9	8	6	14	11	9
C96	68	1	0	0	0	1	2	1	1	3	1	6	11	6	3	12	8	8	4
C97	16	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	2	1	4	3	1	1
D00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D02	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 7.9. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Table 7.9.** Cancer deaths by site and five-year age groups in female population in Poland 2011

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	40644	26	14	22	35	41	90	186	326	562	1134	2605	4374	5229	4219	5413	6014	5630	4724
C00	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	0	4	12
C01	38	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	4	7	2	7	3	2	3	7
C02	66	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	7	8	11	10	13	4	9
C03	12	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	3	1	2	1	1	1
C04	51	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	8	6	10	11	3	2	4	3
C05	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	5	4	3	3	1
C06	45	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	4	6	6	3	6	6	6	5
C07	51	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2	2	7	5	0	4	12	6	11
C08	26	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	2	3	3	2	3	2	7
C09	38	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	8	7	3	4	2	7	3
C10	32	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	6	3	4	6	3	2	2	2
C11	36	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	5	7	6	5	2	3	4
C12	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
C13	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	4	10	4	2	0	1	0
C14	43	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	10	7	3	3	3	6	5
C15	269	0	0	0	0	0	0	1	3	1	8	10	40	25	36	40	37	40	28
C16	1761	0	0	0	0	1	4	6	18	24	41	81	145	168	149	238	298	313	275
C17	86	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6	7	12	7	15	11	14	12
C18	3213	0	0	0	0	2	2	6	17	26	67	136	237	318	286	430	547	589	550
C19	173	0	0	0	0	0	1	0	0	0	6	12	14	18	24	26	25	24	23
C20	1275	0	0	0	0	0	1	4	7	12	19	60	84	125	133	179	239	240	172
C21	126	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	7	10	5	11	19	20	25	25
C22	936	1	0	0	1	2	3	2	5	1	11	28	78	106	82	127	176	176	137
C23	852	0	0	0	0	0	0	0	1	9	7	34	57	113	95	126	149	128	133
C24	402	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	17	20	33	33	53	84	87	65
C25	2210	0	0	0	0	0	0	3	5	6	38	98	202	275	247	359	344	366	267
C26	481	0	0	0	0	0	0	1	2	2	7	10	38	37	35	59	80	101	109
C30	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	2	3	4
C31	30	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	3	4	3	3	7	3	3
C32	147	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	12	28	23	23	23	14	10	11
C33	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	1	2	1	0	0
C34	6255	0	0	0	0	0	1	4	15	42	132	503	1017	1150	822	870	775	557	367
C37	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
C38	125	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	8	10	16	13	18	20	15	18
C39	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	7	2	4	4	2	4	5
C40	50	0	0	3	3	1	3	0	0	2	1	0	6	5	4	10	6	3	3
C41	98	0	0	2	3	0	4	1	2	2	4	3	9	6	5	13	13	19	12
C43	580	0	0	0	1	0	4	9	10	16	27	59	51	55	41	70	72	65	100
C44	98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	2	2	7	15	21	46
C45	64	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	5	8	11	6	9	11	4	3
C46	7	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	1
C47	7	0	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0
C48	107	0	1	0	1	0	1	0	2	0	4	6	14	9	14	16	24	8	7
C49	169	3	0	0	4	6	4	1	2	9	2	14	15	22	15	12	13	17	30
C50	5437	0	0	0	0	1	6	38	71	170	271	489	670	785	529	612	632	593	570
C51	270	0	0	0	0	0	1	1	1	2	4	12	8	18	24	40	59	52	48
C52	44	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	1	5	6	1	5	5	10	7
C53	1656	0	0	0	0	1	2	22	46	70	126	216	271	229	153	156	167	110	87

Tabela 7.9. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2011 roku**Table 7.9. (cont.)** Cancer deaths by site and five-year age groups in female population in Poland 2011

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C54	1085	0	0	0	0	0	0	0	1	8	15	53	103	155	141	170	186	146	107
C55	232	0	0	0	0	0	0	0	0	1	8	12	20	27	24	36	35	39	30
C56	2558	0	0	0	1	2	7	11	27	54	118	260	364	373	316	307	329	240	149
C57	311	0	0	0	0	0	1	0	2	3	8	20	32	37	17	43	57	48	43
C58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C64	998	1	1	0	0	0	0	0	3	10	16	47	73	124	107	160	170	161	125
C65	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	6	4	4	3
C66	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	4	2	2
C67	678	0	0	0	0	0	1	0	3	3	4	18	47	72	55	91	120	131	133
C68	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	3	3	3	8	2
C69	51	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	3	7	1	2	8	11	15
C70	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	2	4	10	6
C71	1334	10	7	6	6	9	11	31	24	29	41	77	144	169	145	177	191	172	85
C72	34	0	0	1	0	1	0	1	1	0	1	3	4	3	3	4	7	4	1
C73	149	0	0	0	0	1	0	1	0	2	0	5	9	13	11	19	28	28	32
C74	42	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	2	5	5	6	3	4	8	3
C75	15	0	1	0	0	0	0	2	0	0	1	1	1	2	1	2	2	2	0
C76	562	0	0	0	0	0	0	4	6	3	9	33	54	72	59	58	89	90	85
C77	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
C78	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1	1	1	1
C79	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	1	2	0	0	1
C80	2244	0	0	0	1	0	2	1	10	8	25	93	172	217	186	317	378	445	389
C81	73	0	0	0	2	4	5	10	6	3	4	4	5	8	4	4	5	7	2
C82	73	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	5	8	8	5	20	8	11	5
C83	273	0	0	1	0	1	3	5	3	5	5	14	27	35	27	47	41	32	27
C84	33	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3	3	2	3	5	6	5	3	1
C85	374	0	0	0	0	2	1	2	6	2	5	16	20	47	34	51	74	70	44
C88	12	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	2	1	2	2	1	1
C90	600	0	0	0	0	0	0	0	0	3	9	19	57	64	63	104	129	98	54
C91	559	5	1	2	4	3	2	2	3	7	8	12	35	46	49	79	92	95	114
C92	611	4	0	5	5	2	12	8	10	12	25	25	49	56	71	72	112	92	51
C93	19	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	1	0	4	2	2	4
C94	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	3	3	1
C95	54	1	0	2	1	0	0	1	1	0	1	2	1	3	1	8	10	8	14
C96	41	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	1	4	7	9	7	5	4
C97	21	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	1	2	3	5	2	3	1
D00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D06	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 7.10. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i województw w Polsce w 2011 roku
Table 7.10. Cancer deaths by site and voivodeships, males, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio- pomorskie
C00-D09	51554	4139	2881	2829	1385	3695	4213	7153	1326	2288	1581	3071	6485	1775	1845	4545	2343
C00	81	6	8	4	1	5	3	11	4	3	4	6	9	3	4	6	4
C01	110	12	6	8	2	6	7	16	1	2	1	9	15	3	0	13	9
C02	210	10	12	7	4	24	22	32	9	16	5	12	31	3	5	13	5
C03	18	1	1	0	1	2	0	3	3	0	2	0	2	1	1	1	0
C04	226	17	13	7	8	18	22	27	17	7	3	19	30	9	4	16	9
C05	32	5	2	1	0	2	2	4	3	1	2	1	4	0	3	2	0
C06	74	7	5	2	0	6	5	5	5	3	5	2	14	0	4	8	3
C07	74	6	3	2	0	5	5	14	1	2	4	10	7	0	2	6	7
C08	41	5	2	2	1	3	2	2	1	1	4	2	6	3	0	5	2
C09	189	29	9	5	4	12	12	20	4	8	3	14	26	3	6	21	13
C10	132	20	5	12	5	4	15	24	5	5	0	4	14	7	7	4	1
C11	101	11	3	4	1	14	6	12	1	9	1	3	17	3	1	12	3
C12	26	2	0	1	1	1	1	5	1	0	8	4	0	0	0	2	0
C13	158	7	8	13	7	5	6	22	6	11	2	3	27	7	11	16	7
C14	256	11	10	11	5	17	21	23	8	27	7	18	46	5	9	28	10
C15	1156	102	58	48	20	79	96	144	41	44	30	66	190	41	38	120	39
C16	3478	275	187	159	84	238	327	420	89	175	113	196	502	123	133	315	142
C17	93	8	1	4	3	7	7	16	3	5	2	0	15	2	3	13	4
C18	3675	291	197	169	107	263	293	522	117	119	111	208	475	132	126	375	170
C19	216	8	6	18	4	12	16	39	6	9	1	22	35	8	11	13	8
C20	1842	129	113	132	55	137	157	192	77	95	63	89	231	70	64	170	68
C21	143	14	6	9	6	12	8	14	0	5	7	11	26	6	5	9	5
C22	1005	88	43	48	24	75	70	124	27	38	35	65	134	20	64	111	39
C23	211	18	10	4	2	15	20	31	6	12	9	14	28	10	6	20	6
C24	292	19	13	12	5	22	28	46	6	15	20	11	37	9	9	26	14
C25	2238	173	127	88	59	162	193	316	62	116	63	148	273	83	76	209	90
C26	404	31	28	34	17	38	10	110	7	12	15	8	30	16	8	30	10
C30	23	3	1	1	0	0	3	5	0	3	1	1	1	2	0	1	1
C31	68	3	3	3	1	5	7	14	2	5	2	3	7	1	2	6	4
C32	1298	107	85	55	37	83	106	175	38	45	33	58	204	49	54	103	66
C33	27	5	2	2	1	2	3	5	1	0	0	0	4	0	1	1	0
C34	15961	1245	902	910	446	1109	1203	2442	369	612	475	999	1934	562	649	1364	740
C37	7	0	0	1	0	1	0	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0
C38	174	15	10	12	3	12	10	21	2	3	6	4	29	10	4	29	4
C39	53	10	2	6	2	7	3	4	2	2	1	0	3	2	3	2	4
C40	70	8	5	5	3	7	3	12	0	5	1	6	4	2	1	3	5
C41	111	12	1	1	0	7	10	9	7	6	4	1	14	2	12	17	8
C43	679	50	29	33	12	63	61	100	16	38	20	48	85	25	17	56	26
C44	82	13	4	1	1	4	7	1	5	3	0	4	26	1	1	5	6
C45	131	2	3	6	2	5	11	13	2	7	4	14	37	11	3	8	3
C46	9	0	0	0	0	2	0	1	0	1	0	2	2	0	0	0	1
C47	7	0	0	2	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0
C48	94	7	5	7	1	6	6	12	1	8	4	4	8	2	4	15	4
C49	217	9	8	15	5	15	17	51	3	5	11	9	16	6	7	27	13
C50	60	7	6	1	0	3	6	9	3	2	4	3	6	2	5	1	2

Tabela 7.10. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn według umiejscowienia i województw w Polsce w 2011 roku**Table 7.10. (cont.)** Cancer deaths by site and voivodeships, males, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio- pomorskie
C60	90	2	6	2	1	9	4	17	6	3	3	6	12	1	4	12	2
C61	4085	299	254	247	105	254	342	598	100	219	145	225	471	138	136	382	170
C62	121	9	8	5	4	10	13	18	3	4	3	9	16	3	0	13	3
C63	7	1	0	2	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0
C64	1546	124	73	89	38	93	139	211	52	78	42	92	200	48	61	144	62
C65	43	4	1	3	1	3	3	8	1	0	1	1	4	5	3	3	2
C66	25	4	4	0	1	0	2	3	0	1	1	0	3	0	2	3	1
C67	2559	203	122	141	80	199	244	338	71	127	90	134	306	87	89	213	115
C68	34	3	1	0	0	0	2	10	1	4	1	2	2	0	4	3	1
C69	40	3	1	1	0	1	6	3	3	1	0	4	11	0	1	4	1
C70	15	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	3	0	0	5	1
C71	1400	116	55	95	55	125	73	208	34	48	44	86	152	44	63	134	68
C72	51	1	3	3	0	7	3	11	1	2	0	3	7	2	3	3	2
C73	66	2	5	3	1	3	7	8	1	3	4	2	6	2	1	14	4
C74	55	4	2	2	0	2	5	6	4	4	3	3	6	3	2	5	4
C75	17	2	0	1	0	2	1	2	1	1	0	0	4	0	2	1	0
C76	516	5	175	25	6	86	12	11	0	129	2	1	53	3	2	4	2
C77	9	2	1	0	2	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0
C78	5	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
C79	16	0	1	1	1	1	0	0	0	2	0	0	0	10	0	0	0
C80	2233	329	47	140	64	165	273	174	16	25	41	229	260	94	2	144	230
C81	104	2	5	7	3	3	14	14	3	4	2	8	10	5	10	11	3
C82	59	4	3	3	2	2	3	10	0	2	2	4	9	0	5	10	0
C83	269	18	15	31	8	24	9	55	5	16	5	13	20	11	8	23	8
C84	78	5	6	5	0	2	4	15	1	2	1	9	12	2	4	6	4
C85	368	16	23	10	4	27	47	32	6	28	15	16	62	16	13	32	21
C88	23	1	2	2	0	1	1	3	1	0	0	4	3	0	1	2	2
C90	546	43	34	25	12	45	54	82	13	26	21	36	68	11	12	43	21
C91	742	70	40	68	24	58	65	106	17	32	31	33	62	24	29	57	26
C92	666	55	39	43	24	46	49	92	16	29	35	42	81	18	12	54	31
C93	35	3	1	0	1	1	3	12	3	2	0	4	2	2	0	1	0
C94	23	3	0	1	2	1	1	3	0	0	0	0	4	0	2	4	2
C95	70	1	3	0	3	4	14	7	3	3	2	1	18	0	3	6	2
C96	68	3	3	2	2	3	9	19	0	5	0	1	10	0	7	4	0
C97	16	0	4	6	1	2	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0
D00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D02	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 7.11. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i województw w Polsce w 2011 roku
Table 7.11. Cancer deaths by site and voivodeships, females, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio- pomorskie
C00-D09	40644	3439	2325	1955	1095	3113	3141	5776	994	1633	1240	2512	5162	1231	1466	3636	1926
C00	23	2	1	2	1	4	2	2	1	1	1	1	0	1	0	4	0
C01	38	6	0	2	1	2	1	5	1	0	1	1	7	1	0	6	4
C02	66	4	4	3	1	7	3	8	2	2	2	4	15	1	0	7	3
C03	12	1	0	1	0	1	0	5	0	0	0	0	1	2	0	0	1
C04	51	2	3	3	2	4	3	9	3	1	1	2	7	2	1	6	2
C05	21	4	1	1	0	2	1	1	1	0	0	2	1	1	0	4	2
C06	45	7	4	1	0	2	2	10	0	0	2	1	8	1	1	4	2
C07	51	6	4	5	4	2	4	10	0	1	2	4	1	0	2	3	3
C08	26	3	3	1	0	0	3	1	1	2	0	2	4	0	0	2	4
C09	38	2	3	2	1	4	2	7	0	1	0	3	4	1	4	2	2
C10	32	5	0	3	3	1	2	8	0	1	1	3	2	1	2	0	0
C11	36	1	1	0	0	4	1	11	1	0	0	3	7	0	1	5	1
C12	3	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
C13	26	1	1	2	0	2	4	6	0	0	0	0	5	1	4	0	0
C14	43	3	6	0	0	4	3	1	2	4	0	2	7	2	1	4	4
C15	269	19	21	7	6	28	25	27	4	12	5	19	36	5	11	25	19
C16	1761	158	93	69	46	119	141	223	50	78	65	109	260	60	76	153	61
C17	86	11	3	4	2	6	7	17	3	4	3	3	8	1	3	7	4
C18	3213	299	199	153	87	239	261	435	84	105	99	183	398	91	125	297	158
C19	173	7	1	10	4	11	8	35	4	7	5	8	32	10	13	13	5
C20	1275	101	61	69	42	111	93	151	45	67	33	62	171	62	42	119	46
C21	126	12	4	9	6	11	12	14	2	7	9	5	16	2	0	12	5
C22	936	95	42	43	22	76	62	128	22	29	21	61	108	20	70	99	38
C23	852	52	39	37	17	72	77	151	20	45	32	54	81	34	25	85	31
C24	402	21	14	19	11	19	25	70	13	20	18	20	51	18	16	46	21
C25	2210	168	120	113	52	162	188	309	45	122	67	130	302	68	73	194	97
C26	481	36	22	48	28	55	16	124	5	10	22	9	39	13	6	35	13
C30	13	1	1	1	0	2	0	3	0	1	0	1	0	0	1	2	0
C31	30	2	1	1	2	2	2	3	2	1	0	2	3	0	5	1	3
C32	147	19	8	2	6	13	10	15	4	2	5	6	28	3	4	10	12
C33	8	0	2	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	1	0	0	1
C34	6255	548	382	257	184	466	383	987	152	158	170	450	759	172	277	587	323
C37	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
C38	125	11	8	3	5	12	9	25	2	4	3	5	12	3	1	19	3
C39	30	3	2	2	1	3	3	6	2	0	0	1	3	0	2	0	2
C40	50	3	4	7	4	6	1	2	3	4	1	1	3	1	2	8	0
C41	98	7	4	2	1	12	5	12	3	1	3	6	10	4	10	13	5
C43	580	52	30	21	13	47	48	98	16	27	20	30	64	31	19	37	27
C44	98	10	2	1	0	4	7	3	5	5	0	4	38	1	0	1	17
C45	64	2	0	0	0	3	17	10	0	2	3	3	13	3	1	5	2
C46	7	1	0	0	0	0	1	1	0	2	0	0	1	0	0	1	0
C47	7	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	3	0
C48	107	2	8	4	3	6	8	22	1	6	4	7	11	3	7	9	6
C49	169	15	9	11	7	11	9	43	1	6	7	7	13	4	6	13	7
C50	5437	406	305	249	145	401	469	799	143	224	158	334	746	150	192	484	232
C51	270	20	16	13	3	24	14	37	6	17	4	13	48	8	12	18	17
C52	44	3	2	1	1	2	6	6	1	3	3	3	5	0	3	3	2
C53	1656	120	88	87	58	138	125	211	43	56	51	106	234	56	67	136	80
C54	1085	87	73	42	16	75	81	156	23	61	48	64	125	38	24	122	50

Tabela 7.11. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet według umiejscowienia i województw w Polsce w 2011 rok
Table 7.11. (cont.) Cancer deaths by site and voivodeships, females, Poland 2011

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio- pomorskie
C55	232	9	7	19	9	24	32	22	7	18	4	9	37	4	8	14	9
C56	2558	186	171	130	60	184	221	328	64	116	78	156	351	68	75	251	119
C57	311	13	5	8	7	17	11	99	6	10	12	11	36	4	30	28	14
C58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C64	998	69	37	47	35	65	74	149	41	37	53	55	112	33	49	99	43
C65	21	4	0	1	0	1	0	6	0	0	1	1	1	1	1	4	0
C66	12	1	1	0	0	0	2	1	0	2	0	2	0	0	1	0	2
C67	678	69	43	27	13	57	49	87	19	14	20	45	92	19	22	62	40
C68	23	2	1	3	0	2	3	5	1	1	0	0	3	0	0	1	1
C69	51	1	1	0	2	1	6	9	3	1	3	6	9	2	4	2	1
C70	27	1	0	1	0	0	5	7	0	0	0	3	2	2	3	3	0
C71	1334	123	67	90	32	117	74	206	41	52	58	58	140	42	60	117	57
C72	34	1	1	1	0	4	4	8	0	2	1	3	2	0	1	1	5
C73	149	18	8	14	2	13	15	17	1	9	6	1	20	4	3	15	3
C74	42	5	2	2	0	6	1	2	1	0	0	4	5	1	3	6	4
C75	15	1	1	0	1	2	0	4	0	0	1	0	1	0	1	3	0
C76	562	11	184	19	10	81	47	14	1	118	0	4	56	5	2	10	0
C77	3	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C78	8	0	1	3	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	0
C79	10	0	0	2	0	0	0	1	0	2	0	0	0	5	0	0	0
C80	2244	351	54	107	60	183	223	211	28	17	41	248	287	68	2	175	189
C81	73	5	6	5	3	6	7	3	1	5	1	6	6	1	6	10	2
C82	73	5	3	1	3	5	4	10	2	2	0	12	13	2	3	2	6
C83	273	32	21	40	8	15	12	60	7	10	4	14	18	6	5	16	5
C84	33	9	1	3	1	2	1	6	2	0	1	2	2	0	0	0	3
C85	374	25	34	11	8	9	44	38	4	21	18	20	59	12	13	41	17
C88	12	0	0	1	1	1	1	2	0	0	2	1	0	1	0	2	0
C90	600	40	24	44	22	49	44	88	9	29	23	40	61	24	19	54	30
C91	559	50	21	28	17	35	46	72	19	34	13	39	69	18	19	53	26
C92	611	56	33	26	11	47	53	91	16	28	30	29	72	24	17	48	30
C93	19	0	0	0	1	0	1	5	0	1	0	3	3	2	0	3	0
C94	12	1	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	1	1	3	2	0
C95	54	3	3	1	3	1	7	2	1	1	1	4	11	1	3	7	5
C96	41	4	0	3	0	1	4	12	2	3	0	1	2	2	4	3	0
C97	21	2	0	6	1	10	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
D00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D06	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 7.12. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe ogółem (ICD-10 C00–D09) w Polsce w 2011 roku**Table 7.12.** Rank-list of voivodeships by standardized mortality rates from cancer of all sites (ICD-10 C00–D09), Poland 2011

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Lubuskie	190,5	1	Kujawsko-pomorskie	109,6
2	Wielkopolskie	185,0	2	Pomorskie	109,5
3	Kujawsko-pomorskie	184,1	3	Zachodniopomorskie	105,8
4	Pomorskie	181,9	4	Lubuskie	105,1
5	Warmińsko-mazurskie	181,5	5	Wielkopolskie	104,8
6	Dolnośląskie	181,4	6	Łódzkie	103,7
7	Zachodniopomorskie	180,0	7	Dolnośląskie	102,3
8	Łódzkie	179,5	8	Warmińsko-mazurskie	101,7
9	Śląskie	174,1	9	Śląskie	101,7
10	Mazowieckie	169,7	10	Mazowieckie	95,3
11	Świętokrzyskie	166,2	11	Podlaskie	91,7
12	Małopolskie	166,0	12	Małopolskie	89,0
13	Lubelskie	165,1	13	Opolskie	88,1
14	Opolskie	163,3	14	Świętokrzyskie	85,0
15	Podlaskie	162,5	15	Lubelskie	82,3
16	Podkarpackie	144,8	16	Podkarpackie	74,3
Polska		173,5	Polska		97,6

Tabela 7.13. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe żołądka (ICD-10 C16) w Polsce w 2011 roku**Table 7.13.** Rank-list of voivodeships by standardized mortality rates from stomach cancer (ICD-10 C16), Poland 2011

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Śląskie	13,2	1	Śląskie	4,7
2	Małopolskie	12,9	2	Warmińsko-mazurskie	4,5
3	Wielkopolskie	12,8	3	Pomorskie	4,5
4	Kujawsko-pomorskie	12,5	4	Dolnośląskie	4,4
5	Warmińsko-mazurskie	12,4	5	Lubuskie	4,3
6	Dolnośląskie	12,2	6	Wielkopolskie	4,3
7	Podlaskie	11,9	7	Podlaskie	4,1
8	Łódzkie	11,4	8	Opolskie	4,0
9	Świętokrzyskie	11,4	9	Kujawsko-pomorskie	4,0
10	Zachodniopomorskie	11,3	10	Świętokrzyskie	3,6
11	Opolskie	11,3	11	Łódzkie	3,6
12	Pomorskie	11,2	12	Mazowieckie	3,5
13	Lubuskie	11,0	13	Zachodniopomorskie	3,2
14	Podkarpackie	11,0	14	Małopolskie	3,2
15	Mazowieckie	9,6	15	Podkarpackie	2,9
16	Lubelskie	9,1	16	Lubelskie	2,4
Polska		11,6	Polska		3,8

Tabela 7.14. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe jelita grubego (ICD-10 C18–C21) w Polsce w 2011 roku**Table 7.14.** Rank-list of voivodeships by standardized mortality rates from large bowel cancer (ICD-10 C18–C21), Poland 2011

Mężczyźni Males		Kobiety Females	
1	Opolskie 24,2	1	Lubuskie 12,5
2	Lubuskie 23,7	2	Wielkopolskie 11,3
3	Wielkopolskie 22,5	3	Dolnośląskie 11,2
4	Kujawsko-pomorskie 20,1	4	Śląskie 11,0
5	Śląskie 20,1	5	Zachodniopomorskie 11,0
6	Warmińsko-mazurskie 19,7	6	Łódzkie 10,6
7	Łódzkie 19,6	7	Warmińsko-mazurskie 10,6
8	Świętokrzyskie 19,3	8	Kujawsko-pomorskie 10,6
9	Pomorskie 19,3	9	Pomorskie 10,4
10	Zachodniopomorskie 19,2	10	Opolskie 10,3
11	Dolnośląskie 19,0	11	Świętokrzyskie 9,6
12	Małopolskie 18,5	12	Małopolskie 9,4
13	Lubelskie 18,4	13	Mazowieckie 9,2
14	Mazowieckie 17,3	14	Podlaskie 9,1
15	Podlaskie 17,2	15	Lubelskie 8,5
16	Podkarpackie 13,6	16	Podkarpackie 7,8
Polska 19,2		Polska 10,2	

Tabela 7.15. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe płuca (ICD-10 C33–C34) w Polsce w 2011 roku**Table 7.15.** Rank-list of voivodeships by standardized mortality rates from lung cancer (ICD-10 C33–C34), Poland 2011

Mężczyźni Males		Kobiety Females	
1	Warmińsko-mazurskie 64,6	1	Pomorskie 21,5
2	Lubuskie 60,3	2	Warmińsko-mazurskie 21,1
3	Pomorskie 59,7	3	Kujawsko-pomorskie 19,3
4	Mazowieckie 59,1	4	Zachodniopomorskie 18,6
5	Kujawsko-pomorskie 57,8	5	Lubuskie 18,6
6	Zachodniopomorskie 56,3	6	Wielkopolskie 18,5
7	Wielkopolskie 55,7	7	Mazowieckie 17,4
8	Dolnośląskie 54,9	8	Łódzkie 17,2
9	Łódzkie 54,6	9	Dolnośląskie 17,1
10	Lubelskie 54,4	10	Śląskie 16,2
11	Świętokrzyskie 53,6	11	Opolskie 14,9
12	Śląskie 52,0	12	Podlaskie 13,9
13	Podlaskie 50,3	13	Świętokrzyskie 12,8
14	Małopolskie 48,2	14	Lubelskie 12,0
15	Opolskie 44,9	15	Małopolskie 11,5
16	Podkarpackie 38,7	16	Podkarpackie 8,0
Polska 54,2		Polska 16,2	

Tabela 7.16. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe piersi i szyjki macicy (ICD-10 C50, C53) w Polsce w 2011 roku**Table 7.16.** Rank-list of voivodeships by standardized mortality rates from breast cancer and cervix uteri cancer (ICD-10 C50, C53), Poland 2011

Sutek Breast			Szyjka macicy Cervix uteri		
1	Pomorskie	16,0	1	Lubuskie	6,3
2	Śląskie	15,8	2	Łódzkie	5,8
3	Lubuskie	15,4	3	Pomorskie	5,6
4	Kujawsko-pomorskie	15,4	4	Śląskie	5,4
5	Małopolskie	15,3	5	Warmińsko-mazurskie	5,3
6	Łódzkie	14,6	6	Zachodniopomorskie	5,2
7	Warmińsko-mazurskie	14,4	7	Świętokrzyskie	4,9
8	Mazowieckie	14,4	8	Kujawsko-pomorskie	4,9
9	Zachodniopomorskie	14,2	9	Podlaskie	4,9
10	Wielkopolskie	14,1	10	Wielkopolskie	4,8
11	Opolskie	13,6	11	Dolnośląskie	4,6
12	Podlaskie	13,5	12	Mazowieckie	4,5
13	Dolnośląskie	13,0	13	Opolskie	4,4
14	Świętokrzyskie	11,8	14	Małopolskie	4,4
15	Lubelskie	11,2	15	Lubelskie	4,3
16	Podkarpackie	10,9	16	Podkarpackie	2,9
Polska		14,2	Polska		4,8

Tabela 7.17. Lista kolejności województw według wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (ICD-10 C61) w Polsce w 2011 roku**Table 7.17.** Rank-list of voivodeships by standardized mortality rates from prostate cancer (ICD-10 C61), Poland 2011

Gruczoł krokowy Prostate		
1	Kujawsko-pomorskie	15,4
2	Wielkopolskie	14,6
3	Lubuskie	13,9
4	Podlaskie	13,8
5	Warmińsko-mazurskie	12,6
6	Podkarpackie	12,6
7	Zachodniopomorskie	12,5
8	Pomorskie	12,5
9	Lubelskie	12,3
10	Mazowieckie	12,2
11	Dolnośląskie	12,1
12	Małopolskie	11,9
13	Opolskie	11,7
14	Śląskie	11,7
15	Świętokrzyskie	11,5
16	Łódzkie	11,1
Polska		12,5

PIŚMIENNICTWO

BIBLIOGRAPHY

- Clayton D, Schifflers E. Models for temporal variation in cancer rates. I: age-period and age-cohort models. *Statistics in medicine*, vol. 6, (1987): 449-467
- CSIOZ 2012 <http://www.csioz.gov.pl/src/files/klasyfikacje/ICD10TomI.pdf> (dostęp z dnia 2 X 2012)
- Didkowska J, Mańczuk M, McNeill A, Powles J, Zatoński W Lung cancer mortality at ages 35-54 in the European Union: ecological study of evolving tobacco epidemics. *BMJ*. 2005 Jul 23;331(7510):189-191
- Didkowska J, Wojciechowska U (red.) *Populacyjne programy przesiewowe w onkologii*. Centrum Onkologii – Instytut, Warszawa 2007
- Didkowska J, Wojciechowska U. Nowotwory piersi w Polsce i Europie — populacyjny punkt widzenia. *Nowotwory Journal of Oncology*. Tom 63, Nr 2
- Didkowska J., Wojciechowska U, Zatoński W. Prognozy zachorowalności i umieralności na wybrane nowotwory złośliwe w Polsce do 2020 roku. Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 2009
- Didkowska J, Wojciechowska U, Tarkowski W, Zatoński W. Nowotwory złośliwe w Polsce w 2005 roku. Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 2007
- Didkowska J, Wojciechowska U., Zatoński W. Nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku. Centrum Onkologii Instytut. Warszawa 2009
- Doll R, Muir C, Waterhouse J (eds): *Cancer incidence in five continents*. Vol.2 IARC, Lyon 1970
- Esteve J, Benhamou E and Raymond L (1994). *Descriptive Epidemiology* (IARC Scientific Publications No.128), Lyon, International Agency for Research on Cancer, pp 67-68
- GUS 1999 *Rocznik Demograficzny 1999*. Główny Urząd Statystyczny. Warszawa 1999
- GUS 2012 http://www.stat.gov.pl/gus/5840_13399_PLK_HTML.htm (dostęp z dnia 2 X 2012)
- Holzer J. *Demografia*. PWE, Warszawa 1970
- Jensen O.M., Parkin D.M., MacLennan R., Muir C.S. and R.G. *Cancer Registration: Principles and Methods*. IARC Scientific Publication No. 95, Lyon 1991
- Koszarowski T., Gadomska H. (red): *Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce, Warszawie i wybranych terenach wiejskich w roku 1982*. Centrum Onkologii-Institut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1984
- Koszarowski T., Gadomska H., Wronkowski Z., Romejko M.: *Nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1952-1982*. Centrum Onkologii-Institut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1987
- Maters C.D., Fat D.M., Inoue M., Rao C., Lpoez .D. Counting the dead and what they died from: an assessment of the global status of cause of death data. *Bulletin of the World Health Organization*, March 2005, 83 (3)
- Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych. Rewizja dziesiąta. Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”, Kraków 1994
- Parkin D.M., Whelan S.L., Ferlay J., Teppo L. and Thomas D.B. (Eds) (2002) *Cancer Incidence in Five Continents*. Vol. VIII IARC Scientific Publication No. 155, Lyon
- Parkin D.M., Whelan S.L., Ferlay J., Raymond L., Young J. *Cancer Incidence in Five Continents*. Vol. VII. IARC Scientific Publications No. 143, Lyon 1997
- Pukkala E, Söderman B, Okeanov A, Storm H, Rahu M, Hakulinen T, Becker N, Stabenov R, Bjarnadottir K, Stengrevics ., Gurevicius R, Glatre E, Zatoński W, Men T, Barlow L (in coll. Didkowska J.): *Cancer Atlas of Northern Europe*. Cancer Society of Finland, Helsinki 2001
- Sasieni PD, Shelton J., Ormiston-Smith N, Thomson CS, Silcocks PB What is the lifetime risk of developing cancer?: The effect of adjusting for multiple primaries. *BJC* 2011; doi:10.1038/bjc.2011.250
- Staszewski J. *Epidemiology of cancer of selected sites in Poland and Polish migrants*. Ballinger Publ. Co, Cambridge 1976
- Staszewski J. *Regionalne różnice umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1970-1974*. Instytut Onkologii, Gliwice 1979
- Tyczyński J., Wojciechowska U., Didkowska J., Tarkowski W., Zatoński W.: *Atlas umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1991-1995*. Centrum Onkologii-Institut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1998
- Tyczyński J., Wojciechowska U., Tarkowski W., Zatoński W.: *Ocena kompletności i jakości rejestracji nowotworów złośliwych w Polsce w roku 1993*. *Nowotwory* 1996; 46: 537-545
- Waterhouse J., Muir C., Correa P, Powell J. (eds): *Cancer incidence in five continents*. Vol 3. IARC, Lyon 1976
- Waterhouse J.A.H., Muir C.S., Shanmugaratnam K., Powell J. (red.): *Cancer incidence in five continents*, Vol 4. IARC, Lyon 1982
- Wojciechowska, Didkowska U, Zatoński W. (red.) *Rejestracja nowotworów złośliwych. Zasady i metody*. Centrum Onkologii – Instytut, Warszawa 2007
- Wojciechowska U, Didkowska J, Zatoński W. *Nowotwory złośliwe w Polsce w 2006 roku*. Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 2008
- Wojciechowska U, Didkowska J, Zatoński W. *Wskaźniki przeżyć chorych na nowotwory złośliwe w Polsce zdiagnozowanych w latach 2000-2002*. Centrum Onkologii Instytut. Warszawa 2009
- Wojciechowska U, Didkowska J, Zatoński W. *Nowotwory złośliwe w Polsce w 2008 roku*. Centrum Onkologii Instytut. Warszawa 2010
- Wojciechowska U, Didkowska J, Zatoński W. *Nowotwory złośliwe w Polsce - wskaźniki 5-letnich przeżyć według województw*. Centrum Onkologii Instytut. Warszawa 2010
- Wojciechowska U, Didkowska J. *Poprawa przeżyć chorych na nowotwory złośliwe w Polsce. Analiza przeżyć pacjentów zdiagnozowanych w latach 2003–2005*. *Nowotwory* 2013, 63, 4: 279-285
- Zatoński W, zespół projektu HEM (red.), *Closing the health gap in European Union*. Centrum Onkologii - Instytut, Warszawa 2008.
- Zatonski W. *The East-West Health Gap in Europe--what are the causes?* *Eur J Public Health* 2007 Apr;17(2):121.
- Zatoński W., Becker N. (in collaboration with Gottesman K., Mykowiecka A., Tyczyński J.): *Atlas of Cancer Mortality in Poland, 1975-1979*. Springer Verlag, Heidelberg 1988

- Zatoński W, Didkowska J. Closing the gap: Cancer in Central and Eastern Europe (CEE), 25 March 2008 European Journal of Cancer July 2008 (Vol. 44, Issue 10, Pages 1425-1437)
- Zatonski W, Campos H, Willett W. Rapid declines in coronary heart disease mortality in Eastern Europe are associated with increased consumption of oils rich in alpha-linolenic acid. Eur J Epidemiol 2008;23(1):3-10.
- Zatonski W, Manczuk M, Powles J, Negri E. Convergence of male and female lung cancer mortality at younger ages in the European Union and Russia Eur J Public Health 2007 Oct;17(5):450-4.
- Zatoński W., Przewoźniak K. (red.): Zdrowotne następstwa palenia tytoniu w Polsce. Ariel, Warszawa 1992
- Zatoński W., Pukkala E., Didkowska J., Tyczyński J., Gustavsson N.: „Atlas umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1986-1990 (*Atlas of cancer mortality in Poland 1986-1990*) Centrum Onkologii-Instytut, INTERSPAR - Oficyna Wydawnicza, Warszawa 1993
- Zatoński W., Smans M., Tyczyński J., Boyle P. (eds.) in collaboration with: Becker N., Didkowska J., Friedl H.P., Holub J., Peter Z., Plesko I., Roman V., Stabenov R., Tzvetansky Ch.: Atlas of Cancer Mortality in Central Europe. IARC Scientific Publications No. 134 International Agency for Research on Cancer, Lyon 1996
- Zatoński W. Tarkowski W., Chmielarczyk W.: Nowotwory złośliwe w Polsce w 1984 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1987
- Zatoński W. Tarkowski W., Chmielarczyk W.: Nowotwory złośliwe w Polsce w 1985 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1988
- Zatoński W. Tarkowski W., Chmielarczyk W., Tyczyński J.: Nowotwory złośliwe w Polsce w 1987 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1990
- Zatoński W. Tarkowski W., Chmielarczyk W., Tyczyński J.: Nowotwory złośliwe w Polsce w 1988 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1990
- Zatoński W. Tarkowski W., Chmielarczyk W., Tyczyński J.: Nowotwory złośliwe w Polsce w 1989 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1992
- Zatoński W., Tyczyński J. (red): Nowotwory złośliwe w Polsce w 1990 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1993
- Zatoński W., Tyczyński J. (red): Nowotwory złośliwe w Polsce w 1991 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1994
- Zatoński W., Tyczyński J. (red): Nowotwory złośliwe w Polsce w 1992 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1995
- Zatoński W., Tyczyński J. (red): Nowotwory złośliwe w Polsce w 1993 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1996
- Zatoński W., Tyczyński J. (red): Nowotwory złośliwe w Polsce w 1994 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997
- Zatoński W., Tyczyński J. (red): Nowotwory złośliwe w Polsce w 1995 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1998
- Zatoński W., Tyczyński J. (red): Nowotwory złośliwe w Polsce w 1996 roku. Centrum Onkologii-Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1999
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.): Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce w piętnastolecie 1980-1994. Centrum Onkologii-Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997
- Zatoński W., Tyczyński J., Becker N.: Geographical distribution of cancer in Poland. W: Boyle P., Muir C.S., Grundmann E. (eds.): Cancer Mapping. Springer Verlag, Berlin Heidelberg 1989, 176-195
- Zatoński W., Tyczyński J., Didkowska J.: Umieralność na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1964-1988. Analiza epidemiologiczna. Magazyn Medyczny, 1991, 5, 79
- Zatoński W., Tyczyński J.: Geografia umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce. W: Mazurkiewicz L., Wróbel A. (red.): Przestrzenne Problemy Zdrowotności, Institute of Geography and Spatial Organization Polish Academy of Sciences, Warszawa 1990: 119-140
- Zatoński W., Tyczyński J.: Nowotwory tytoniozależne w Polsce w 1985 roku. Zdr. Publ., 1988, 3, 14
- Zatoński W.: The health of the Polish population. Public Health Rev. Israel, 1995; 23: 139-156

BIULETYN POWSTAŁ WE WSPÓŁPRACY Z:
FOLLOWING REGISTRIES CONTRIBUTED TO THE BULLETIN:

Dolnośląskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem mgr Jerzego Błaszczyka
Dolnośląskie Centrum Onkologii, ul. Hirszfelda 12, 53-413 Wrocław

Kujawsko-Pomorskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Tomasza Mierzwę
Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka, ul. Dr. I. Romanowskiej 2, 85-796 Bydgoszcz

Lubelskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Beaty Kościańskiej
Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, ul. Jaczewskiego 7, 20-090 Lublin

Lubuskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem lek. med. Krzysztofa Marzewskiego
Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki nr 2, ul. Walczaka 42, 66-400 Gorzów Wielkopolski

Łódzkim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem Joanny Zabłockiej-Trawińskiej
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Kopernika, ul. Pabianicka 62, 93-513 Łódź

Małopolskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem dr hab. med. Jadwigi Rachtan
Centrum Onkologii – Instytut, ul. Garncarska 11, 31-115 Kraków

Warszawskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Marii Zwierko
Centrum Onkologii – Instytut, ul. Roentgena 5, 02-781 Warszawa

Opolskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem mgr Wiesławy Kaczmarek
Opolskie Centrum Onkologii, ul. Katowicka 66a, 45-372 Opole

Podkarpackim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem mgr Moniki Grądalskiej-Lampart
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im F. Chopina, ul. Chopina 2, 35-055 Rzeszów

Podlaskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem mgr Katarzyny Maksimowicz
Białostockie Centrum Onkologii im Marii Skłodowskiej-Curie, ul. Ogrodowa 12, 15-027 Białystok

Pomorskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem lek. med. Joanny Wójcik-Tomaszewskiej
Wojewódzkie Centrum Onkologii, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 2, 80-210 Gdańsk

Śląskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem prof. dr hab. med. Andrzeja Tukiendorfa
Centrum Onkologii – Instytut w Gliwicach, ul. Wybrzeże Armii Krajowej 15, 44-101 Gliwice

Świętokrzyskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Stanisława Goździa
Świętokrzyskie Centrum Onkologii, ul. Artwińskiego 3, 25-734 Kielce

Warmińsko-Mazurskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem mgr Anny Gos
Warmińsko-Mazurskie Centrum Onkologii, Al. Wojska Polskiego 37, 10-228 Olsztyn

Wielkopolskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem mgr Macieja Trojanowskiego
Wielkopolskie Centrum Onkologii, ul. Garbary 15, 61-866 Poznań

Zachodniopomorskim Biurem Rejestracji Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Małgorzaty Talerzyk
Zachodniopomorskie Centrum Onkologii, ul. Strzałowska 22, 71-730 Szczecin

1. Typ karty ☐ pierwsza ☐ kontrolna	2. Numer
MZ/N-1a KARTA ZGŁOSZENIA NOWOTWORU ZŁOŚLIWEGO	
Nazwa i adres jednostki – pieczętka z numerem REGON	3. REGON (cz. I resort. kodu i identyf.)
	4. PESEL
	5. Data urodzenia rok - miesiąc - dzień
	6. Płeć ☐ mężczyzna ☐ kobieta
7. Nazwisko	
8. Imię	9. Poprzednie nazwisko
ADRES	11. Kod TERYT
10. Miejscowość	
12. Ulica, nr domu, nr mieszkania	
13. Gmina	14. Powiat
	15. Województwo
16. Zajęcie ☐ uczeń ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny ☐ rolnik ☐ emeryt/rencista ☐ inny	
17. Ukończona szkoła ☐ bez wykształcenia ☐ podstawowa ☐ gimnazjum ☐ zasadnicza zawodowa ☐ średnia ☐ policealna ☐ wyższa	
18. DATA ROZPOZNANIA rok - miesiąc - dzień	
DATA PRZYJĘCIA	22. DATA ZGONU rok - miesiąc - dzień
19. do ambulatorium	23. Miejsce zgonu
20. do szpitala	24. Przyczyna zgonu
21. DATA WYPISU rok - miesiąc - dzień	☐ szpital ☐ dom ☐ inne
	☐ nowotwór ☐ inna

25. ROZPOZNANIE KLINICZNE: ICD-10	28. ROZPOZNANIE HISTOPATOLOGICZNE	29. Kod histopat.
Opis i lokalizacja nowotworu:	☐ nie pobrano materiału do badania	
	☐ pobrano wycinek (badanie w toku)	
	☐ wynik negatywny (nie potwierdzono nowotworu)	
	☐ wynik pozytywny (potwierdzono nowotwór)	
	Typ histologiczny	
26. Nowotwór ☐ pojedynczy ☐ mnogi		
27. Strona ciała ☐ prawa ☐ lewa ☐ obie strony		
30. Kod zaawansowania TNM	31. Stadium zaawansowania	
0 1 2 3 4 X	☐ rak <i>in situ</i> ☐ regionalne (przerzuty regionalne)	
T ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ TIS	☐ miejscowe ☐ uogólnione (przerzuty odległe)	
N ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ niedokładnie określone	
M ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐		
32. Inne podstawy rozpoznania	33. Leczenie skojarzone	34. Metody leczenia nieskojarzonego
☐ cytologia ☐ inne bad. obraz.	☐ radioter.+chemioter.	☐ chirurgia ☐ hormonoterapia
☐ endoskopia ☐ badanie kliniczne	☐ chirurgia+chemioter.	☐ radioterapia ☐ immunoterapia
☐ radiologia ☐ sekcja	☐ radioter.+chemioter.+chirurgia	☐ chemioterapia ☐ inne
☐ operacja wywiad. ☐ tylko akt zgonu	☐ radioter.+chirurgia	
☐ badanie skryningowe	☐ lecz. nieskojarzone (wypełnić pkt 34)	
możliwe zaznaczenie kilku pól		możliwe zaznaczenie kilku pól
35. Rodzaj leczenia ☐ radykalne ☐ paliatywne ☐ objawowe ☐ skierowany na leczenie ☐ brak zgody na leczenie		
36. Data wypełnienia karty	36. Nr statystyczny lekarza	
rok - miesiąc - dzień		
38. Identyfikator osoby wczytującej	39. Podpis lekarza	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY ZGŁOSZENIA NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH

Zasady ogólne

Karta Zgłoszenia Nowotworu Złośliwego MZ/N-za służy do zgłaszania wykrytych przypadków nowotworów złośliwych oraz raka *in situ* przez placówki publicznej i niepublicznej służby zdrowia na terenie całego kraju.

Kartę należy wypełniać:

- przy pierwszym rozpoznaniu lub podejrzeniu nowotworu,
- przy wizytach kontrolnych, w czasie których zostanie stwierdzona zmiana mająca związek z leczeniem lub postępem choroby,
- na podstawie karty zgonu, jeśli przyczyną zgonu był nowotwór złośliwy.

Zgłoszeniu podlegają choroby nowotworowe oznaczone w X rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych numerami C00–C97 oraz D00–D09.

Zasady wypełniania karty

Kartę należy wypełniać czytelnie czarnym lub niebieskim długopisem, używając drukowanych liter, a pola kodowe zaznaczać symbolem X wewnątrz obszaru pola.

Nie należy wypełniać pól oznaczonych szarym kolorem (nr 2, 11, 25, 29, 38).

- Pole 1. Należy zaznaczyć, czy pacjent ma wypełnianą kartę KZNZ po raz pierwszy, czy jest to jego kolejna karta.
- Pole 2. Nie wypełniać (wypełnia regionalny rejestr onkologiczny).
- Pole 3. Należy wstawić nazwę lub stempel jednostki zgłaszającej oraz wpisać jej numer REGON.
- Pole 4. Należy wpisać pełny numer PESEL.
- Pole 5. Należy wpisać datę urodzenia według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 6. Należy zaznaczyć znakiem X odpowiednią płeć.
- Pole 7. Należy wpisać aktualne nazwisko pacjenta.
- Pole 8. Należy wpisać imię (imiona) pacjenta.
- Pole 9. Przy zmianie nazwiska należy podać również to nazwisko, które pacjent nosił w czasie postawienia pierwszej diagnozy czy poprzednich zgłoszeń.
- Pole 10. Należy wpisać miejscowość, w której pacjent jest zameldowany na stałe.
- Pole 11. Nie wypełniać (wypełnia Rejestr Nowotworów Złośliwych).
- Pole 12. Należy wpisać ulicę, nr domu i mieszkania pacjenta w miejscu zameldowania.
- Pole 13. Należy wpisać gminę, w której leży miejscowość.
- Pole 14. Należy wpisać powiat, w którym leży miejscowość.
- Pole 15. Należy wpisać województwo, w którym leży miejscowość.
- Pole 16. Należy zaznaczyć znakiem X rodzaj wykonywanego zajęcia.
- Pole 17. Należy zaznaczyć znakiem X ukończona szkoła.
- Pole 18. Należy wpisać datę rozpoznania nowotworu według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 19. Należy wpisać datę porady ambulatoryjnej według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 20. Należy wpisać datę przyjęcia do szpitala według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 21. Należy wpisać datę wypisu ze szpitala według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 22. Należy wpisać datę zgonu pacjenta według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 23. Należy zaznaczyć znakiem X miejsce zgonu pacjenta (hospicjum należy do kategorii „inne”).
- Pole 24. Należy zaznaczyć znakiem X przyczynę zgonu pacjenta.
- Pole 25. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy wpisać rozpoznanie kliniczne z dokładnym umiejscowieniem nowotworu (także tkanki krwiotwórczej i układu chłonnego), precyzując czy chodzi o umiejscowienie pierwotne, czy przerzut, a pierwotny punkt wyjścia nowotworu jest nieznany.
- Pole 26. Należy zaznaczyć, czy rozpoznany nowotwór jest pierwszym nowotworem, czy jest to kolejny różny histologicznie nowotwór. Nie należy zakreślać pól w wypadku przerzutów.
- Pole 27. W wypadku nowotworów umiejscowionych w narządach parzystych należy podać stronę ciała pacjenta, po której znajduje się nowotwór.
- Pole 28. Jeżeli chory nie miał badania histopatologicznego, w polu należy zakreślić „nie pobrano materiału do badania”. Jeżeli nie otrzymano jeszcze wyniku badania, należy zakreślić „pobrano wycinek – badanie w toku”. Jeżeli wynik badania był ujemny, należy zakreślić „wynik negatywny”, jeśli zaś badanie potwierdziło występowanie nowotworu, należy podać pełne rozpoznanie histopatologiczne lub zakreślić „wynik pozytywny”.
- Pole 29. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy wpisać rozpoznanie histopatologiczne.
- Pole 30. Należy zakreślić stadium zaawansowania choroby nowotworowej według klasyfikacji TNM.
- Pole 31. Jeśli diagnostyka TNM nie jest możliwa, należy określić stadium zaawansowania choroby.
- Pole 32. Jeżeli nie wykonano badania histopatologicznego, należy zakreślić, jakie inne badania były podstawą rozpoznania nowotworu. Wskazywanie innych badań, których rezultat nie posiada istotnej wartości diagnostycznej, jest niecelowe. Laparotomię należy zaznaczyć jako operację wywiadowczą. Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.
- Pole 33. Należy określić, jakie metody leczenia skojarzonego zastosowano u pacjenta (kolejność nieistotna).
- Pole 34. Należy zakreślić, jakiemu leczeniu przeciwnowotworowemu nieskojarzonemu poddano dotychczas pacjenta (operacja wywiadowcza nie jest leczeniem chirurgicznym). Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.
- Pole 35. Należy określić rodzaj leczenia, zaznaczając jedną z przewidzianych w karcie możliwości.
- Pole 36. Należy wpisać datę wypełnienia karty według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 37. Pole na podpis lekarza wypełniającego kartę oraz numer statystyczny lekarza.
- Pole 38. Pole wypełniać.
- Pole 39. Czytelny podpis i pieczęć lekarza.